DENEME

RONİ MARGULİES

Larda Yüzen Al Sancak

KANAT

LARDA YÜZEN AL SANCAK

RONİ MARGULİES

RONİ MARGULİES, 1955’te İstanbul’da dogdu. Robert Koleji bitirdikten sonra İngiltere’nin çeşitli üniversitelerinde okuyarak iktisat doktoru oldu. Hiç iktisatçılık yapmadı. İstanbul'dan l 972’de ayrılalı beri Londra’da yaşıyor. Devrimci, şair, tercüman. ilk şiir kitabı 1991 'de yayımlandı, bunu beş şiir kitabı, çocukluk anılan, dört tercüme şiir kitabı, siyasi tercümeler ve edebiyat, siyaset, tarih konularında sayısız dergi ve gazete yazısı izledi. Son şiir kitabı *Saat Farkı* ile 2002 Yunus Nadi Şiir Ödülünü kazandı. Bugünlerde, Batı’nın “Korkunç Türk" imajının günlük hayata yansıması üzerine çalışıyor. Yayımlanmış şiir kitapları: *Her* Rind *Bilir* (Remzi Kitabevi, 1991), *Gün Ortasında* (Korsan Yayınları, 1992), *Mağrur Olma Padişahım,* (YKY, 1994), *Bilirim Niye Yanık Öter Ney* (YKY, 1996), ilk dört kitabını bir araya getirdiği *Uzaklıklar* (Adam Yayınlan, 2000), *Elsa* (Adam Yayınlan, 2000), *Saat Farkı* (Adam Yayınlan, Ocak 2002). *Gülümser Çocukluğum Ardımdan* (Adam Yayınlan, 2000) adlı bir anı kitabı ve *Manastır’da llân-ı Hürriyet*, İ908-İ909 *Fotoğrafçı Manahis Biraderler* (YKY, 1997) adlı bir fotoğraf albümü de yayımlanan Margulies’in Türkçeye çevirdiği bazı şairler: Ted Hughes, Philip Larkin ve Yehuda Amihay... Kanat Kitap'tan daha önce *Şiir, Yahudilik Vesaire* ve *“Bugün Pazar, Yahudiler Azar"* adlı iki deneme kitabı yayımlanmıştı.

Larda Yüzen Al Sancak

Milliyetçilik, ırkçılık, asker ve demokrasi hakkında yazılar

RONİ MARGULİES

DENEME

KANAT

Kanat Kitap 63 Deneme dizisi 12 LARDA YüZEN AL SANCAK RONI MARGULİES Güncel • Siyaset • Toplumbilim Deneme 1. Baskı: Ekim 2007 ISBN 978-975-8859-65-8

Yayına hazırlayan: Mustafa Arslantunalı Sayfa düzeni: Mehmet Öztürk Kapak fotoğrafı: Cengiz Kahraman

Baskı: Şefik Matbaası, ılf. (0212) 472 15 00

Kanat Kitap

lnönü Cad. Emektar Sok. No. 18 Gümüşsuyu 34427 İstanbul tlf. (0212) 252 42 60 pbx • faks: (0212) 293 15 44 e-posta: kanat@kanatkilap.com ^^.kanatkiıap.com

IçINDEKİLER

TEŞEKKÜR

Bu kitabı oluşturmamı yoldaşlarım Volkan Akyıldınm ve Şenol Karakaş önerdi. Örgütlü olmak günümüzde dinozorluk olarak düşünülüyor genellikle, ama n’apalım, “örgüt” sözünü duyduğumda pullu kuyruğumu pat pat pat yere vurarak alkışlamaktan kendimi alamıyorum. Volkan, Şenol ve tüm diğer Devrimci Sosyalist işçi Partisi (DSlP) üyeleri olmasa ve ben onlarla her gün tartışıyor, didişiyor, dünyayı değiştirmek için birlikte çalışıyor olmasam, dünyayı anlamak belki de imkansız olacaktı. DSlP üyesi olan ve olmayan tüm yoldaşlarıma teşekkür borçluyum.

SUNUŞ

Bu kitaptaki yazılar geçtiğimiz bir buçuk yıl içinde yazıldı. Hepsinin konusu, şöyle veya böyle, milliyetçilik.

Gazete ve dergi yazılarının derlenmesinden hoşlanmam; doğası gereği uçucu yazılardır çünkü çoğu. Bu kitaptakiler de öyledir kuşkusuz, ama henüz uçmadılar. Milliyetçilik, ırkçılık, “Ne mutlu Türküm diyene", CHP ve Genelkurmay hâlâ güncel ve yakıcı sorunlar, dolayısıyla yazılar da hâlâ güncel.

Buraya alırken, yazıların hiçbirini ellemedim; ne noktalarına dokundum, ne virgüllerine. Ama tembellik etmek, hazırdan yemek de istemedim; yazıların birçoğunun ardına hatırlatıcı, tamamlayıcı, aynntılandıncı ekler yazdım. Deniz Baykal'la seçimlerden önce dalga geçmişken, seçim sonrası dalga geçmemek benim yapabileceğim bir şey değildi örneğin, dalga geçen bir ek yazdım. AKP'yi engellemek için web sitesinde muhtıra yayımlayan ve böylece Recep Tayyip Erdoğan'ın neredeyse yüzde 50 oy almasını sağlayan Genelkurmay'a nanik yapmama olgunluğuna ve ağırbaşlılığına bu yaşımda hâlâ ulaşamadım ve hiçbir zaman ulaşmayacağımı umuyorum, nanik yapan bir ek yazdım.

Tüm yazıların arka planını oluşturan görüşlerimi birkaç cümleyle ifade etmek gerekirse: Ben Türkiye'de milliyetçiliğin yükseldiğine inanmıyorum; Cumhuriyet mitinglerinin çığırtkan ama kim olduğu belli ve dar bir kesimden oluştuğunu, halkın büyük çoğunluğunun ise ne Müslüman düşmanı, ne de Kürt düşmanı olduğuna inanıyorum. Öte yandan, her tarafı dev bayrakların kaplamış olduğunu görmek için özellikle gelişkin bir gözlem yeteneğine sahip olmak da gerekmiyor. Ama bu bayraklar halkın pencere ve balkonlarında değil, resmi kurumların direklerinin ucunda sallanıyor. Kadıköy, Şişli ve Nişantaşı'nda oturanlar tersini sanabilir; Fatih'te, varoşlarda ve taşra kasabalarında bir gezinti yapmalarını öneririm. Devletin bir kesimi ve onun sivil uzantıları, bayraklar ve Mustafa Kemal portrelerinin ardına sığınarak “Cumhuriyeti” değil, mevcut devleti mevcut şekliyle korumaya çalışıyor, devlet mekanizmasının içinde kendi konumunu kaybetmemek için direniyor. Bu kesime çok zaman “derin devlet" deniyor, ama ben yüzme havuzu gibi olduğunu düşünüyorum: Evet, bir ucu derin, ama öbür ucu iyice sığ, dibi kolayca görünüyor. Bir ucunda Ogün Samast'ı örgütleyen görünmez güçler var, öbür ucunda ve herkesin gözleri önünde Genelkurmay. Bu yelpazenin karanlık kesimleri saldırgan ve tehlikeli elbet, ama bütünüyle bakarsak hücum halinde değil, savunma durumundalar. Kürt sorununun, Kıbrıs sorununun, Ermeni soykırımı meselesinin çözümüne;

insan haklarının, azınlık haklarının, demokrasinin genişletilmesine; askerin siyasetten ihraç edilmesine karşı var güçleriyle direniyor, mevcut yapıyı savunuyorlar.

Ve bu savunmanın temel aracı milliyetçilik. Demek ki, bugün milliyetçiliğe, Atatürkçülüğe, sakın ha, ödün vermemek, teslim olmamak gerek. Bugün Türkiye'de zurnanın zırt dediği yer bu. Bu noktada yenilirsek, geçmiş olsun demokrasiye, barışa, adalete, insan haklanna.

Bu gönişleri kitabın sonundaki “Milliyetçilik Çıkmazından Çıkış Var mı?” adlı yazıda daha ayrıntılı olarak anlatmaya çalıştım. Özellikle sistematik okurlar önce o yazıyı okumak isteyebilir belki.

Her zaman olduğu gibi, bu yazılarda da ciddi konulann ille de asık suratla tartışılması gerekmediğini, hayat gibi siyasetin de her şeye rağmen “güzel şey” olduğunu unutmamaya çalıştım. Yazarken, ne yalan söyleyeyim, kahkaha attığım oldu! Kendi esprilerime kendim gülmüş durumda kalmayacağımı, sizin de yer yer en azından gülümseyeceğinizi umuyorum.

Topağact,

Temmuz2007

ZEHİRLİ MEYVA KIZILELMA

Kızılelma koalisyonu Türkiye için çok yararlı olacak. Gelişme-

ye ve genişlemeye devam ettiği taktirde, Kemalizmin bir tür solculuk veya ilericilik olduğu veya olabileceği düşüncesi nihayet, seksen yıl gecikmeli olarak, belki de ortadan kalkacak. “Ne şiş yansın, ne kebap” hesabıyla hem milliyetçi hem “sol” olmak istedikleri için Kemalizme sempati duyanlann bir kısmı, Kızılel-ma’nın azgın milliyetçiliği sayesinde ya birinden ya öbüründen vazgeçmek zorunda olduklannı, ya şişin ya kebabın yanmak zorunda olduğunu anlayacaklar; saflar biraz netleşecek, siyaset sahnesi biraz berraklaşacak. Milliyetçiliğe “ulusalcılık” diyerek çelişkiden kurtulduklannı zannedenlerin bir kısmı, Kızılelma'nın saldırgan gericiliği sayesinde “ulusalcılık” kavramının Türkiye'de uydurulmuş, anlamsız ve milliyetçiliğin üzerini örtemeyen bir cila olduğunu belki kavrayacaklar.

İdeolojik çimento

Kemalizm, Osmanlı İmparatorluğunun çöküşü ve Cumhuriyet'in kuruluşu yıllarında, yeni bir burjuva devlet yaratma sürecinin ideolojisidir. Tek ve temel anlamı ve işlevi budur. Bu ideoloji, yerli ve Müslüman ticaret burjuvazisinin kendisini egemen sınıf olarak oluşturmak ve pekiştirmek için gerekli gördüğü her şeyi teorize etmiş; ulus bilinci olmayan yerde ulus, sınır olmayan yerde millî sınırlar ve yerel bir pazar yaratmıştır. Bu arada, ülkede yabancı işgal güçleri olduğundan ve bunların olduğu yerde ulus devlet yaratılamayacağından, bir de anti-emperyalizmi andıran bir dil tutturmuştur. Kemalizmin “sol" zannedilmesinin; solcuların Kemalist, Kemalistlerin solcu olabileceği düşüncesinin tek nedeni budur.

Açık ki, Kemalizmin “sol" olduğunu düşünmek için, 1938 öncesinde bile (“bile" diyorum, çünkü Mustafa Kemal’in ölümü ve İsmet İnönü’nün “ihanetleri" sonrasında her şeyin değiştiğini sananlar var), başka hiçbir neden yok. Demokratik mi? Eşitlikçi mi? Özgürlükçü mü? Ticaret burjuvazisinin amaç ve taleplerini formüle eden, sonra da devletin ideolojik çimentosu görevini gören bir dünya görüşü bu sıfatlara nasıl uygun olabilir; yeni bir yüzyılda ilerici bir değişimin temelini nasıl oluşturabilir; hangi anlamda “sol" olabilir?

Kaldı ki, gerçekte ne Kemalizm anti-emperyalist, ne de günümüzün sözde solcuları.

Nasıl bir anti-emperyalizm?

Anti-emperyalizm, bir ülkenin bağımsızlığını özlemek, ülkenin bağımsızlığını engelleyen dış düşmana karşı savaş vermek anlamına gelmez. Bağımsızlık özlemine, ülkede yabancıların degil yerlilerin egemen olması için verilen savaşa, anti-sömürgecilik denir. Başta Afrika olmak üzere, dünyanın her yanında 1945 ile 1975 yılları arasında anti-sömürgeci hareketler İngiliz, Portekiz, İspanyol, Hollanda sömürgeciliğine ve diğerlerine karşı başarılı mücadeleler vermiş, resmr bağımsızlığını kazanmış ve ülkeyi yöneten yabancıların yerine yerli bir egemen sınıfın oturmasını sağlamıştır.

Anti-sömürgeciliğin işi, ülke resmî bağımsızlığını kazandığı noktada sona erer. İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde anti-sömürgeci hareketlerin hemen hepsi “sosyalist" bir söylem kullandığı, sömürgeci güce karşı sırtlarını Rusya veya Çin'e dayadığı ve bu iki ülkeden yardım aldığı için, bu hareketlerin Marksist ve sosyalist oldukları yanılgısı yaygın olagelmiştir. Oysa, bilmem söylemeye gerek var mı, sosyalizm egemen sınıfın yerli veya yabancı olmasıyla değil, burjuvazi mi proletarya mı olduğuyla ilgilenir. Nitekim, Zimbabwe'den Angola'ya, Nikaragua'dan Vietnam’a, tüm anti-sömürgeci ulusal kurtuluş hareketlerinin muzaffer mücadelesi yeni ve yerli bir egemen sınıfın iktidarını kurmuştur; ama ne sosyalizm olmuştur, ne başka bir şey; emperyalizm, kapitalizm ve sömürü aynen devam etmiştir. Sözünü ettiğim ülkelerin bugünkü durumlarına kısa bir bakış ulusal bağımsızlığın anlamsızlığını, olanaksızlığını görmek için yeterlidir.

Anti-emperyalizm ise, tek bir ülkenin bağımsızlığıyla ilgili değildir ve olamaz. Olamaz, çünkü emperyalizm küresel bir olgudur, tek bir ülkenin sınırlan içinde yenilebileceğini düşünmek gülünç bir hayalden ibarettir. Olamaz, çünkü emperyalizm silahlı işgal ordularından ibaret değildir, ordular yenilgiye uğratılıp kovulduğunda emperyalizm bitmez. Olamaz, çünkü üretimin küresel olduğu, hiçbir ülkenin kendine yeterli olmadığı bir dünyada, ulusal bağımsızlık uygulanabilirliği olmayan, afaki bir amaçtır. Tek bir ülkede emperyalizmin silahlı güçlerinden kurtu-lunabilir, ama ekonomik ve siyasi ilişkiler ağından kurtuluna-maz. Bu ağ ya dünya çapında çözülür ya da çözülmez; ulusal çözümü yoktur.

Basitçe milliyetçi

Emperyalizm, hem ülkeler arasında silah ve sopa zoruyla dayatılan bir hiyerarşik sıralanma silsilesi, ama hem de ve aynı zamanda ekonomik ve siyasi bir ilişkiler bütünüdür, günümüzde kapitalizmin küresel örgütlenme biçimidir. İkincisine karşı olmadan birincisine karşı olmak değirmenlerle savaşmak demektir, başarı şansı yoktur ve anti-emperyalizm anlamına gelmez. Zimbabwe'deki ulusal kurtuluş hareketi ZANU, örneğin, Portekiz sömürgeciliğini yıkmak için mücadele ediyordu, ama emperyalizmle, kapitalizmle bir alıp veremediği yoktu. Millî bir hareketti; kullandığı söylem dışında hiçbir anlamda “sol” değildi. Hareketin zaferinden bu yana ülkeyi yöneten Mugabe’nin yaptıkları ortada.

Dünya görüşlerinden hiçbir ödün verme gereği duymadan faşistlerle yan yana durabilmeleri, Kemalistlerle sözde solun ne kadar “sol" olduklarının iyi bir göstergesi. Kızılelma koalisyonunun çeşitli unsurlarını, Kemalistleri, faşistleri ve sözde solu bir araya getiren, anti-emperyalizm değil, su katılmamış milliyetçilik. Kapitalizme dünya çapında karşı olmadan emperyalizme karşı olunamaz; olunduğu taktirde, “ulusalcı sol" değil, basitçe “ulusalcı’’, yani doğru ifadesiyle “milliyetçi" olunur. Ülkemizdeki malum örneklerinde görüldüğü gibi.

lhi, 29 Ocak 2006

Hamiş:

Bu yazı yazıldığından bu yana, Kızılelma koalisyonu gündemden düşer gibi oldu. CHP o kadar sağa kaydı, CHP ile MHP'nin işbirliği, aynılığı, koalisyonu o kadar doğal olarak tartışılmaya başlandı, Doğu Perinçek'in İşçi Partisi MHP'nin bile sağında yer almak doğrultusunda öyle önemli başanlar kaydetti ki, Kızılelma sağ ile “sol" arasındaki milliyetçi birlik anlamına gelememeye başladı, sağ ile sağın doğal sağcılığı olarak algılanır oldu.

Ama daha bir buçuk yıl önce böyle değildi. Ulusalcı "sol" sağa yanaşıyor, bizler bunu eleştirmeye çalışıyorduk. Kızılelma'nın ne olduğunu, örneğin, Doğan Gürpınar 22 Ocak 2006 tarihli Radikal /ki'de şöyle anlatıyordu:

“Son dönemde kamuoyunda 'Kızılelma koalisyonu' olarak adlandınlan oluşumda, sağ ve solun sadece çeşitli unsurlannın aynı refleks ve duyarlılıklardan hareketle birbirine yakınlaşması değil, birbirlerine entegre olması gözlemleniyor. Ortak paydalan 'milliyetçilik' veya en başta 'sağcı faşist milliyetçilerden' kendilerini ayırmak isteyen solculann icat ettikleri ve kendi aynksılıklannı ifade etmeye çalıştıklan bir kavram olan 'ulusalcılık', bu ittifakın tanımlayıcı üstçatısı oldu. Onlara göre, ulusalcılığın milliyetçilikten farkı, milliyetçilerin duygusal ve hamasi saiklerle milletlerin! öne koyarlarken, ulusalcılığın rasyonel olarak milli çıkarlan gözeten ekonomik bir sağduyuculuk olmasıydı. Ama zaman içinde ulusalcılığın bu rasyoneli tamamen söndü ve milliyetçiliğin farklı bir isimlendirmesinden öte bir şey ifade etmez oldu.“

Ama haksızlık etmeyelim, Kızılelma'nın ne olduğunu kendi ağızlarından da dinleyelim. Türk Solu dergisinde (sayı 39, 15 Eylül 2003) “Kuvayı Milliye koalisyonu nedir?" başlıklı yazısında S. Kemal Ermetin şöyle anlatmış (tashih yapmadan aktarıyorum, kusura bakmayın):

“Görünürde her şey TÜRKSOLU Dergisinin 21 Temmuz 2003 tarihli özel sayısına aşağıda adlarını saydığımız kişilerin, yetkilisi oldukları kurumlar adına ülkenin itilmekte olduğu uçurumun önüne birlikte bir set çekme girişimi, ulusal bir tepki olarak başladı.

(...)

Son Türk Devleti ...vatanı tehlikededir! ..

Dolayısıyla, Türk'ün Ateşle imtihanı yeniden başlamıştır.

(...)

Kemalist/Türksolu, Ülkücü/Atatürkçü, milliyetçi, sendikacı, akademisyen, hepsi tek başlarına birer toplumsal katman...Ama bir araya geldiklerinde Türk milleti ... Korkulan, karşı çıkılan, hakaret, tehdit edilen sadece ve sadece bu ulusal direniş...

Yoksa ne tek başına bu Kuvayı Milliye hareketinin temelini oluşturan TÜRKSOLU-Töre-Ufuk Ötesi-Yeni Hayat Dergileri-Yeniçağ Gazetesi-Gökçe FIRAT, TÜRKSOLU-Yekta Güngör Özden, Cumhuriyetçi Demokrasi Partisi-Av.Zeki Hacıibrahimoğlu, Şehit Aileleri Derneği-Saadet-tin Tantan, Yurt Partisi-Hanifi Altaş Yeni Hayat Dergisi-Bedri Baykam, Ressam/yazar-Arslan Bulut, Yeni çağ Gazetesi -Prof. Dr. Cihan Dura Erciyes Üniversitesi İktisat Bölümü-Hüseyin Özbek Ufuk Ötesi Gazete-si-Prof. Dr. Mustafa Erkal Aydınlar Ocağı-Prof. Dr. Tuncer Altuğ l.ü. Cerrahpaşa Tıp Fak.-Metin Aydoğan, A.R. Müdafaai Hukuk Dergisi-Sevgi Erenerol Bağımsız Türk Ortodoks Patrikhanesi-Öner Yağcı Yazar-Hüseyin Mümtaz, Yeni Hayat-Mustafa Aykut Akşit, Kayseri Türk Oca-ğı-Yıldırım Koç, Türk-iş-Kemal Çapraz, Ufuk Ötesi-Doç. Dr. Yıldız Ser-tel iktisatçı/yazar-S. Kemal Ermetin, Töre Dergisi ..

Buradaki isimler buzdağının ancak su üstünde görülen kesimi. Bir de görünmeyen, ama varlığını aklı olan herkesin bildiği su altında duran ana kütle var ki işte o kütlenin yoğunluğu aymazların oturdukları köşe-

lerden asla hesaplanamaz. Bu birlikte tepki ‘Kızılelma Koalisyonu' olarak nitelendirildi.

(...)

'Kızılelma' nedir?

Kızılelma kavramı yeri ve zamanı belirtilmeksizin, yeryüzündeki bütün Türklerin birleşip kuracakları birliktelik ülküsü. Kızılelma Osmanlılar döneminde yaratılan bir imgedir. Bizans'ta Ayasofya önünde dikili Justini-anos heykelinin elinde bulunan altın küreden kaynaklanmş bir efsaneye dayanır. Özellikle ... savaşma azmini yüksek tutmak için kullanılmıştır. Daha sonra Ziya Gökalp, Kızılelma imgesini Turan Ülküsü ile birleştirerek ona yeni bir anlam kazandırdı.

(. ..)

Kızılelma kavramının ... açılımını H. Nihal Atsız'ın 1947 yılında Kızılelma Dergisi 1. Sayısında yazdığı bir yazıdan alıntılarla tamamlayalım: 'Bir Milletin yürütücü kuvvetine ‘Ülkü' denir. Toplumlardaki kişileri birbirine bağlayan nesne sadece kök birliği, çıkar ve ihtiyaç değil, bunlarla birlikte ve aynı zamanda ülküdür.

(...)

Türkler kendi ülkülerine niçin ‘Kızılelma' demişlerdir, bunun sebebini bilmiyoruz. Yalnız bu addaki saflık ve doğallık, Türk ülküsünün eskiliğini göstermesi bakımından manalıdır. Kızılelma adı, ülkünün aydınlardan önce halk arasında doğduğunu gösterir.

(...)

Kızılelma, Türk Milletinin manevi besinidir!.. "♦

“YAA, DÜŞMAN BİZE SALDIRIYOR”

Fatih'in İstanbul kuşatması sırasında, Bizanslılar şehri koruduğuna inandıkları Meryem Ana heykelini bir sabah büyük bir merasimle sokaklarda dolaştırmaya başlar. Önce bir dolu fırtınası çıkar; hayra alamet değil diye düşünürler. Sonra omuzlarda taşınan heykel kimsenin anlamadığı bir nedenle yere düşer, çamura saplanır. "Meryem Ana bizi terk etti, şehir düşecek" çığlığıyla bütün şehri moral bozukluğu sarar.

Bizanslılar ortaçağ Hıristiyanları değil de, XXI. yüzyıl sosyalistleri olsaydı, "Ne olacak yahu, dolu yağabilir; taşıyan heriflerden birinin ayağı kaymıştır, heykel de düşebilir" diye düşünürlerdi tahminen. "Tahminen" diyorum, çünkü kendi halimize baktığımda emin olamıyorum.

Savaşta, düşman önemli bir zafer kazandığında veya yeni bir silah icat edip meydana getirdiğinde askerin morali bozulabilir. Ama heykel düştü diye ya da "Yaa, düşman bize saldırıyor" diye

moral bozulmaz. Veya bozulmaması gerekir.

Bizim 14 Nisan Tandoğan mitingi oldu diye niye morallerimiz bozuluyor? Karşı taraf saldınyor diye mi? Miting kalabalıktı diye mi? Ne sanıyorduk peki? Hrant Dink'in cenazesinden sonra kuzu kuzu oturup bizi seyredeceklerini mi bekliyorduk? Üç beş kişiden ibaret olduklannı mı sanıyorduk? Koca Türkiye devletinin birkaç yüz bin kişiyi bir meydana toplayamayacağına mı inanıyorduk?

Genç yoldaşlar için söyleyeyim, bu devlet bize daha neler yapmaya çalışacak. Üstelik daha büyük ve güçlü olduğumuzda, toplumsal muhalefet daha da yükseldiğinde, karşımızda iyice azgın, iyice eli sopalı bir devlet bulacağız. Bizim kazanacak bir dünyamız varsa, onlann da kaybedecek bir dünyası var. "Ayy, kaybettik. Neyse, önemli değil" demeyeceklerinden emin olabiliriz.

Bizanslı olmadığımıza göre, moral, iç sıkıntısı gibi şeyleri bir kenara bırakıp olan bitenleri anlamaya, yorumlamaya ve savaşa devam etmeye çalışalım.

Ankara Tandoğan mitingi üç ana bileşenden oluşuyordu. Birincisi, devlet (askeri okul ve polis okulu talebeleri, emekli kolluk güçleri vs). Ikincisi, has

milliyetçiler ve darbeciler (CHP, MHP, IP, ADD, Çağdaş Bilmemne Dernekleri, Cumhuriyet okurları). Üçüncüsü, Kemalist devletin “Şeriat geliyor” propagandasından etkilenerek yaşam tarzlannın tehlike altında olduğuna inanan, kentli, iyi halli orta sınıf.

Bunlardan üçüncüsü çok önemli değil. Bu üçüncüyü etkileyip yönlendiren ilk ikisi ise “örgütlü Kemalizm" diyebileceğimiz, “cumhuriyeti” korumak kisvesi altında mevcut devleti koruyan ve temsil eden insan kalabalığı.

Bu kalabalık ve temsil ettiği devlet yapısı beş yıldır kendini saldırı altında hissediyor. İslamcı gelenekten gelen bir hükümet; Kürt ve Kıbrıs sorunlarında atılan adımlar; Ermeni soykırımının ve azınlık hakları sorununun gündeme gelmesi; AB üyeliği doğrultusunda atılan adımlar ve değiştirilen yasalar; ordunun siyasetteki yerinin sorgulanması - bütün bunlar Kemalizmin kutsal ineklerinin tehlike altında olduğuna işaret ediyor.

Dolayısıyla, kutsal ineklerinin mezbahaya götürülmekte olduğunu hisseden Kemalist devlet kendini koruyor, saldırganlaşıyor, karşı saldırıya geçiyor.

Kısacası, ne şaşacak bir durum var, ne de moral bozukluğu için bir sebep.

ille moralimizin bozulmasını istiyorsak, ilkeli bir tavırla mitinge katılmayı reddeden kurumların daha sonra yeterince sağlam duramamış olmaları, Kemalizm ile aralarına yeterince kalın bir çizgi çekememiş olmaları belki biraz sıkıntı verici diye düşünülebilir. Yani düşmanın saldırısı değil, kendi zaafımız daha kay-gılandıncı. Ama burada da şaşacak bir şey yok. Sadece daha fazla tartışmamız, daha çok örgütlenmemiz, basınç altında kalıp morali bozulanlara daha fazla destek olmamız gerek.

Sosyalist işçi, sayı 281, 28 Nisan 2007

Hamiş:

Mitingleri düzenleyen ve adlarında muhakkak "Atatürkçü" ve/veya "çağdaş" kelimeleri bulunan çok çeşitli “dernek" arasında Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD) de vardı. Bu yazıyı yazdığım günlerde gözümden kaçmış, 12 Nisan günü gazetelerde şöyle bir haber çıkmıştı:

“ÇYDD Genel Başkanı Türkan Saylan, Türkleri barbarlıkla suçladı. lstanbul Teknik Üniversitesi Maçka Yerleşkesi'nde 'Türkiye'mizin çağdaşlaşma sürecinde laiklik' konulu toplantıda konuşan Saylan, Türk milletinin tarih boyunca hep yakıp yıktığını öne sürdü. Saylan, 'Biz Türkler hep akın etmişiz; yakıp yıkmışız, başkalannın yaptıklannı yakıp yıkmışız. Şimdi kendi yaptıklarımızı yıkıyoruz. Nedir bu alışkanlık. Biz yakıp yıkmak için var değiliz. Biz yaratmak, geliştirmek ve çağın üstüne geçmek için vanz' dedi. Atatürkçü Düşünce Derneği'nin 14 Nisan'da düzenleyeceği mitinge destek talebinde bulunan Saylan, 'ÇYDD olarak 14 Nisan'da Ankara Tandoğan'dayız' şeklinde konuştu. Saylan, şunları söyledi: Türkiye'nin bölünmesine, ırkçılığa yönelmesine, binlerce yıl öncesinin Arap ve lran âdetlerinin gelmesine karşıyız. Çocuklanmızın sıra üstünde namaz kılmasını değil bale yapmasını istiyoruz.'

Konuşmasında Gençlik Korosu'nu yöneten müzisyenin isminin Muhammed olmasından yakınan Saylan, 'Gençlik Orkestrası'nı yaratan ve

yöneten arkadaşımızın ismi Muhammed. Düşünebiliyor musunuz buradaki ironiyi?' yorumunu yaptı."

Öncelikle, okuyucularım arasında ismi Muhammed olanlardan Saylan Hanım adına özür dilerim. İroniyi ben pek anlayamadım. Hepimizin adı Börktigin, Yamtar veya Kökbörü olacak değil herhalde!

Adı gibi kendisi de herhalde şen bir asker olan ve kuşkuya mahal bırakmamak için adında iki kez "er" kelimesi geçen Emekli Orgeneral Şener Eruygur'un bu güzel ismine sanınm Saylan Hanım'ın itirazı olmayacaktır. Ama mitinglerin baş düzenleyicisi Atatürkçü Düşünce Derneği'nin genel başkanı olan Eruygur, Saylan Hanım'ın ITO Maçka Yerleşkesi'nde ettiği lafları duysa yer yerinden oynardı herhalde. Mitingde "Türklere ve Türklüğe hakaret marifet sayılıyor, ödüllendiriliyor" demiş Eruygur. Ee, "Biz Türkler hep akın etmişiz; yakıp yıkmışız, başkalarının yaptıklarını yakıp yıkmışız" sözleri Türklere ve Türklüğe hakaret değildir de nedir? Eruygur'un şanlı ordusunun tarih boyunca kazandığı dillere destan zaferleri "yakıp yıkmak" olarak nitelemek nasıl bir kendini bilmezliktir!

işte, yazıda da belirtmeye çalıştığım gibi, mitingleri bu koalisyon örgütledi: Bale yapmayan, çocuklarına Muhammed adını takan, büyük şehirlerin

mutena semtlerinde oturmayan herkesin yakıp yıkıcı bir hayvan sürüsü olduğuna inanan Atatürkçülerle, bale yapsa da yapmasa da her Türkün müstesna bir insan olduğuna inanan, derin devletin sığ tarafını oluşturan apoletli Atatürkçüler. ♦

LARDA YüZEN AL SANCAK

Milli marşı “Korkma” sözüyle başlayan bir ülke biliyor musu

nuz? Vatandaşları “Ne var korkacak? Bizi korkutmaması gereken şey nedir? Korkacak bir şey var besbelli, ama ne?” diye düşünmeyen, korku içinde saçını başını yolmayan, ama çok büyük ve ölümcül iki tehlikeyle karşı karşıya olduğu hem milli marşı hem tüm milli kurumlan tarafından her gün vurgulanan bir ülke.

Dünyanın zaten sokaklarda bayrağa en çok rastlanan ülkelerinden biriyken, bir de en büyük şehrinin dört bir yanına şehrin her yerinden görülebilen, iyi dalgalanması için paraşüt kumaşından imal edilen dev bayraklar asan bir ülke düşünebiliyor musunuz? Sanki bu ülkenin halkı sık sık toplu bellek kaybı geçirip "Biz nereliydik yahu? Hangi ülkenin vatandaşlanydık biz?" diyerek paniğe kapılıyor veya “Bizim bayrak kırmızıydı galiba, ama üzerinde ne resmi vardı?" diye meraka kapılıyormuş gibi.

Veya bir başka ülke düşünelim; bu ülkenin vatandaşlan ayıların bile çıkmaya cesaret edemeyeceği yükseklikte dağlara çıkıp uzay gemilerinden bile görünecek boyutlarda harflerle "Ne mutlu buralıyım diyene” yazıyor olsun. Sonra da harfler hava koşulları nedeniyle pislenip soluklaştıkça dağlara tekrar tekrar tırmanıp taşlara taze kireç sürüyor olsun.

Veya bir ülke ki, zamanında önemli işler yapmış ama 70 yıl önce ölmüş bir asker ve devlet başkanının resimleri tüm resmî duvarlara ve hatta özel işyerlerine asılsın, heykel ve büstleri tüm meydan, dörtyol ağzı ve eğitim kurumlarına dikilsin. Ve ama bu adamcağız hakkında tek bir ciddi araştırma, yorum, biyografi, değerlendirme yapılmasın, yazılmasın. "Küçük üreticiye her yıl yüzde 4,5 faizli kredi verilmesi vatanımızı ilelebet payidar kılacaktır” gibi veciz ve ayrıntılı sözleri duvarlara yazılsın, ilkokul öğrencileri tarafından ezberlensin, koca koca insanlar tarafından dua edercesine huşu içinde durmadan tekrarlansın, ama bu sözlerin 70 yıl içinde

belki de aşındığını, faiz oranlarının artık biraz yükselmesi gerektiğini düşünmek bile yasalarla engellensin.

Bir ülke düşünün ki, hem “Nemçe önünde bizim gibi kahraman”, “Bizden biri dünyaya bedeldir” ve “Bizim bizden başka dostumuz yoktur” hüsnükuruntularına dört elle sanlsın hem de yurt-dışında yaşayan insanların tümü yurtiçindekilerden sadece birine bedel olmasına rağmen bu yurtdışındakilere kendini kanıtlamak, sevdirmek, beğendirmek için çalışıp çabalasın. Yurtdışındakilerin bedelinin düşük olduğuna inanmasına rağmen, yurtdışında her şeyin daha iyi olduğuna, daha iyi yapıldığına da inansın.

Veya bir ülke ki, vatandaşlarından biri dünyanın en önemli edebiyat ödülünü kazansın. Kafası biraz çalıştığı ve dünyadan biraz haberdar olduğu için, bu vatandaş o ülkenin sınırlan dışında

yaşayan tüm insanlığın bildiği, belgelediği, anladığı ve kabul ettiği bir gerçeği çok doğal olarak ve ülke "aydın”lannm çok düşkün olduğu “aydın sorumluluğu” uyarınca ifade etmiş olsun. Ve bu yazar herkesin bildiğini basitçe dile getinniş olduğu için, kimse “Yaşasın, UEFA Kupası’ndan sonra bunu da kazandık!" diye sevinmesi mi gerektiğini, “Allah kahretsin, yurtdışındakiler yine bizi kazıkladı” diye hayıflanması mı gerektiğini bilemesin!

inanması biraz zor, biliyorum, ama ben böyle bir ülkede doğup büyüdüm. Sonra uzun zaman yurtdışında yaşadım. Her dönüşümde, “Dışardan nasıl görünüyor burası?” sorusuyla karşılaştım. Her seferinde, “Görünmüyor" cevabını verdim. “Merak edip bakanlara ise, tuhaf, gülünç ve anlaşılmaz görünüyor" dedim.

“Düşünmek gerek”

Elinizdeki gazetenin okumakta olduğunuz sayfasını yönetiyorum birkaç aydır. [Bu *yazı yazıldığında* BirGün *gazetesinin Forum sayfasını yönetiyordum.]* Sayfaya en sık gönderilen yazı türü, “Memlekette sol yok, sol kriz içinde; her şeyi yeniden gözden geçirmek, yenilenmek, uzun uzun düşünmek gerek” diyen yazılar. Siz bu yazıları okumuyorsunuz, çünkü ben yayınlamıyorum. Önce, “düşünmek gerek” diyen değil, düşünüp düşüncesinin sonuçlarını aktaran yazı peşinde olduğum için

yayınlamıyorum. İkincisi ve daha önemlisi, düşünülmesi gereken bir muamma olduğuna inanmadığım için yayınlamıyorum.

Orhan Pamuk'un ödül kazanmasına ve Fransa parlamentosunda tesadüfen aynı gün yapılan oylamaya gösterilen tepkilere bir göz atalım.

En dürüst tepkiyi "şair" Ûzdemir İnce Bey, "romancı" Alev Alatlı Hanım ve MHP milletvekilleri gösterdi: "Satılmış vatan haini Orhan Pamuk vatanını satmanın karşılığını aldı, görüldüğü yerde ezilmelidir" şeklinde özetlenebilecek olan, ikirciksiz, kuşkuya mahal bırakmayan, laf kalabalığı yapmayan bir tepki.

İkincisi, en iyi şekliyle "gazeteci" Fatih Altaylı Bey'in ifade ettiği, "Sevinsem mi, üzülsem mi, bilemiyorum" tepkisi. Yani "Satılmış vatan haini Orhan Pamuk vatanını satmanın karşılığını aldı, görüldüğü yerde ezilmelidir" ama, işte yine gördük ki söz konusu Türk kötü bir Türk bile olsa "Bir Türk dünyaya bedeldir". Biraz kanşık, biraz acılı bir tepki, ama dürüst olma çabasından tümüyle uzak da değil.

'Biz' kazanmadık

Kriz içinde olduğu düşünülen solu da kapsayan en yaygın tepki ise, bir Türkün ödülü kazanmış olmasından gurur duymak, Türk edebiyatı ve Türk dili adına sevinmek. Bu, kanımca, en itici, en muğlak tepki. Birincisi, Orhan Pamuk ödülü Türk olduğu için kazanmadı, Orhan Pamuk olduğu için, roman yazmayı becerebildiği için kazandı. İkincisi, ödül Türk edebiyatına veya Türk diline verilmedi, Orhan Pamuk'un romanlarına verildi. Bir Türkün yaptıklarından bütün Türklerin sorumlu olduğunu düşünmek dünyaya milli gözlüklerle bakmak demektir. Fenerbahçe yabancı bir takımla oynarken, spikerlerin sandığı gibi "biz" oynamıyoruz, on bir tane futbolcu oynuyor, ödülü "biz" almadık, Pamuk aldı. "Biz" aldık zannedenler, Fatih Altaylı'dan farklı düşünmüyor, bir romancının başarısından Türklük adına bir paye çıkarmaya çalışıyor.

Solun krizi muamma değil. Gözünden bu gözlükleri çıkarmayan, bayrakla, Mustafa Kemal rozetleriyle, Türk olma gururuyla ilişkisini kesmeyen bir sol, laik cumhuriyeti (yani Türkiye Devletini) halkın taleplerinin önüne koyan bir sol, Milli Marş'ın ve MGK'nın iki büyük korkusunu paylaşan bir

sol kriz içindedir, kriz içinde kalacaktır ve zaten kriz içinde olmasında bir sakınca yoktur. Ne kendine bir faydası vardır çünkü, ne başkasına.

BirGün, 17 Ekim 2006

Hamiş:

Yukanda 'şair' Özdemir İnce Bey'den söz etmişken, seçim sonrası yazdığı bir yazıya değinmeden geçemeyeceğim.

Şöyle yazmış: “Kimi aklı evvel, AKP'yi kıyasıya eleştirdiğim için benim CHP'li olduğuma, oyumu CHP'ye vereceğime karar vermişti seçimden önce. Verdiğim, vereceğim oy sadece beni ilgilendirir. Ama bir kısım çenebazı hayal kırıklığına uğratmak için hangi partilere oy vermediğimi açıklayacağım: AKP, CHP, MHP, DP, SP, ATP, BTP, GB, HYP, ÖDP, İP ve bağımsızlara oy vermedim. Ama bir cumhuriyetçi olarak bir partiye duraksamadan oyumu verdim." (Hüryet, 27 Temmuz 2007)

Düşündüm de, seçime 14 parti katıldı, Özdemir Bey 11 parti saymış. Üçünü saymamış. İkisi, TKP ve EMEP. Üçüncüsü kim yahu derken, dostum Behçet Çelik üşenmemiş, internetten bakıp bulmuş: Liberal Demokrat Parti (LDP). Özdemir Bey, DTP ile işbirliği yapan EMEP'e de, kendini “solcu"

zannettiği için Liboşlara da oy vermeyeceğine göre, demek ki TKP'ye oy vermiş.

“Bir cumhuriyetçi olarak", doğru yapmış. Komünist adlı gazetesini kapatarak Yurtsever adlı bir gazete çıkaran, seçim çadırlarında “Vatanı böldürmeyeceğiz, devleti böldürmeyeceğiz" diye bar bar bağıran bir partiye oy vermeyecek de, kime verecek? Tencere yuvarlanmış kapağını bulmuş.

Yalnız, bu partiye TKP diye hitap etmek doğru mudur, onu bilemiyorum. “TKP mahlasını kullanan arkadaşlar" demek daha doğru olmaz mı acaba? •

ÇANAKKALE GEÇİLMEZ

Tekil devlet yapımıza saldıranlar, ortak değerlerimizi vurgu

lamak yerine yapay aynlıklar yaratmaya çalışanlar tarihin tozlu ve kara sayfalarında kaybolacaklardır" demiş Cumhurbaşkanı Sezer, Çanakkale Şehitlerini Anma Gününde konuşurken. "Herhalde", diye düşündüm, "CHP'den, silahlı kuvvetlerden ve *Cumhuriyet* gazetesinden söz ediyor". Memlekette Necmettin Er-bakan'ın başbakan olmasından bu yana, on küsur yıldır yaratılan en önemli "yapay ayrılık" laik-şeriatçı ayrılığı olduğuna göre, başka neden söz ediyor olabilir ki?

Sonra düşündüm, Türk Silahlı Kuvvetleri hakkında Cumhurbaşkanının "tarihin tozlu ve kara sayfalarında kaybolacaklardır" demesi biraz garibime gitti. Anlaşılan, Kürt hareketinden söz ediyormuş!

İlginç, değil mi? Gerçek Türkiye'de şeriat isteyenlerin oranı

belki yüzde 1, belki yüzde 2, toplumun ezici çoğunluğunun laikliğe bir düşmanlığı yok, dolayısıyla laik-şeriatçı ayrımı tümüyle yapay. Gerçek Türkiye'de Kürt olmak kendi dilini konuşan, daha yoksul olan, baskıya ve ırkçılığa maruz kalan bir kişi olmak demek, yani Türkten farklı olmak demek, yani aynm yapay değil.

Oysa, deriniyle ve sığıyla, tüm devlet güçleri ve resmi ideologlar yapay ayrımı gerçek, gerçek ayrımı yapay olarak göstermek için elinden gelen her şeyi yapıyor!

Her iki durumda da, "korkunç" bir düşman göstermiş oluyorlar. Bir yanda, Müslümanlar, şeriat isteyenler, "örümcek kafalılar", cumhuriyeti yıkmak isteyenler; bir yanda da yapay bir ayrılık yaratarak ülkeyi bölmek isteyen "terörist" Kürtler.

Böylece, Türkiye'nin müthiş bir saldın ve tehdit altında olduğu anlatılıyor. Gerçek düşman olup kendilerini gizleyen, takıyye yaparak sanki düşman değillermiş gibi görünen "şeriatçılar"; aslında ayı olmayan ama ayn olduklarını savunan Kürtler; ve elbet Türkiye üzerinde karanlık "oyunlar" ve "planlar" kuran "dış güçler".

Sezer, Çanakkale Savaşının 92. yıldönümünde konuşuyordu. Onuncu, yirminci, yüzüncü yıldönümlerinin kutlanmasını anlarım da, 92'nin anlamı ve önemi nedir? Üstelik, bizzat Çanakkale Savaşının önemini anlamak da

güç. Evet, lngilizlerin Çanakkale Boğazından geçerek İstanbul'a ulaşmaları engellendi. Ama lngi-lizler üç yıl sonra İstanbul'u yine işgal etti! Çanakkale, savaşın sonucunu değiştiren bir muharebe değildi.

İstanbul'un dört bir yanına dikilen dev Türk bayraklarıyla, yakalara takılan Atatürk siluetli rozetlerle, her yerde ve her zaman Atatürk edebiyatı yapmakla aynı anlamı taşıyor Çanakkale Şehitlerini Anma Günü. Sezer'in dediğini (yani "saldıranlar" var, ama "tarihin tozlu ve kara sayfalarında kaybolacaklar") pekiştirme anlamını taşıyor.

İrfan Aktan'ın derlediği Zehir ve *Panzehir* kitabında Tanıl Bora şöyle diyor: "Samuel Huntington Biz Kimiz adlı kitabında Amerikan halkının 11 Eylül'den sonra ... tehdit algısına karşı müteyakkız duruma geçtiğini [b]elli etmek için çok yaygın biçimde bayrak asmaya başladığını ... söylüyordu". Amerikalılar Çanakkale şehitlerini anamadıkları için sadece bayrak asıyor, ama olgu aynı olgu: Devlet, saldırıya ve düşmana işaret ediyor, halkı milliyetçilik etrafında birleştirmeye çalışıyor.

Yine Bora ile bitirelim:

Burada en büyük talihsizlik, CHP'nin bu akıntıya karşı bir sal bile yüzdürmüyor olmasıdır; CHP'nin bu dalganın imkânlarından istifade etmek dışında hiçbir perspektifi yok. Sol açısından en büyük problem, bu dalganın dışında kalınamayacağı ve popülerleşmek ve meşrulaşmak açısından bu milliyetçi tepki potansiyeline bir şekilde eklemlenmek gerektiği düşüncesi. Bu, tam inti-hari bir düşüncedir.

Sosya/isf işçi, sayı 246, 24 Man 2007

ERTUĞRUL VE MUSTAFA KEMAL GAZİLER

Haberi gazeteler şöyle verdi:

Söğüt'te şenlik yürüyüşü, türbe ziyareti ve çadırların gezilmesinden sonra yapılan tören sırasında, Erdoğan ile hükümeti protesto eden ülkücüler, onları susturmak isteyen AKP'lilerle sürekli karşı karşıya geldi, itiş kakış oldu. Polis bir ara ülkücü gruba biber gazıyla müdahale etti. Törenin

sonlarında, Erdoğan'ın oturduğu bölüme 40 metre uzaklıktaki Türk Büyükleri Anıtı önünde çıkan arbedede, yeğen Ali Erdoğan yaralandı.

Şenlik, Ertuğrul Gazi ile ilgili; ziyaret edilen yerler, türbe ve çadır; az ötedeki anıt, Türk Büyükleri Anıtı. Etkinlik, bütünüyle "Büyük Türk” mitolojisiyle, “kahraman” Türkün "şanlı" tarihiyle ilgili. Amaç, bu mitolojiyi ve tarihi pekiştirmek, yaymak, yüceltmek. Dolayısıyla, bu şenlikle ilgilenen iki parti var. Biri, seçimler yaklaştıkça milliyetçi oylara göz dikmeye başladığı için, AKP. Diğeri, çok daha doğal olarak, faşistler, MHP.

Bunların birbirlerine girmesinde de, MHP’nin haklı olarak kendi top sahası olarak gördüğü bir yerde AKP’lilere saldırmasında da şaşılacak bir şey yok Faşistler, milliyetçi oylan AKP’ye kaptırmamak, ülkede yaratılmaya çalışılan milliyetçi havadan tek başına yararlanmak için saldırganlaşıyor. Çok doğal.

Peki, Söğüt olayları karşısında CHP’nin tavn ne kadar doğal? Şöyle demiş Deniz Baykal:

Söğüt bir birlik, bütünle, '1e noktası. Kimse bunu “organizedir” falan diye izah etmeye kalkmasın. Başbakanın korumasına 14 dikiş atılmaya başlandıysa Türkiye'de bunun niçin olduğunu herkes sorgulamak zorundadır. Başbakanın terör, ulusal bütünlük konusundaki tavrı, toplumun önemli kesimlerini ciddi şekilde güvensizliğe sürüklüyorsa, başbakanın temsil ettiği anlayış karşısında insanlar kendilerini sahipsiz, dışlanmış hissediyorsa, şehadeti küçümseyen, askere dudak büken bir anlayış şekilleniyorsa, bunun sorgulanması lazım. Türkiye çok ciddi bir kamplaşmaya gidiyor.

Hürriyet gazetesinin bile “ülkücüler” diye belirttiği saldırganlar, Baykal'ın anlatımında “insanlar" olmuş! Nasıl insanlar? Başbakanın “terör, ulusal bütünlük” konusundaki, yani Kürt meselesi konusundaki tavrına tepki duyan insanlar.

Tüm basın saldırganları “ülkücü grup” diye tanımlarken, Bay-kal'ın anlatımında bunlar “organize falan" değil! “Organize falan” olmarrialan ne demek, Baykal kim olduklarını söylemek istiyor? Sıradan insanlar, halk, o

sırada ordan geçmekte olan ve Kürt illerini derhal bombalamadığı, Kandil dağını hemen istila etmediği için hükümete öfke duyan vatandaş.

Olayı böyle yansıtarak, Baykal, savaş karşıtı pankart açan gençlere saldıran polisi, bunu “halkın doğal tepkisi" olarak olum-layan emniyet müdürünü, Şemdinli'de bomba patlatan astsubayları, sağa sola saldıran faşistleri, tüm “linç" girişimlerini onaylamış oluyor. Bütün bunları AKP'ye karşı kullanmaya, milliyetçiliği daha da tırmandırmaya çalışıyor.

“Türkiye çok ciddi bir kamplaşmaya gidiyor" diyor Baykal. Doğrudur. Bir yanda Kürt sorununa siyasi bir çözüm isteyenler, savaş karşıtları, barıştan yana olanlar, Kürt ulusunun haklarının tanınmasını isteyenler; diğer yanda faşistler, ülkücüler, milliyetçiler, ırkçılar, Ertuğrul Gaziler, asker ve sivil şahinler, Doğu Pe-rinçek ve oğlu, Deniz Baykal ve CHP var. Söğüt, Baykal'ın dediği gibi bir “birlik, bütünleşme noktası" ise, işte bunların birlik ve bütünleşme noktası.

Bu, Türkiye'de siyasetin tümüyle özgün, tüm Batı ülkelerinden farklı, kendine özgü yönü. Dünyanın benim bildiğim hiçbir ülkesinde kitlesel bir sosyal demokrat parti (ve onun çevresini oluşturan geniş bir 'aydın' kitle), büyük bir faşist parti (ve çevresindeki büyük bir lümpen kalabalığı), minik bir Maocu parti, silahlı kuvvetlerin ve devlet mekanizmasının bazı yarı gizli, yarı yasal birimleri Türkiye'deki gibi ittifak halinde değildir. Olmaları düşünülemez. Türkiye'de olduklarını bir yabancıya anlatabilmek çok zordur.

Bu ittifakı Kürt sorununun doğurduğu düşünülebilir. Kürt sorunu kuşkusuz önemli bir unsur, ama ittifakın tek ebesi değil. Değil, çünkü müttefiklerin hiç sarsılmadan, dağılmadan, omuz

omuza birlikte durmaya devam ettikleri tek konu ulusal sorun değil. Daha bir dizi ittifak konusu var: Kıbns sorunu, Ermeni soykırımını kabullenme meselesi, Avrupa Birliği'ne karşı tavır, silahlı kuvvetlerin siyasete müdahale etme hakkı ve demokratik bir ülkedeki konumu, azınlık haklan, azınlık vakıflarının mülkiyeti, yabancıların Bodrum'da tatil evleri (ve toprak!) almasının korkunç tehlikesi... Aynntılandınrsak, saymakla bitmez.

Bütün bu konuların ortak paydası milliyetçilik elbet. Ama basitçe milliyetçilik, ‘normal' milliyetçilik değil. Ispanya ve Ingiltere'de de sosyal

demokrat partiler son tahlilde milliyetçidir, ama ulusal sorunun çözümüne yanaşmaz değillerdir, koşullar uygun olduğunda ETA ve IRA ile masaya otururlar; azınlıklara ve göçmenlere eziyet ederler, ama ırkçılıklarının üstü örtülüdür, faşistlerden farklı bir söylem kullanırlar; faşistlerle aynı yerde omuz omuza durmayı ise hiçbir koşulda akıllarına bile ge tirmezler.

Belli ki, Türkiye'de milliyetçilik, sadece düzeyiyle değil, niteliğiyle de farklı. Bu fark, kanımca, Kemalizm.

Kemalizm, birincisi, 85 yıl önce belli tarihsel koşullarda gördüğü işlev ve kullandığı söylem nedeniyle, koyu milliyetçiliğin olumlu bir şey olduğunu, ilerici, insancıl, demokratik, eşitlikçi olduğu safsatasını meşrulaştırmakta; böylece sosyal demokrasi (ve hatta daha da soldaki sol) ile sağ arasında bir köprü oluşturmaktadır. İkincisi, koyu milliyetçiliği meşrulaştırarak, MHP'nin meşru bir yelpazenin biraz aşın, biraz haşan, biraz abartılı, ama yine de meşru bir ucu olarak kabul edilmesini sağlamakta; böylece sosyal demokrasi ile faşistler arasında bir köpnl oluşturmaktadır: Üçüncüsü, Türkü ve Türk vatanını her şeyin önüne koymayı meşrulaştırarak, insani değerleri değil, sadece Türkün değerlerini her şeye ve herkese karşı savunmayı yüceltmekte, doğal-laştırmakta, içgüdüselleştirmekte; böylece sözünü ettiğim ittifakın temelini oluşturmaktadır.

Kemalizmin XX. yüzyılın başlarında ne olduğunu, ne işlev gördüğünü burada tartışmayalım; bugün ne olduğu çok açık: Azgın ve saldırgan milliyetçilik, faşistlerle sosyal demokratların bir araya gelmesini sağlayan ideolojik çimento, Türkiye'de sosyal demokrasi olmamasına yol açan unsur.

Tartışmam ne Baykal'la, ne de elbet Bahçeli'yle. Demem o ki, Kemalizmi kutsallığından, dokunulmazlığından arındırıp en azından bir gözden geçirmeksizin, en azından bir tartmaksızın, ne yeni bir sol parti mümkündür, ne de yeni bir sosyal demokrat parti; ne Kürt sorunu çözülür, ne demokrasi sorunu.

BirGün, 17 Eylül 2006

Hamiş:

Söğüt'te çıkan arbedede Ali Erdoğan'ın yaralanmasından tam on ay sonra, Vatansever Kuvvetler Güç Birliği Hareketi Derneği'nin başkanı ve 11 üyesi tutuklandı. Vatanımı korumak için yoğun çalışmalar yapan bu derneğin adını, itiraf ederim, ben daha önce hiç duymamıştım. Dernek üyelerini tutuklayarak kendi vatanseverliklerine gölge düşüren polis memurlannın elde ettiği bilgiler arasında, bu üyelerden bazılarının Söğüt arbedesine katılmış oldukları da vardı.

Haber, 3 Temmuz 2007'de, CNNTurk.com'da şöyle verildi:

‘"Suç işlemek amacıyla teşekkül oluşturdukları' iddiasıyla adliyeye sevk edilen Vatansever Kuvvetler Güç Birliği Hareketi Derneği {VKGB) Başkanı Taner Ünal'ın da aralarında bulunduğu VKGB mensubu 18 kişiden 12'si tutuklandı.

(...)

Ankara, Mersin, Antalya, lstanbul, Konya, Giresun, Muğla, İzmir ve Diyarbakır'da yapılan eş zamanlı operasyonda yakalanan kişiler şu eylemlerle suçlanıyor:

• Suç işlemek amacıyla örgüt kurmak

• Yönettikleri, suç örgütüne üye olmak •Yağma

• İhaleye fesat karıştırma •Zimmet

. • Dolandırıcılık

• Tarihi eser kaçakçılığı

• Yasadışı yardım toplama

• Kaynağı belli olmayan gelirlerle suç örgütünü finanse etme

• Devletin bağımsızlığını zayıflatmaya veya birliğini bozmaya, Türkiye Cumhuriyeti hükümetini ortadan kaldırmaya veya görevlerini yapmasını kısmen veya tamamen engellemeye yönelik provokatif eylemler düzenlemek.

Zanlıların lstanbul Çağlayan'daki Cumhuriyet Mitingi'ne katılmak için bir siyasi partinin yetkilisinden para aldıklan da iddia edildi. Telefon kayıtlarında, 'CHP'li ... abi aradı, 600 milyon gönderecekmiş, mitinge katılın diyor' ifadesi yer aldı.

(...)

Yakalanan dernek üyelerinin telefon konuşmalarında sürekli 'Bir numara' diye bir kişiden bahsettikleri ama bu kişinin kim olduğunu söylemedikleri de öğrenildi.

Zanlılardan birinin Başbakan'ın yeğeninin dövüldüğü Söğüt'teki olaylarda, bir diğerinin ise olaylı fındık mitinginde bulunduğu belirlendi. Zanlılarla birlikte 1 el bombası, 5 değişik çap ve markada tabanca ve bunlara ait şarjörler, 4 av tüfeği, 3 kuru sıkı tabanca, 370 mermi, 274 av tüfeği mermisi, 1 çelik yelek, 3 kelepçe, 1 cop, 2 adet gaz maskesi, resmi kurumlara ait mühür ve soğuk damgalar (...) Özel Kuwetler Komutanlığı'na ait düzenlenmiş sahte kimlik, sahte askeri kimlikler, basın kartı ve polis kimliği ele geçirildi."

Zaman gazetesi ise, 4 Temmuz'da “Bir numaralı vatansever"in kim olduğunu merak ediyordu. Kim etmez ki?

“Zanlılann Diyarbakır'da bayrak, Konya'da '10 Kasım Atatürk'e saygı mitingi' tertipledikleri anlaşıldı. Tandoğan ve Çağlayan'daki ‘Cumhuriyet mitingleri'; Ordu, Bilecik, Mersin, Diyarbakır ve İzmir'deki şehit cenazeleri mercek altına alındı. Operasyonda gözaltına alınan derneğin eski genel başkan yardımcısı ve Konya İl Başkanı Vehbi Şanlı'nın şehit Yüzbaşı Abdulkadir Özaydın'ın eşi Mehtap Özaydın'ı dolandırdığı bilgisi de dava dosyasında yer aldı. Dosyaya göre, şehit yüzbaşının eşi Mehtap Özaydın'a OYAK'tan 100 bin YTL tazminat ödendi. Şanlı, şehit yüzbaşının eşinden ev almak vaadi ile 70 bin YTL para aldı. Ancak Şanlı ev almadığı gibi parayı da İade etmedi. Telefon kayıtlanna geçen konuşmada ise Şanlı, parasını isteyen Mehtap özaydın'ı şöyle tehdit etti: 'Beni şikayet etmeye çalışma. Benimle adın çıkar. Beni buralarda herkes tanır. Sana mı inanırlar bana mı inanırlar?'

(...)

Vatanseverler'in her hareketini takip eden polis, dernek başkanı Taner Ünal olmasına rağmen talimatların 'bir numara' olarak adlandırılan bir kişiden geldiğini gördü. Ancak bir buçuk yıl boyunca bir numara ile herhangi bir telefon görüşmesi saptanamadı. Zanlıların sadece kendi aralarında birbirlerini korkutmak amacıyla, 'Bir numaranın talimatı var', 'Bir numaraya söylerim', 'bir numara bu konuyu duyarsa .. .' gibi ifadeler kullanması dikkat çekti.

(.. .)

Emniyet yetkilileri, zanlıların bazı üst rütbeli askerî personelle ilişkileri olduğuna dair bulgulara rastlandığını açıkladı.

(...)

Derneğin, şehit cenazelerini 'coşku içinde kutlanacak bir eylem' olarak gördükleri tespit edildi. Zanlıların Ankara'da Tandoğan Meydanı'nda gerçekleştirilen Cumhuriyet Mitingi'nde de boy gösterdiği belirlendi. (...)

Zanlılar, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın yakın korumalığını yapan yeğeni Ali Erdoğan'ın Söğüt şenliklerinde dövülmesi olayının yaşandığı etkinliklerde de boy gösterdiği (...) anlaşıldı.

Zanlıların mitinglere 200-250 metre boyunda yaptırdıkları Türk bayrağı ile katıldıkları da dosyada yer aldı.

(...)

Telefon takibinde gözaltına alınan zanlıların halen görevde olan askerler ile emekli paşalarla da sık sık görüşme yaptığı saptandı. Adına çok sayıda sahte askeri kimlik çıkan Vehbi Şanlı'nın emekli Korgeneral Ha-san Kundakçı ile yaptığı görüşmeler dosyada yer buldu.”

Ben bir de şunu merak ediyorum: Bir yandan ülkücülerle birlikte Söğüt'te arbede çıkaran, bir yandan da “bazı üst rütbeli asken personelle ilişkileri" olan ve “halen görevde olan askerler ile emekli paşalarla da sık sık görüşme” yapan bir örgüt ortaya çıktıktan sonra, biz derin devlete niye hâlâ “derin” diyoruz? •

KİM TAKAR ANAYASA YI!

Türk" mü, “Türkiyeli" mi tartışmalarından yıllar önce şöyle yazmıştım:

Benim vatanım İstanbul, anadilim Türkçedir. Dolayısıyla, ben kendimi İstanbul'da yabancı hissetmem elbet. insanın hayatında bir açıdan en önemli günler olan, yaşlandıkça daha da önem kazanan günler, okul günleri, ilk aşk günleri, ilk dostluk, ilk içki, ilk hayal kırıklığı günleri, tüm önemli ilklerin günleri İstanbul'da geçti benim için. O da değişti, ben de değiştim, ama birlikte yaşadığımız günler değişemez. Ben İstanbul’da kendimi yabancı hissedemem. Ama yabancı olarak görüldüğümü biliyorum.

Vatandaşlık bağı

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, görünüşte, sadece "vatandaşlık bağı" tanır; ne dinden, ne etnik kökenden söz eder. Ama her konuda olduğu gibi, bu konuda da Anayasa bir kâğıt parçasından ibarettir, “aslolan hayattır”.

Anayasa'mn 66. maddesine göre, “Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türk'tür”. Tek bir cümleye bu kadar çok çelişki sığdırabilmek için, açık ki, Anayasa profesörü olmak gerekiyor.

Sırasıyla bakalım. Önce, “Türk Devleti" diyerek, etnik bir devlet tanımlanmış oluyor. “Türk", etnik bir kategoridir, dolayısıyla daha baştan devletin “sahibi"nin, “asli unsuru"nun kim olduğu belirtilmiş oluyor. Cümlenin geri kalanında ise, bu devletin vatandaşı olan herkesin “Türk" olduğu söyleniyor. Yoo, hayır, değil! Vatandaşlık başvurusunda bulunan ve başvurusu kabul olunan bir Tutsi, bir Maori, bir İrlandalı veya bir İnuit “Türk devletine vatandaşlık bağı ile bağlı" olacaktır, ama herhalde o gün etnik kökenleri ani bir değişikliğe uğrayıp “Türk" olmayacaktır.

Belli ki, “vatandaşlık bağı" vurgulanarak, etnik bir tanımlama yapmaktan kaçınmaya çalışılmış. Ama o zaman “Türk Devleti" değil, “Türkiye Devleti” demek gerekmez miydi? Yok eğer “Türk Devleti” demekte ısrar edilecekse, o zaman *Hürriyet* gazetesinin logosunda olduğu gibi “Türkiye Terklerindir, vatandaşlık bağı olsun veya olmasın, Türk olmayan herkes yabancıdır” demek daha tutarlı olmaz mıydı?

Bu karmaşa, Anayasa'yı kaleme alan profesörlerden kaynaklanmıyor. Ne yapacaklarını bilememişler besbelli. Çünkü kurulduğu günden beri, Türkiye devleti ne yapacağını bilememiş. Aslen. de, gayri Müslim ve/veya gayri Türk olan azınlıklarla ne yapacağını bilememiş.

Başlangıçta, Türk olmayan ama Müslüman olan azınlıkların (en başta Kürtlerin) zamanla asimile edilebileceğine inanılmış; Şeyh Sait ayaklanması bu inancın hayal kırıklığıyla sonuçlanıp sona ermesine yol açmış; asimilasyon umudu yerini yok saymaya, inkâra bırakmış; l985'ten itibaren bu da gerçekçiliğini ve uygulanabilirliğini kaybedince askerî imha ve dayatma politikaları uygulanmış. (Mesut Yeğen'in *Devlet Söyleminde Kürt Sorunu* isimli kitabı bu süreci tüm ayrıntılarıyla anlatır). Bu da becerilememiş olduğuna göre, şimdi ne uygulanacağını önümüzdeki dönemde hep birlikte izleyeceğiz.

Ne Türk ne Müslüman

Ne Türk ne de Müslüman olan azınlıklar hakkında ise, büyük bir gönül rahatlığıyla iddia ediyorum, hiçbir Türk devlet adamının hiçbir kuşkusu olmamıştır: “Bunlar yabancıdır, bilfiil veya potansiyel olarak sorundur, beşinci koldur, 'kökleri dışarıda' unsurlardır. Olmasalardı daha iyi olurdu”.

Olurdu, ama varlar. Her şeye rağmen ve hâlâ varlar. Olmamalarını sağlamak Nazi tarzı bir “nihai çözüm” uygulamak dışında mümkün olamayacağı için, Türkiye Devleti bu azınlıkları Türkleştirmeye çalışmak ile “gitmelerine” yol açmak arasında yalpalayıp durmuş. Birgün Yahudilere “Vatandaş, Türkçe konuş!” diye bağırmış, “Türkleşsenize yahu” demiş yani. Ertesi gün Varlık Vergisi uygulamış, 6-7 Eylül olaylarını pişirmiş, Rumları sınır dışı etmiş.

Her iki durumda da sonuç aynı olmuş: Ataları yüzyıllardır bu topraklarda yaşayan Ermeni, Rum, Yahudi aileler “yabancı” olduklarını nihayet kabul etmiş, basıp gitmiş. Yetmiş milyonluk memlekette 2000 Rum kalmış, 15 bin Yahudi, 30 bin Ermeni.

Devede kulak bile değil. Bit yeniği bile değil. Değil ama, dm, dil, ırk farkı tanımayan Türkiye Devleti için bu bile çok!

Geçtiğimiz ay, önce *Zaman* gazetesinde Eser Karakaş'ın, Cumhurbaşkanlığı Denetleme Kumlu'nun bir raporunda azınlık vakıflarının mülklerinin "Yabancı Mülkleri" başlığı altında verildiğini anlatan yazısını, sonra *BirGün* gazetesinde Hrant Dink'in Ermeni Patriği Mutafyan'ın bir mektubundan alıntıladığı "Bilinmeyen bir nedenle, devlet çok uzun yıllardan beri azınlık politikalarını Dışişleri Bakanlığı kanalıyla yönetmekte ve yönlendirmektedir" cümlesini okudum. Azınlıklar konusunun özellikle gündemde olduğu bir yılın özellikle sıcak azınlık haberleriyle dolu bir ayı değil; herhangi bir yılın herhangi bir ayı! "Aslolan hayattır" dedim ya.

Konukseverliğin sınırlan

Anayasa'nın "vatandaşlık bağı" ile devlete bağlı olan 47 bin kişinin vakıfları bizzat devlet kayıtlarında "yabancı mülkleri" başlığı altında yer alıyor, devlet tarafından gasp edilmiş olan vakıf mallarının iade edilmesi devletin parlamentosunda sorun yaratıyor.

En çok da kimin için yaratıyor? Devleti en doğrudan şekilde temsil eden CHP için elbet.

Duyduğuma göre, Kuzguncuk'ta Bizans döneminden kalma Yahudi mezarları varmış. Ermenilerin ise bugünkü Türkiye sınırlan içinde Türklerden çok daha önceden beri yaşıyor oldukları aşikar. Ben Patrikhane'ye ve Hahambaşılığa danıştım, CHP'lileri ve geri kalan Türkleri bu topraklarda misafir etmekten bir rahatsızlık duymuyorlarmış. Türklerden ben de rahatsız değilim, başı-mm üstünde yerleri var, ama CHP'liler hakkında konukseverliğimin sınırlan zorlanmaya başladı doğrusu.

BirGün, 29 Eylül 2006

Hamiş:

Bir insan Türk olduğu için mutluluk duyabilir. Hiç itirazım yok. Bir başkası, hiç tanımadığı bir delikanlı içi hava dolu yuvarlak bir meşin parçasına tekme atıp üç direğin arasından geçirdi diye mutlu olabilir. Buna da itirazım yok. Ben, kendi hesabıma, bir denizin kenarında elimde bir rakı bardağı ve yanımda Isabelle Adjani ile oturduğumda mutlu oluyorum. Buna da itiraz eden olmadı bugüne kadar.

Öte yandan, “Isabelle ile rakı içtiğinde mutlu olmayanlar benim düşmanımdır" diye düşündüğüm de olmadı hiç.

Belli ki, Genelkurmay Başkanı ve yakın çevresi Türk oldukları için mutluluk duyuyor. Ne güzel! Amerika Birleşik Devletleri'nin 1776 tarihli Bağımsızlık Bildirgesi'nde Thomas Jefferson'ın yazdığı olağanüstü güzellikte bir ifade vardır: Tüm insanlar eşit doğar ve doğuştan “Yaşam, Özgürlük ve mutluluğu arama haklarına" sahiptir. “Mutluluğu arama" hakkı! Yasal bir belgede yer alması şaşırtıcı olacak kadar çarpıcı ve şiirsel bir ifade. Ve ben bu hakka inandığım içindir ki, “beni de mutlu ediyor" diyemem ama, Genelkurmay Başkanı'nın mutluluğuna itiraz etmiyorum.

Buna karşılık, Türk Silahlı Kuwetleri'nin 27 Nisan 2007 tarih ve BA - 08 / 07 numaralı “basın açıklaması" (muhtıra değilmiş meğerse, http://www.tsk.mil.tr71 0_ARSIV/10_ 1 _Basin_Yayin_Faaliyetleri/10_1_Basin_Aciklamalari/2007/BA_08.html) şu sözleri içeriyor:

“Özetle, Cumhuriyetimizin kurucusu Ulu Önder Atatürk'ün, "Ne mutlu Türküm diyene!" anlayışına karşı çıkan herkes Türkiye Cumhuriye-ti'nin düşmanıdır ve öyle kalacaktır."

Genelkurmay Başkanlığı'nın kendi mutluluğunu paylaşmayanlan "düşman" ilan etmesine itirazım var doğrusu. Hatta, daha da ileri gideyim, Ge-nelkurmay'ın ve tüm askerî yetkililerin (belki askerî hastanelerin ruh sağlığı bölümlerinde çalışan personel hariç) mutluluk ve/veya mutsuzluk hakkında herhangi bir şekilde görüş bildirmesini tümüyle yanlış buluyorum.

Birincisi, “mut" konusunda yeterli eğitimi almış olduklarından çok kuşkuluyum. 27 Nisan e-muhtırasında olduğu gibi, hata yapmaları olasılığı bu nedenle çok yüksek. Hiç konuşmasalar daha iyi.

İkincisi, insan öldürmenin çok çeşitli yollan hakkında meslek icabı çok ayrıntılı eğitim gören bir insan grubunun mutluluk hakkında görüş beyan etmesi bazı saygısız çevrelerde gülünç karşılanabilir. Türk Silahlı Kuvvetleri adına konuşan bir kurumun gülünç karşılanmasını kimse istemez.

Üçüncüsü, silahlı kuvvetlerin görevi “güvenlik" ile ilgilidir, "mutluluk" gibi kavranması güç, ulaşılması zor bir kavramla değil.

Ve nihayet, ben Türkiye'de hiç kimsenin herhangi bir şey yapması için Genelkurmay'a oy verdiğini hatırlamıyorum. Çoğumuz, yapılması gerekenleri yapması ve yaptırtması için partilere oy veriyoruz, hükümetler seçiyoruz. O hükümetlerin emri olmadan, silahlı kuvvetlere hiçbir şey yapmak ve söylemek düşmez. Ne mutluluk hakkında, ne mutsuzluk hakkında, ne de başka herhangi bir şey hakkında.

Ben Türk değilim. Bu beni ne mutlu ediyor ne de mutsuz. Umurumda bile değil. Mutluluğu başka yerlerde arıyorum. Dolayısıyla, Genelkurmay Başkanı'ndan ricam, bana bulaşmasın, mutluluk hakkındaki görüşlerini mail yoluyla kendi arkadaşlarıyla paylaşsın, benim de görebileceğim web sitelerine koymasın. •

PARANOYANIN FARKINDA MISINIZ?

İçime bir kaygı düştü. Acaba *Cumhuriyet* gazetesi okumamakla yanlış mı yapıyoruz?

Gazetenin sürdürdüğü “Tehlikenin farkında mısınız?” reklam kampanyasının hepimiz farkındayız herhalde, ama ben Emre Kongar’ın yaptığı “demokratik milliyetçilik” (“eşitlikçidir, adaletçidir, laiktir, kendine gösterilmesini istediği saygıyı öteki kimliklere de gösterir, savaşa ve sömürüye karşıdır”) ve “faşist milliyetçilik” (“kendini öteki kimliklerden üstün görür, ayrılıkçıdır, ümmetçidir, saldırgandır, sömürüden yanadır”) ayrımını bilmiyordum örneğin.

Cüneyt Arcayürek'in şu değerli sözlerini de kaçırmışım:

'Kürtler kardeşimiz. Biz de Emeniyiz' diye bağıran bağırana.

Ama Kürtlerden, ama Ermenilerden ‘Ben Türk'üm' diyen yok!

Adeta bu ülkenin gerçek sahibi; Türkler azınlık! lyi gidiyor, iyi.

Bu vurdumduymaz iktidar veya iktidarlar elinde bir gün bir de bakacağız: Ne Türklük kalmış ne de Misakı Milli sınırlan içinde Türkiye! (*Cumhuriyet*, 24 Ocak 2007).

Gazeteyi hiç okumadığım için, Ogün Samast'ın Samsun'da polis ve jand armayla kardeş kardeş sigara içerken çekilen fotoğraflarını *Cumhuriyet'in* poliste “tarikat kadrolaşması" şeklinde anlattığını, ama olayın askerlerle, emekli general Veli Küçük'le filan hiçbir ilişkisini kurmadığını da gözden kaçırmışım örneğin. Polis başka bir devletin, asker başka bir devletin kolluk güçleri olsa gerek. Belki de Kongar gibi bir ayrım yapmalıya: Türkiye'de iki devlet var, biri “demokratik devlet", biri “faşist devlet". Polis birine bağlı, asker diğerine!

Açık ki, *Cumhuriyet'in* bu ipe sapa gelmez, hastalıklı sayıkla-malannı pek ciddiye alan kimse yok. Niye mi açık? Çünkü *Cumhuriyet* belli ki bu korkunç tehlikelere karşı CHP'ye oy vermemizi istiyor, oysa son gördüğüm kamuoyu yoklamasında CHP'nin oyu yüzde ll,6’ya düşmüş. Buna karşılık, “vurdumduymaz iktidar" yüzde 3 5 'i geçmiş. Böyle giderse, CHP barajın altında kalacak. Yani *Cumhuriyet'in* paranoyalarını paylaşanlar küçücük bir azınlık.

Peki, bu azınlık aslen kimlerden oluşuyor? Yoksullardan, işçilerden, emekçilerden mi? Yoo, hayır. Bir araştırmaya göre, “AKP yandaşları içinde ‘en yoksulların’ oranı %18, CHP’de %13; 'orta-alt gelir grubu’ AKP'de %46, CHP'de %30; 'orta gelirliler' AKP'de %26, CHP’de %30; ‘orta-üst' gelir sahipleri AKP’de %9, CHP'de %15; ‘zenginler’ AKP'de %1, CHP'de %3". Kısacası, CHP artık sadece kentli, “Batılı”, tuzu kuru bir zümreyi temsil ediyor, geniş emekçi kesimlerini değil. Paranoya, onların paranoyası, geniş emekçi kesimlerinin değil.

AKP seçilmesin, şeriat gelmesin diye CHP’ye oy verecek olan ve kendini “aydın” ve “demokrat” zanneden bu küçük zümreden tanıdıklannız varsa, şu sorulan sormanızı öneririm:

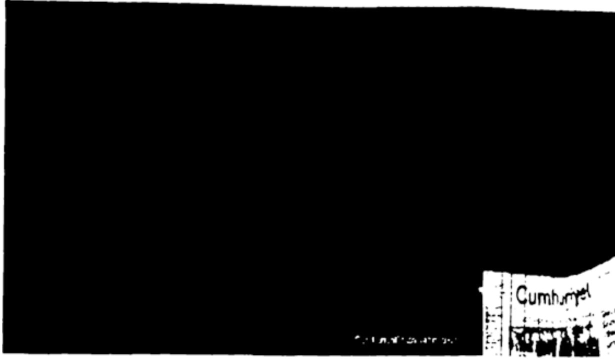
• Beş yıldır ezici bir parlamenter çoğunluğa sahip olmasına rağmen AKP şeriat doğrultusunda herhangi bir adım atmış mıdır, herhangi bir Islami yasa geçirmiş midir?

• Demokratik bir şekilde seçilmiş bir hükümete karşı, seçilmemiş bir genelkurmay başkanını desteklemek hangi demokrasi/uygarlık/aydınlık anlayışına uygundur?

• AKP seçilmesin diye CHP'ye oy vermeyi düşünenler, ırkçı, milliyetçi, orducu bir partiye oy verirken rahatsızlık hissetmeyecek midir?

• Bu memlekette sorun olduğu konusunda anlaşabileceğimiz şeylerden (insan haklarının ayaklar altına alınması, demokrasinin güdüklüğü, azınlık haklannın tanınmaması, Varlık vergisi, 6-7 Eylül olayları, darbeler, Hrant Dink cinayeti, “Türkiye Türklerindir” anlayışı vs, vs) İslamcılar mı sorumludur, yoksa dünkü ve bugünkü CHP ve ordu mu?

Sosyalist l}fi, sayı 278, 7 Nisan 2007

Hamiş:

Yukarıdaki grafik 2 **Nisan** 2006 **günü** Cumhur/yet **gazetesinin manşeti ve onu izleyen günlerde reklam kampanyasının ana temasıydı.**

"Cumhuriyet'in **bu ipe sapa gelmez, hastalıklı sayıklamalarını pek ciddiye alan kimse yok” demişim. Seçim sonuçları bunu kanıtladı, seçim kampanyasını tümüyle aynı “tehlike" üzerine kuran CHP'nin oylarında herhangi bir artış olmadı.**

Reklam/manşette dikkat çekilen tehlikenin aciliyeti pek kimseyi ikna edemedi, ama Cumhuriyet **yazarlarını çok etkiledi besbelli. MHP ile arasında derin bir sevgi bağı keşfeden ilhan Selçuk gibi, gazetenin ve** Müdafaa-/ Hukuk, ilk Kurşun **gibi dergilerin yazarlarından, Eczacıbaşı**

Holding Yönetim Kurulu üyesi Dr. Öztin Akgüç de seçimlerde MHP'ye oy vermek gerektiğine ikna oldu. Duyduğuma göre, son anda fikrini değiştirip yine CHP'ye oy vermiş, ama bu acıklı buhranları yaşarken, Selçuk ile Akgüç'ün gazete kadrosunda (ve elbet gazetenin okurları arasında) yalnız olmadıklarını sanıyorum.

Bu arada, "CHP artık sadece kentli, "Batılı", tuzu kuru bir zümreyi temsil ediyor, geniş emekçi kesimlerini değil" demişim ya, bakın seçim sonuçlar ne gösteriyor. Örneğin, İstanbul'da Etiler'de CHP, en yakın rakibi AKP'den dört kat fazla oy almayı başarmış. CHP'nin 4.761 **oy aldığı bu mutena semtte AKP oylarının sayısı** 1 024. **Teşvikiye'de CHP'nin üstünlü-**

ğü daha da ezici. Oyların yüzde 62,7'si CHP'nin, yüzde 10,9'u AKP'nin.

İstanbul'un varoşlarında ise durum tam tersi. Örneğin, Bağcılar'da oyların yüzde 60'ına yakınını AKP almış. AKP'nin 155.000 oyuna karşılık, CHP'nin oyu 43.262.

“Solcu" Ilhan Selçuk “Pencere" adlı köşesinde dünyaya kimin penceresinden baktığını bir düşünse diyecektim ama, düşünse kaç yazar, düşünmese kaç yazar? •

SUÇ D^UYURUSU: AZMETTİRİCİ İLHAN SELÇUK

Ilhan Selçuk 25 Ocak 2007’de menfur gazetesinin menfur köşesinde şöyle yazdı:

'Hepimiz Etmeniyiz..' Kimileri bu gösteriye tepki duydu...

-Bu ne demek lan?.. Hepimiz Ermeni mi olduk şimdi?..

- Güzel bir davranış bu; bizim çoğunluğun vicdanındaki derin insan sevgisini vurguluyor...

Peki, gerçekten hepimiz Ermeni miyiz?

• Hepimiz Rum'uı:.

• *Hepimiz Gürcü^iz.*

• *Hepimiz Yahudi'.Yiz.*

• *Hepimiz Süryani'yiz.*

• *Hepimiz* l.'ız:.

• *Hepimiz* Kürt'üz.

• *Hepimiz Çerlıes'iz.*

• *Hepimiz ^Aba.ta)ı.*

• *Hepimiz Ermeni'.Yiz..*

Vesaire...

(. . .)

Anadolu'da ırkçılıkla, etnikçilikle, milliyetçilikle hiçbir şey çözülemez... Peki, ne yapmalı?..

Ortada hazır bir Türkiye Cumhuriyeti var... Herkes yurttaş!.. Atatürk ne demiş:

‘- *Ne mutlu Türk'üm diyene...'*

Ne diyebilirdi:

- *Ne mutlu Türk olana...*

Gazi böyle dememiş...

Bu bakımdan hepimiz Ermeni, Yahudi, Çerkes, Kürt, Rum, Laz, Abaza vb. olabiliriz; *bu yolda hiçbir sakınca yok...*

Ancak hep birlikte mutlu *olmak istiyorsak, gelin şu Türk yurttaşlığında birleşelim...*

Birleşelim de şu *“Çılgın Türkler"i yeniden* çılgınlaştırmayalım...

Kafatasçı mürteciler

Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunuyorum. llhan Selçuk beni hedef göstermektedir. Ben “Türküm” demiyorum. Ve Türk değilim. Olsam da mutlu olmazdım, olmadığım için de mutlu değilim. Türk olup olmamak umurumda bile değil. Türkiye vatandaşıyım. Mutluluğu etnik kökenlerinde bulanların da ırkçı, kafatasçı mürteciler olduğuna inanıyorum.

Dahası, Gazi'nin ne demiş ve ne dememiş olduğu umurumda bile değil. Beni ikinci sınıf vatandaş olarak, Cemil Çiçek'in bir önceki Adalet Bakanlığı döneminde geçirdiği yasadaki ifadeyle “yerli yabancı” olarak gören Türkiye Cumhuriyeti de umurumda değil.

“Hepimiz Ermeniyiz” diye bağırarak yürüyen 200 bin kişiyle birlikte yürüdüğüm için mutluluk duyuyorum; Ilhan Selçuk ile aynı gezegende bulunduğum için mutsuzum. Ve bunları düşündüğüm için “Çılgın Türkleri yeniden çılgınlaştırma" diye beni tehdit eden, Türkiye çapında yüz binlerce kişiyi “bizi çılgınlaştırmayın” diye tehdit eden ve faşist katillere hedef gösteren llhan Selçuk hakkında suç duyurusunda bulunuyorum.

Susmasında fayda var

Savcılığın dikkatini bir de şu konuyu çekmek isterim. Ben doğduğum günden sonra çok uzun süre, 20 yıla yakın, azınlık olduğumun farkında bile değildim. Çok dilli, çok dinli, çok renkli bir İstanbul'da yaşayıp gidiyordum; kimin azınlık kimin çoğunluk olduğunu düşünmek aklıma bile gelmiyordu. Sonra da zaten sosyalist oldum; dinimle, ırkımla, cemaatimle bir daha hiç ilgilenmediğim gibi, başkasınınkilerle de ilgilenmedim. Yahudiymiş, Ermeniyrniş; Türkmüş, Türkiyeliymiş; altkimlikmiş, üstkimlik-miş; bana ne? tlle de kimlik gerekiyorsa, “insan" ve “sosyalist" bana bol bol yetti. Yahudilikle ilişkim tesadüfi bir doğum özelliğinden ibaret olmasına rağmen, “Yahudi” denildiğinde itiraz etmedim. Türklükle ilişkim sıfır olmasına rağmen, 'Türk” denilmesine itiraz etmedim. ilgimi çekmiyordu çünkü bunlar.

Ama artık itiraz ediyorum. Bana “Türk” denilemez; ben Türk mürk değilim. Niye mi itiraz ediyorum? Yahudiliğim mi tuttu? Hayır, ama huyum kurusun, eskiden beri adetimdir, bana bir şey zorla dayatıldığında, direneceğim tutar. Üstelik, Savcılığı temin ederim, bana özgü bir şey değil bu. Toplumsal gruplara zorla dayatılan hemen her şey geri teper. Dolayısıyla, Ilhan Selçuk “Türküm” deyip mutlu olmayı herkese dayattıkça, olmazlarsa “çılgınlaşacağı” tehdidini savurdukça, hiçbir azınlığın 'Türküm” lafını hiçbir zaman etmemesini garantiliyor, mutsuz olmalannı sağlıyor, Türkiye Devletine düşman olmalanna yol açıyor. Bölücülük yapıyor yani. Avukat değilim, ama yanılmıyorsam Türkiye'de önemlice bir suç bu.

Bir de, hatırlatmakta yarar olabilir, azınlıklann hepsi llhan Selçuk'un babalan ve dedeleri tarafından bu topraklan terk etmeye zorlanmış ve artık azıcık kalmış değil. Bir tanesi var ki, milyonlarla ifade ediliyor. İlhan Selçuk'un işlediği bölücülük suçunun faturası çok pahalıya çıkabilir. Hedef göstermiş olmayayım ama, bir an ewel susmasında fayda vardır.

BirGün, 2 Şubat 2007

Hamiş:

Bu yazı, BirGün gazetesinde kendi yönettiğim Forum sayfasında bu şekliyle yayımlandı. Avukatlar mırın kınn etti, “Ne olur, ne olmaz" dediler, ben de teslim oldum.

Pişmanım. Az bile yazmışım.

Başyazar ve Yayın Kurulu Başkanı Ilhan Selçuk 26 Haziran tarihli köşe yazısında MHP'nin seçimler öncesi “canlanıp kanlandığını" belirti. Faşizm tehlikesine dikkat çekmek için değil, pek de üstü örtülü olmayan bir şekilde MHP'ye oy çağnsı yapmak için!

Sanki şaşılacak bir şeymiş gibi, basın ve televizyonlar bunu heyecanla karşıladı, haber yaptı. Selçuk da, 8 Temmuz'da anafikri “Evet, evet, yanlış anlamadınız, bir yanlışlık yok" olan bir yazı daha yazdı. MHP'ye övgüler sıraladıktan sonra, “Kan davası aydınlık ve çağdaş insana yakışmaz. Ben laik Atatürk Cumhuriyeti'nin varoluşu ve bütünlüğü için, dün bana işkence

etmiş olanlarla bugün el ele vermeyi yurtseverliğin doğal ve sade gereği sayıyorum" dedi.

Övgüler karşılık bulm^ta gecikmedi ve 21 Temmuz'da Star Televizyo-nu'nun ana haber bülteninde Devlet Bahçeli, “Kendisiyle o açıklamasından sonra bir temasım olmadı. Ancak değerlendirmelerini saygıyla karşıladım. Türkiye'nin yetiştirdiği önemli bir aydın, iyi bir gazetecidir. Böyle bir değerlendirmesi bizi memnun etmiştir. İnsanlar tanıdıkça MHP'yi seveceklerdir" dedi.

Çok uzun yaşamı boyunca Türkiye'de milliyetçiliğin ve darbeciliğin simge isimlerinden biri olan ve bunların solculukla bağdaşabileceğinin zannedilmesinde önemli bir rol oynayan Selçuk, nihayet baştan beri olması gereken ve hak ettiği yere geldi. Ben, kendi hesabıma, memnun oldum. ♦

YAS TUTMA, ÖRGÜTLEN!

Menfur” lafını bir daha duyarsam kusacağım sandım. “Tür

kiye'ye sıkılan kurşun” ifadesini duydukça, Türkiye'ye bir kurşun da ben sıkacak hale gelmeye başladım. “Çirkin oyun", “manidar zamanlama”, “provokasyon”, “Dink'i katlederek Türkiye'yi sabote eden” gibi, Hrant'ı yurtdışında yabancı, karanlık, esrarengiz güçlerin öldürttüğünü ima eden sözleri dinledikçe, keşke gerçekten böyle bir komplo ve komplocular olsa da esrarengiz güçlerini kullanarak gelip şu pislik yuvasını temizlese diye düşünmeden edemez hale geldim.

Memleketin büyıik çoğunluğunun sözlüğe bakmadan anlamadığı “menfur" lafını kullanan, yüzeysel klişeleri papağan gibi tekrarlamaktan başka hiçbir şey yapamadığı açık olan çaresiz bir hükümet.

“Oynanan çirkin oyun” ve “kurşunlar Türkiye'ye sıkılmıştır" ifadelerini kullanan, Genelkurmay Başkanı Büyıikanıt, gazetelerle televizyonlann danıştığı emekli ve emeksiz istihbarat görevlileri, devletin güvenlik güçlerinin çeşitli kademelerinden uzmanlar. Yani zaman zaman “derin” devlet denilen, ama gerçekte derin filan olmayıp bizzat devletin kendisi olanlar.

Arka plandaki mücadele

Türkiye'de gözle görünen mücadelelerin arka planında gözle görülmez ama çok daha can alıcı bir mücadele yaşanıyor. Bir yanda, memleketi XXI. yüzyıla taşımak isteyenler, öte yanda, mevcut yapıyı olduğu gibi korumayı amaçlayanlar. Yeni yüzyıla taşınmak demek, ilk elde sosyalizm filan değil, doğru dürüst bir burjuva demokrasisi demek: Kürt sorununun barışçı çözümü, ifade ve örgütlenme özgürlüğü, 30l'in kalkması, askerin siyasetten tümüyle ve tam anlamıyla çekilmesi, tüm azınlık haklannın tanınması. Bunu savunanlar, gereksiz toplumsal gerginliklerin kalktığı, rahat ve istikrarlı bir ortamda kârlanna daha rahat kâr katacaklan-nı bilen TÜSlAD, yani büyük sermaye, ve TÜSlAD'ın partisi AKP.

Karşı çıkanlar ise, derin merin değil, bildiğimiz devletin çeşitli kesimleri: Kürt sorununda banşçıl adımlar atıldığı anda Şemdinli bombasını patlatanlar, bomba patlatanları "iyi çocuk" diye övenler, ateşkes ilan edildiği anda operasyonlan sıklaştıranlar, azınlıklan "yabancı" olarak hedef gösterenler, hedefleri vurmak için bir ucu gayri resmi bir ucu resmi örgütlenmeler oluşturanlar (sadece Trabzon'da değil, ülkenin her yanında oluşturanlar), Baş-bakan'ın Diyarbakır'da "Devlet hata yapmıştır" dedikten bir yıl sonra "Kürt sorunu yoktur" demesini sağlayanlar. Bunların vurucu gücü Türk Silahlı Kuvvetleri, büyük partileri CHP, küçük partileri MHP ve BBP, gazetesi bütün gazeteler, TV'si bütün kanallar.

Gizli kapaklı, silahlı külahlı ilişkiler ağını ise bilmiyoruz, bilemeyiz ve bilmemize, merak etmemize gerek de yok zaten. Bilsek ne yapacağız? Silah kuşanıp peşlerinden mi gideceğiz?

Herkes ilk kez Ermeni

Hayır. Bizim gücümüz silahlı olmaktan, daha iyi gizli örgütler kurmaktan geçmiyor.

Gücümüzün ne olduğunu, nereden kaynaklandığını, Hrant'ın öldürüldüğü andan beri gösteriyoruz. Orhun Yazıtlanndan, Malazgirt'ten beri ilk kez, Osmanlı imparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi boyunca ilk kez, birçok şehirde on binlerce Türk "Hepimiz Ermeniyiz" diye haykırarak sokaklara dökülüyor. "Hepimiz İraklıyız", "Hepimiz Filistinliyiz" demek

zor değil. Anlamlı, ama somut bir anlamı yok. “Hepimiz Ermeniyiz” başka bir şey. Zor ve somut. Yüksek bir eşik. İlk kez tırmandığımız bir eşik.

Bunun çok önemli bir yanı var: Ermeniler ve tüm azınlıklar ilk kez kendilerini yalnız hissetmiyor.

Bir de, daha da önemli bir yanı var: TV kameralannın önünde “Hepimiz Ermeniyiz" diye bağıran her Türk, milliyetçiliğe karşı indirilen ağır bir darbe, “derin” devlete atılan bir tokat, mağara adamlannın ideolojisinde açılan bir yara. Yas tutmayalım, örgütlenelim, daha da kalabalıklaşalım.

BirGün, 26 Ocak 2007

ORTAK TALEPLER UĞRUNA

Hrant Dink'in cenazesinde sahneye çıkan güç, hem “derin" hem sıg devleti hem de medyadaki uzantılarını korkuya bog-du. İstemeden ve bilmeden seferber etmiş oldukları devasa güç karşısında panige kapılmış oldukları, gösterdikleri tepkiden anlaşılıyor.

Cinayetten sonra üç gün boyunca makul ve düzgün bir tutum alan yayın yönetmenleri ve köşe yazarları bile, cenazenin ertesinde agız değiştirip saldırıya geçti. Ertugrul Özkök birden bire “Şehit cenazelerine niye gitmiyorsunuz?" derken, Elif Şafak’ın eşi Eyüp Can, yönetmeni oldugu *Referans* gazetesindeki köşesinde patronu Aydın Dogan’ın “Hop dedik!" şeklinde özetlenebilecek mektubunu yayınladı. Ardından, bunlardan cesaret alanlar “Biz Türküz" diye sokaklara ve futbol tribünlerine fırladı. Belli ki, kulaklar çekilmiş, emirler verilmiş, karşı saldırıya ışık yakılmıştı.

Türkiye'de hem sol hem de özellikle aydınlar arasında “Bu memleket adam olmaz” karamsarlığı yaygındır. Bu kez de, cenaze yürüyüşünün sergilediği ve kanıtladığı muazzam muhalefet gücüne rağmen, “Ne fark eder ki, iki hafta sonra herkes evine dönecek, bu da unutulacak" umutsuzluğu mektuplarda, mail'lerde, sohbetlerde çokça karşıma çıktı.

Bu umutsuzluk kısmen yürüyüşün ne kadar sarsıcı bir önem taşıd ığın ı kavrayamamaktan kaynaklanıyor. (Dnemli olan, üç gün içinde böylesi bir kalabalığın sokaklara dökülmesi ve 200 bini aşması ve memleketin çok

çeşitli yerlerinde yapılan gösterilerle bu rakamın daha da kabarması değil sadece. (Dzellikle İstanbul'daki gösterinin bileşimi daha da önemli. Belki de ilk kez, her zaman her gösteriye gelen insanlardan oluşmuyordu bu yürüyüş. İlk bakışta belliydi: dedeler, teyzeler, çocuklar, torunlar, hayatlarında ilk kez bir siyasi gösteriye katılanlar çoğunluktaydı. Ve bu kalabalık, derin ve sığ devlete ve resmi ideolojiye ve Büyükanıt’a ve milliyetçiliğe nanik yaparcasına, hiç çekinmeden “Hepimiz Ermeniyiz” pankartları taşıdı. Ve yol boyunca taşıdı ve tek kişi “Ben bunu taşımam” demedi. O gün, Türkiye devletinin egemen ide-o loj isi çatladı. O gün, uygun koşullar yaratıldığında çok büyük kitlelerin egemen ideoloj iye karşı çı kmaya ne kadar hazır olduğu kanıtlandı.

Ha, evet, uygun koşullar yaratılmazsa, elbette ki bu kitleler evlerine dönecek, belki öfkeli ve muhalif olmaya devam edecek, ama pasif seyirci konumuna geri dönecek.

"Uygun koşullar” ne demek? Tam da cenaze günü gerçekleşen koşullar demek. Sol örgütlerin gösteriyi birbirlerine gövde gösterisi yapmak için kullanmadığı, eylemin amacıyla ve örgüt üyesi olmayanların talepleriyle ilgisiz sloganlann atılmadığı, gelen örgütsüz insanların “Biz bu örgütler tarafından kullanılıyoruz” hissine kapılmadığı koşullar demek.

Bu eylem sol partilerden herhangi birinin eylemi olsaydı (örneğin, maalesef, geçen hazirandaki ‘bir arada yaşam' eylemi gibi) küçük ve etkisiz olacaktı. Bu eyleme gelenler, mevcut partilerden herhangi biri adına değil, ortak talepler uğruna sokaklara dökülmek, siyasete katılmak istiyor.

Dolayısıyla, “uygun koşullar” bir de şu demek: Bu kitlenin (ve temsil ettiği çok daha geniş kitlelerin) evine dönmemesini, siyaset sahnesinde kalmasını istiyorsak, kendilerini rahat hissedecekleri, oluşmasına katkıda bulunacakları, sekter ve kemik olmayan yeni bir siyasi oluşum yaratmalıyız.

Sosyalist Jjçi, sayı 270, 10 Şubat 2007

Hamiş:

Bu yazıda umut ettiğim gibi, Hrant'ın cenazesindeki büyük kalabalık "pasif seyirci" konumuna geri dönmedi. Haziran ve Temmuz aylarında Baskın

Oran ve Ufuk Uras'ın bağımsız sol milletvekili seçilebilmesi için binlerce kişi gönüllü olarak ve zaman zaman 40 dereceye dayanan sıcaklarda İstanbul sokaklarında koşturdu.

Ben Avrupa yakasında Baskın için koşturdum. Tanıştığım, dost olduğum pek çok Baskın gönüllüsü için Hrant'ın cenazesi ya hayatlannda ilk katıldıkları siyasi eylemdi ya da çok uzun süre siyasetin dışına düşmüş olduktan sonra katıldıkları ilk eylemdi. Yukanda sözünü ettiğim "uygun koşullar" oluştuğunda, hepsi yeniden sokaklara döküldü.

Son birkaç yılda çok geniş kitleler siyaset meydanına çıkıyor, ama geleneksel solun anladığı, alışageldiği anlamda değil. Ankara'da 1 Mart 2003 günü gösteri yapan 100.to kişinin ilk kez bir gösteriye katılan önemli kesiminden, geçen yaz Barşarock'a katılan ve Mehmet Ali Alabora'yla birlikte savaş karşıtı sloganlar bağıran 100.000'e yakın gençten, Nisan ayında iklim değişikliğine karşı Kadıköy'de gösteri yapan ve yaş ortalaması sanırm 20'nin altında olan 10.000 kişiden, genetiği değiştirilmiş organizmalara (GDO) karşı imza veren on binlerden, Küresel Barış ve Adalet Koalisyo-nu'nun binlerce etkinliğine katılan yüz binlerden ve elbet Hrant'ın cenazesinden söz ediyorum.

Bu genç, atılgan, yıpranmamış kitlelere hitap edebilecek bir parti yok. Doğal olarak milliyetçiliğe, ırkçılığa, savaşa karşı olan bu muhalif kitle CHP'ye elbette ilgi duymayacağı gibi, mevcut sol partilerin hiçbirine de, yine çok anlaşılır nedenlerle ilgi duymuyor. Oysa, bu yeni kuşağın taleplerini, özlemlerini, başka bir dünya isteğini siyaset sahnesine taşıyacak, onlara siyasi bir ifade verecek yeni bir oluşuma ihtiyaç var.

Şubat 2006'da şöyle yazmıştım: “Az sayıda ortak talep oluşturmalı. Ayrılıklarımızı değil, birlikteliğimizi ön plana çıkaran talepler. Örneğin: Kema-lizme ve milliyetçiliğe netçe hayır; savaşa hayır; Kürt sorununa barışçıl çözüm; sınırsız düşünce, ifade ve örgütlenme özgürlüğü; herkese ücretsiz eğitim ve sağlık hizmetleri. Amaç sosyalistleri bir araya getirmek de, sosyal demokratları bir araya getirmek de değil, bu talepler için çalışmak isteyen herkesi bir araya getirmek olmalı. Partinin adına sosyal demokrat da demeyelim, sosyalist de. Bu taleplerin altına imza atan herkese (sosyal demokratına, devrimcisine, türbanlısına, futbolcusuna) kapılarımız açık olsun. Türkiye'de yoksul olan, aç olan, örgütsüz olan, işsiz olan, sesi

olmayan, başka bir ülke ve başka bir dünya isteyen herkesin sesi, bayrağı ve umudu olmaya çalışalım hele bir. Bu talepler etrafında, hep birlikte, sokakta, tabanda, kitlesel kampanyalar şeklinde iş yapmaya başlayalım. Sonra bakarız. Yaptığımız işin adını sonra takarız."

İşte, Baskın Oran ve Ufuk Uras kampanyalarıyla “iş yapmaya" başladık, “uygun koşulları" oluşturduk. Herkes, hepimiz bir araya geldik, birbirimizi tanıdık, ortak özlemler için beraber çalışmayı öğrenmeye başladık. Şimdi, yavaş yavaş, yaptığımız işin adını takmaya başlama zamanı geliyor. •

- TİTRERİM MÜCRİM GİBİ..
  - Yeni bir sol?

TİTRERİM MÜCRİM GİBİ..

“ ... baktıkça istikbalime". Bu şarkıyı geçen hafta radyoda duyduğum gün, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir mahkemesinde Türkiye Barolarına kayıtlı bir avukat, kocası sokakta katledilmiş bir Türkiye vatandaşına ve ailesine ve onları destekleyen vatandaşlara “Hepiniz Ermenisiniz, Ermeni pasaportunuz var, Ermenistan'a gidin" diye bağırdı.

Ve bu avukatın başına hiçbir şey gelmedi. Bazı çevrelerde kahraman ilan edilmiştir kuşkusuz.

Aynı mahkemede cinayet suçuyla yargılanan kişinin bir karakolda, polislerle beraber ve kahraman edasıyla, bir Atatürk resminin önünde fotoğrafı çekilmişti. Pozu hazırlayan ve fotoğrafı çeken polisler bir başka mahkemede yargılandı ve suçsuz bulundu. Suçsuz ne kelime, görevlerini başarıyla yerine getirdikleri için özellikle övgüye değer bulundular.

Ve söz konusu cinayet ile daha bir dizi benzer karanlık işin içinde, bazen arka bazen ön planda adı geçen, parmağı görülen, ismi bazen V.K. bazen de Veli Küçük olarak verilen emekli general elini kolunu sallaya sallaya “derin” planlarını yapmaya devam ediyor.

Ve bugün internette gördüğüme göre, Erzurum’da CHP “Devleti böldürmeyeceğiz!.. Erzurum'un Ermenistan’a verileceğini biliyor musunuz? .. ” yazılı afişler asmış. Hakiki mi, *photoshop* numarası mı, bilmem. Ama önemli olan, inandırıcı olması. CHP'nin böyle afişler asmış olabileceğine inanıyorum.

Avukatın sözleri, Küçük Veli Efendi’nin planlan ve Erzurum CHP afişi karşısında, İstanbul’un Pangaltı mahallesinde oturan ve çocukları işe gittiğinde torunlarına bakan Ermeni bir nine veya bütün gece dolma sardıktan sonra küçük camlı bir tablada bu dolmaları satarak yaşamını sürdürmeye çalışan Ermeni bir amca ne düşünür, ne hisseder? Yeni doğmuş bir bebek kadar masum da olsa, mücrim gibi titremez mi? İstikbaline baktığında, bu memlekette herhangi bir vatandaş gibi güven içinde, saldırıya uğramadan, hakaret duymadan yaşayıp gideceğine ikna olabilir mi?

CHP yönetimi tüm seçim stratejisini “saldırıya karşı direnmek” teması üzerine kurdu: Vatanı bölmek istiyorlar, böldürmeyeceğiz; Erzurum'u Ermenilere verecekler, verdirmeyeceğiz; hepimize türban taktırmak istiyorlar, taktırtmayacağız; misyoner faaliyetleri var, yaptırtmayacağız; vatanı parsellediler satıyorlar, sattırmayacağız.

Dış düşmanları bir kenara bırakalım; CHP yönetiminin işaret ettiği asıl düşmanlar içerde. Vatanı bölmek isteyen, Kürtler. Düşman ülke Ermenistan’ın içerdeki beşinci kolu, Ermeniler. Türban taktırtmak isteyen, türbanlı kadınlar. Cumhuriyete tehlike oluşturan, “Ne mutlu Türküm diyene" demeyenler.

Memlekette saldın, tehdit, korku ve şanlı direniş havasını yaratan başlıca kurum CHP. Küçükler, Ermeni ve Protestan katilleri, silahlı ve bombalı Kuvayı Milliyeciler, darbe planlayan emekli ve emeksiz subaylar hep CHP’nin yarattığı bu havadan besleniyor, dal budak salıyor.

Peki, bu havada bir Ermeni ne yapar? Ne yapabilir?

Kimseye etmem şikayet aglanm ben halime

Titrerim mücrim gibi, baktıkça istikbalime

Perde-i zulmet çekilmiş korkarım ikbalime

Titrerim mücrim gibi, baktıkça istikbalime

Şarkının beste ve güftesi, Üsküdarlı Kemençeci Onnik Efen-di’nin oğlu Kemanî Sarkis Efendi'ye ait. Sarkis Efendi yaşamının sonlarına doğru ailesi ile birlikte Paris'e göç ettikten sonra l944'te vefat etmiş. Hrant gitmeyi reddetmişti; Sarkis Efendi iyi ki gitmiş.

Sosyalist işçi, sayı 290, 14 Temmuz 2007

ASKERE DÜŞEN SUSMAKTIR

Liman” deyip geçmemek gerek. Herkes için farklı farklı an

lamlan var: Benim için bol gemili bir deniz manzarası, liman işçisi için ömür törpüsü, işadamları için kazanç kapısı. Ama konu Türkiye’nin limanları olunca, işin içine ilk elde akla gelmeyecek bir dizi başka konu da giriyor: Demokrasi, Avrupa Birliği, asker, milliyetçilik, irtica...

Hatırlarsınız, AB’yi sakinleştirmek için ay başında Tayyip Erdoğan Türkiye'nin bir limanının ve bir havaalanının Kıbrıslı Rum gemi ve uçaklarına açılabileceğini söylemiş ve yer yerinden oynamıştı. Hem limanları sevdiğim hem de demokrasiye düşkün olduğum için, kim ne demiş merak ettim, baktım.

Genelkurmay Başkanı Büyükanıt “Ben de diyorum ki, resmi gönişümüz alınmadı” demiş. “Alınsaydı cevabınız ne olurdu?" sorusuna da “Hükümetin yaptığının tam tersi olurdu" cevabını vermiş. Ardından da, herhalde arkasından biri dürtmüş olacak ki, “Elbette bu, hükümetin karan. Siz sordunuz, biz de sadece Türk Silahlı Kuvvetleri'nin görüşünü bildiriyoruz. Türkiye'yi yöneten kişi ben değilim. Devletin politikasını ben tayin etmiyorum. Ben sadece Silahlı Kuvvetler'i temsil ediyorum ve onun görüşünü açık bir dille ifade ediyorum" demiş.

Ha şunu bileydin! Tam da dediği gibi, “Bu, hükümetin kararı”. Demek ki, Silahlı Kuvvetler'e susmak ve seçilmiş hükümetin verdiği emirleri ses çıkarmadan yerine getirmek düşer. Hükümet, Silahlı Kuvvetler'in uzmanlık alanına giren bir konuda onlara danışmak ihtiyacı duyarsa danışır, duymazsa danışmaz; Silahlı Kuvvetler'e de danışılan konuda görüş bildirmek, danışılmadı-ğında ise susmak düşer.

Genelkurmay'rn danışmanı

Muhalefet partileri ise, her konuda görüş bildirmek, yanlış bul-duklan hükümet politikalarına muhalefet etmekle görevlidir elbet. Deniz Baykal da muhalefet etmiş zaten. Ama niye etmiş? Ederken konunun hangi yönlerini vurgulamış? Ülkenin sorumlu isimlerine Başbakan'ın “küstahlık ettiğini" vurgulamış. Hangi sorumlu isimler? Başta Genelkurmay Başkanı tabii. “Genelkurmay Başkanı, ‘Ben televizyondan öğrendim' diyor" diye hop oturup hop kalkmış Baykal. Sanki CHP'nin görevi Genelkurmay'ın korumalığını veya hukuk danışmanlığını yapmak! Sanki CHP seçmenlerini değil, Genelkurmay'ı temsil etmekle yükümlü!

Dahası, yine Baykal, AB'ye yapılan önerinin 'Türkiye’nin önerisi olmadığı ortaya çıktı” demiş. Niye değilmiş? Genelkurmay ■ Başkanı öneriye katılmadığı için elbet. Allah, allah! “Genelkurmay Başkanı'nın katılmadığı öneriler ülke siyaseti olamaz” diye

nerede yazıyor acaba? Anayasa'da mı, diğer yasalarda mı, CHP tüzüğünde mi? Ayrıca, merak ettim, seçilmemiş Genelkurmay Başkanı seçilmiş Başbakan'a danışmadan bir laf ettiğinde Bay-kal'ın küplere bindiğini gören oldu mu hiç bugüne kadar?

“Artık bu teklifi yazılı da veremez, limanı da açamaz" demiş, yine Baykal. Niye? Çünkü Başbakan'ın “foyası" ortaya çıktı, Genelkurmay Başkanı (televizyondan da olsa) durumu öğrendi ve liman-lann açılmasına karşı olduğunu belirtti. Yani Genelkurmay Başka-nı’nın maraza çıkarması sonucunda, seçilmiş bir hükümet istediği siyasetleri uygulayamazsa Baykal sevinecek. Olacak şey değil ama, kendisi iktidara gelirse, Baykal her konuda önce kime danışacaktır sizce: Kendisini seçenlere mi, Genelkurmay Başkanı'na mı?

Kanımca, bütün bu meselede siyasi açıdan önemli olan ne AB, ne Kıbns, ne de deniz veya hava limanları. Önemli olan, son dört yıldır hemen her konuda olduğu gibi, Kemalist devletin tüm güçlerince halkın seçtiği hükümete saldırılıyor olması. Her konuda sahte bir laik-şeriatçı cepheleşmesi yaratılmaya çalışılması. Ve daha da önemli olan, bu cepheleşme doğrultusunda, sosyal demokrasinin muhalefet görevini tamamen bir kenara bırakıp tümüyle devlet güçlerinin bir parçası, bir uzantısı halini almış olması.

Bunun yarattığı iki ciddi sorun var. Birincisi, hükümete asıl muhalefet edilmesi gereken konularda, işsizlik, yoksulluk, sosyal adaletsizlik, gelir dağılımının eşitsizliği, sağlık ve eğitim politikaları gibi konularda muhalefet yok. Hükümet neoliberalizmin tüm programını keyfince uyguluyor, parlamentoda çıt çıkmıyor. Çünkü ana ve tek muhalefet partisi Kemalizm ve laiklik bekçiliğine soyunmuş, başka hiçbir şey umurunda değil. Dolayısıyla, halkın büyük çoğunluğu Meclis'te temsil edilmiyor; AKP oyların azınlığıyla seçildiği için değil, CHP çoğunluğun kaygılannı Meclıs'e taşımak gibi bir amaç gütmediği için. Tüm kamuoyu yoklamalarının tekrar

tekrar gösterdiği gibi, çoğunluğun kaygısı “Laiklik elden gidiyor” değil, “Başbakanın teyzesi başörtülü olmamalıdır” değil, ekonomik sorunlar.

İkincisi, demokratik yöntemlerle seçilmiş bir hükümeti antidemokratik yöntemlerle yıpratmaya, devirmeye çaltŞan her girişimin yanında yer alan bir sosyal demokrat parti, bunu ister laık-lik adına yapsın, ister başka nedenlerle, hem sosyal demokrat adına layık değildir hem hiç kimseye hiçbir faydası yoktur. Olan, ülkedeki demokrasi anlayışına/kültürüne oluyor; askerlerin başımızdan hiçbir zaman eksik olmaması saglanmtŞ oluyor.

Sosyal demokrasinin solu

Baykal'ın yaptığı ve söylediği hiçbir şey kimseyi şaşırtmıyordur artık herhalde. Ama sorun onunla bitmiyor. Sosyal demokrasinin solundaki solun da laiklik-şeriatçılık numarasını büyük ölçüde yutmuş olması belki de daha bile vahim.

Sosyalist sol çok küçük olduğu için “liman meselesi" hakkında neler söylediğini kestirmek zor. Ama içinde olduğu m için biliyorum; bir uçta Baykal’ın dediklerinden farklı ol mayan, açık açık darbe çağnsı yapan, diğer uçta ise darbe çağrısı yapmanın ayıp olduğunu kestirebildiği için sessiz kalan bir yelpaze var. Bu ayıbın bilincinde olan sol bile, “gericilik” olarak tanımladığı Müslümanlığa karşı durmak gerektiğine inandığı için, Genelkurmay Başkanı sık sık heybetlendiği ve çizmeyi aştığı zaman ses çıkarmıyor, “Bu konuda görüş bildirmek sana düşmez. Sen kendi işine bak" demiyor. Dolayısıyla, devlet güçleriyle, milliyetçilerle, demokrasi düşmanlarıyla aynı safta yer almış oluyor.

Demokrasiyi bile savunmayan bir solun, sosyalistlikle ilişkisini anlayabilmek zor. Erdoğan ile Büyükanıt itiştiğinde, Erdoğan'ın yanında durmak gerekmez elbet; ama demokrasiden yana, devlet güçlerine karşı durmak gerekir. Durmayan bir solun ülke siyasetinde esamisi okunmayacak kadar küçülmüş olmasında ben, kendi hesabıma, şaşacak bir şey göremiyorum.

BirGün, 30 Aralık 2006

Hamiş:

Eski bir faşist olan (şimdi ne olduğunu bilemiyorum, tanışmıyoruz) Hükümet Sözcüsü ve Adalet Bakanı Cemil Çiçek bile, 29 Nisan günü, "Genelkurmay Başkanlığı tarafından çeşitli konulardaki görüşleri ifade eden bir açıklama basın yayın organlarına geceyarısı verilmiş ve Genelkurmay internet sitesinde yayınlanmıştır. Bu açıklama hükümete karşı bir tutum olarak algılanmıştır. Demokratik bir düzende bunun düşünülmesi daha yadırgatıcıdır. Genelkurmay Başkanlığı Hükümetin emrinde, görevleri belirlenmiş bir kurumdur. Anayasamıza göre, Genelkurmay, Başbakan'a karşı sorumludur" dedi.

Çiçek belki de hayatında ilk kez makul bir laf etmiş oldu. Askere düşen, seçilmemiş olduğu, seçilmiş hükümetin memuru olduğu, tren kalkmak üzereyken peronda düdük çalan Devlet Demiryollan çalışanından farksız olduğu için susmaktır. Yani demokrasinin gereğidir.

Ama 22 Temmuz seçimlerinden sonra, pek çok askerin bir de kafası çalışmadığı için susması gerektiğini düşünür oldum.

Babam, yakın dostu, Roma hukuku profesörü rahmetli Ziya Umur'un, tanıştığı askerlere hep “Cahil olduğunuz için mi asker oldunuz, asker olduğunuz için mi cahil kaldınız?" diye sorduğunu anlatmıştı bana yıllar önce. Ah, aramızda olsaydı da, eski Genelkurmay Başkanı Orgeneral Doğan Güreş ile Emekli Orgeneral Hurşit Tolon'un seçim sonuçlarıyla ilgili sözlerini okuyabilseydi.

Abdullah Gül'ün cumhurbaşkanlığını engelleyen 27 Nisan e-muhtırası-nın, halk gözünde, bir dizi sorunu vardı. Daha önce hiçbir cumhurbaşkanı mecliste 367 oyla seçilmemişti. Burada bir haksızlık vardı. Aynı adam beş yıl boyunca Dışişleri Bakanı olarak Türkiye'yi dünyaya karşı temsil edebilmişse, niye cumhurbaşkanı olamayacaktı? Burada da hakkaniyete sığmayan bir durum vardı. Açık ki, karısı başörtülü olduğu için Gül'ün cumhurbaşkanlığı engelleniyordu; halkın çok büyük çoğunluğunun başörtüsüyle bir sorunu olmadığınagöre, çoğunluk bunu da haklı ve makul bulmadı. Gül gibi yumuşak, sevecen, munis bir adamın aslında takıyye yaptığı ve haftaya elleri kanlı bir şeriatçıya dönüşeceği kimseye ikna edici gelmedi.

Kısacası, “Türk milleti demokrasiye düşkündür, o yüzden muhtırayı beğenmedi" diye düşünmemize gerek yok. Bir kısmı kuşkusuz bu yüzden beğenmemiştir. Ama tüm insanlar gibi Türk milletinin de haksızlıktan hoşlanmadığına inanıyorum ve muhtıranın bir haksızlık abidesi olarak görüldüğünden kuşkum yok. AKP'nin çarpıcı oy artışında bu haksızlığa karşı bir tepkinin önemli bir rol oynamamış olduğunu düşünmek için siyasetten hiç anlamıyor olmak gerekir.

Oyunu kullanmak için eşi ile birlikte Marmaris'ten Ankara'ya gelen Doğan Güreş (eski generallerin hepsi mi Marmaris'te oturur yahu?) şöyle demiş:

"Seçimde AKP'nin oy oranının askerin bildirisine tepki yüzünden artığına ilişkin değerlendirmeler terbiyesizliktir. O doğrudan doğruya asker düşmanlarının açıklamalarıdır. Bu açıklamaları yapanlar yüksek tahsilli de olabilir. Çünkü, asker düşmanı her kesimden çıkabilir. Asker için bu değerlendirmeleri yapanlar Soros'un çocukları da olabilir, bunlar başka şey de olabilir [keşke örnek verseymiş!]. Yaptıkları, askere karşı saygısızlıktır, terbiyesizlik. Seçim sonucunun, yayımlanan bildirisiyle ilgisi yok."

Hurşit Tolon'un yorumları ise şöyle:

“Bu tür açıklamaları son derece komik buluyorum. Mazeret olarak bula bula bunu buldular. Beceriksizliklerini bunun arkasına saklıyorlar. Bu memlekette askere olan güven duygusu, bütün siyasi partilerin toplamına verilen oydan daha yüksek orandadır. Dolayısıyla, asker kendisine verilen Anayasal bir görevin ifadesini en nazik bir biçimde ifade etti, etmeye de devam etmiştir. Şimdi, siz muhalefet görevini beceremeyeceksiniz, sonra çıkıp 'asker böyle dedi de ondan böyle oldu' diyeceksiniz. Olmaz böyle şey."

Ziya Bey'in toprağı bol olsun. •

ATTlLA İLHAN ÖLMEMİŞ MIYDI?

Bilgi Yayınevi ödül kazanmış: “2006 Sertel Ödülü”.

Benim lise yıllarımda önemli bir yayıneviydi Bilgi. Yayınladığı pek çok şiir kitabı hâlâ raflarımdadır. Ta 1972 yılında, lise günlerimin o sıcacık

dostluklarını geride bırakıp dünyayı fethetmek amacıyla Ingiltere'ye okumaya gittiğim gün bavulumda dört tane kitap vardı: *Yasak Sevişmek, Yagmur Kaçagı, Bela Çiçeği* ve *Ben Sana Mecburum.* Ve o ilk yıl her akşam Brighton'da okuldan evime döndüğümde iki, üç veya dört mektup yazar, her sabah İstanbul'dan gelen iki, üç veya dört mektup okurdum. E-posta bir yana dursun, faksın bile henüz icat edilmediği günler. Uluslararası telefona paramın yetmediği günler. Ve mektuplarımın hepsinde muhakkak en az bir Attilâ Ilhan dizesi olurdu- "önümden çekilirsen İstanbul görünecek/ nerede olduğum bileceğim", "eflatun gözlerini bir grog kadehinde unuttum", "ne vakit maçka'dan geçsem/ limanda gemiler olurdu/ sen kalkıp ona giderdin/ felaketim olurdu ağlardım".

Benim lise yıllarımdan çok daha öncesinde, Sabiha ve Zekeri-ya Sertel de çok önemliydi. Ta 1920'lerin başlarında Amerika'ya gitmişler, Sabiha Hanım Chicago Üniversitesinde sosyoloji okumuş ve döndüklerinde *Resimli Ay* dergisini çıkarmaya başlamışlardı. Türkiye'ye dönüşte (hatta belki de gitmeden önce) Komünist Partisi'ne katılmışlar, Sabiha Hanım daha o yıllarda dergide kadın hakları üzerine, kürtaj üzerine yazılar yayınlamıştı. içerlerim hatta Türkiye'deki feministlere, bu kadını niye baş tacı etmezler, niye hepimizin kafasına kakmazlar diye. Daha sonra, İkinci Dünya Savaşı yıllarında milliyetçi gençlerin, bugün olduğu gibi o gün de devlet tarafından gaza getirilerek bastıkları, yakıp yıktıkları Tan Matbaası Serteller'indi. Üstelik, bir kitapta okuduğum tek bir cümleden öğrendim, o yıllarda Burla Biraderler ve Şürekası adına matbaa makineleri satan dedem, hayatımın en önemli insanı, Tan Matbaası davasında bilirkişi heyetine atanmış. Heyet ne karar vermiş, dedem ne demiş, bilemiyorum.

Kısacası, hem Bilgi ile, hem Attila İlhan ile, hem Sertellerle, elimde değil, ne yapayım, çok kişisel, çok duygusal bir ilişkim var.

"Parola: Vatan"

Aldığı ödülü duyurmak için Bilgi Yayınevi gazetelere verdiği reklamda şöyle diyor:

Bilgi Yayınevi'nin "Hangi kesimden olursak olalım, 'teslim olmamak' için, biraraya gelmek, ortak bir direnişe yönelmek, millet olarak uyanmak" zorundayız sloganıyla, Türkiye Cumhuriye-ti'nin geleceğinden kaygı duyan

ve “bir şeyler yapılmalı" diyen herkes için Atilla Ilhan yönetiminde hazırladığı “Bir Millet Uyanıyor" dizisi “2006 Sertel Ödülü"ne değer bulundu.

Bu cümlenin altında diziye dahil olan kitapla nn isimleri sıralanmış. Bazıları şöyle:

göz göre göre kapana düştü türkiyem, küresel haçlı seferi, ölüm dağlan bekler,

avrupa tuzağında mankurtlaşan türkiye,

küresel terör ve türkiye,

küresel kapitalizmin girdabında türkiye.

Dizinin yazarları arasında, yakın geçmişte Ülkü Ocaklarıyla birl ikte eylemler örgütleyen, bozkurt işareti yapan faşistlerle omuz omuza gazetelere poz veren Mehmet Perinçek de var. Mezannda herhalde fınl fınl dönmekte olan Sabiha Hanım'ın kızı da var.

Reklamın sol alt köşesinde “Parola: Vatan”, sag alt köşesinde de “işareti: Namus" yazıyor. En üstte ise, dizinin *...bir millet uyanıyor!..* adlı ilk kitabının kapağı var. Kapakta dört kişi görünüyor. Dördü de heykel! Dizinin ilham kaynağı Mustafa Kemal, 70 yıl önce ölmüş! Dizi Attilâ Ilhan'ın yönetiminde, Attilâ llhan ölü, belli ki diziyi mezarından yönetiyor! Dizinin ve kitapların isimlerinin hep küçük harflerle yazılmış olmasından zaten Attilâ Ilhan’ın parmağı seziliyor, ama adamcağız 2005'te organlarının iflas etmesinden çok önce, yıllar önce zihinsel olarak ölmüştü zaten.

Bu insanların tehlikeli mağara adamları olduklarını bilmesem, dalga geçeceğim, güleceğim. Ama biliyorum ki, bu yelpazenin bir ucunda bu kişiler var, öbür ucunda eli silahlı Ogün Samastlar, faşistler, Alperenler, Veli Küçükler, kocaman Anıtlar var. Gülemiyorum. Küçük görüyorum, acıyorum, iğreniyorum, ama gülemiyorum. Hepsi küçük, ama hepsi mide bulandırıyor.

Ne anlatıyor bu kitaplar? isimlerinden belli. Türkiye ve Türk-ler müthiş bir tehlikeyle karşı karşıya! Her yer “girdap", “kapan", “Haçlı Seferleri”, “tuzak", “terör”. Herkes Türkiye'ye ve Türklere kalleşlik etmek için sıraya girmiş. Bütün dünya Türklere karşı, herkes Türkiye'yle uğraşıyor. Yedi düvel Türkleri tuzağa düşürmeye, kapana kıstırmaya, bir girdabın içine yuvarlamaya çalışıyor. Ve büyük, şanlı, kahraman Türkler “teslim olmaya" niyetli değil, hepsi bir araya gelmiş, direniyor, mücadele ediyor. En önde Mustafa Kemal'in ruhu, onun arkasında Attila Ilhan'ın hayaleti ve Yasin Hayal'in hayali, onların ardında Bilgi Yayınevi, *Cumhuriyet* gazetesi, baba oğul Perinçsizler, Ogün Samastlar, küçük Veliler ve büyük hamileri.

‘Bağımsız Türkiye!’

Niye peki? Niye herkes Türkiye'yle uğraşıyor? Kafayı mı yemiş bütün dünya? Bu Türkiye niye bu kadar önemli de herkes işi gücü bırakmış bununla uğraşıyor? Belli değil! Hüsnükuruntu dışında, “Ben çok önemliyim” aymazlığı dışında bir açıklaması yok. Ama bu açıklama yeterli bulunuyor herhalde ki, millet uyanıyor işte!

Ne var ki, dizinin bütün kitaplarını okumadığım için olsa gerek, ben milletin uyandığının hiçbir göstergesini göremiyorum. Milletin gerçek temsilcisi CHP'nin oylan düşüyor, milletin daha da gerçek temsilcisi MHP'nin barajı aşıp aşamayacağı hala kuşkulu. Milletin önemli bir kesimi hala kendini Ermeni zannediyor, “Hepimiz Ermeniyiz” sloganını onaylıyor. Oğlu öldüğünde “Vatan sağ olsun demeyeceğim” diyor. Kerkük'ü işgal etmeyi makul bulmuyor. Millet bir garip! Millet Attila Ilhan'ı ve Bilgi Yayınevi’ni hak etmiyor! Ama ben Attila Ilhan’ın ruhuna güveniyorum . Teslim olmayacak, milleti uyandırmak için elinden geleni yapmaya devam edecektir elbet.

Solun geniş kesimlerinin de kullandığı “Bağımsız Türkiye" sloganının gerçek anlamını bu dizide görmek mümkün. Önemli olan “milletin bağımsızlığı”; tüm dünyaya karşı yekvücut Türk milleti. Bireyin özgürlüğü, insan haklan, “tüm dünyanın işçileri" filan önemli değil. Yeter ki Türkiye uyansın ve bağımsız olsun!

Atasözü müdür, nedir, “Bilgi Çin'de de olsa, git al" der. Bilgi Yaynevi'nin bu kitaplan ise, çöpte bedava da bulunsa, eğilip almaya değmez.

BirGün, 2 Man 2007

CHP ÖLDÜ! YAŞASIN... NE?

Baykal'ın CHP’si nihayet dört yıldır izlediği siyasetin mantıksal sonucunu çıkardı ve sosyal demokrasiyle, “sol” ile hiçbir ilişkisi kalmadığını ilan etti. “Ben işçilere de, işverenlere de, herkese çağrıda bulunuyorum. TÜSlAD'a, TOBB'a, Türk-Iş'e, esnaflara, çiftçilere, meslek kuruluşlanna çağnmız ...” dedi Baykal. Koç Grubu'nun davetine katıldığını anlattı, Mustafa Koç'un Türkiye'nin laikliğine ne kadar önem verdiğini anladığı için.

Yanlış anlaşılmasın, sosyal demokrasinin sermayeyle, sermayenin kurumlan ve temsilcileriyle hiçbir ilişkisi olamayacağını, sadece emekçi kesimleri temsil ettiğini, edeceğini iddia etmiyorum. Dünyada gelmiş geçmiş ve şu anki sosyal demokrat partilerin hepsi, iktidara geldiklerinde söz konusu ülke kapitalizminin çıkarlannı temsil etmiştir. Bazılan, bunu biraz daha güler yüzlü, emekçilerin çıkarlannı birazcık hesaba katan bir şekilde yaptık-lannı iddia eder, ama bu bile kuşkuludur. Özellikle son yıllarda, sosyal demokrat partiler neoliberalizmi uygulayan, meşrulaştıran, işçi sınıfına kabul ettirilmesinde başrolü oynayan partiler olmuş, yüzlerindeki hafif gülümseme bile silinmiştir. Gerhard Schröder ile Tony Blair'in sosyal demokrat olduklarını, Almanya ve Ingiltere'de Kohl ile Thatcher’ın bile uygulamaktan çekindigi. neoliberal politikaları bu ikisinin çatır çatır uyguladığını hatırlamak yeter.

Ama en azından muhalefet oldukları dönemlerde bu partiler solda durur, sol bir dil kullanır, gelir dağılımını düzeltmekten, sendikalardan yana yasalar çıkartmaktan söz eder. Onların bu duruşu, ülkede bir muhalefet havası yaratır, egemen sınıfın doğrudan temsilcisi olan partileri zora sokar, çıkarları yok sayılan geniş kitleleri ikaz eder, zaman zaman seferber olmalarını sağlar.

Yabancı düşmanlığı

Baykal'ın çağrısını yaptığı gün, bir halk toplantısında Altıno-luk’un CHP'li Belediye Başkanı İsmail Aynur da bir çağrıda bulundu: “Arsa ve arazi sahiplerine sesleniyorum. Yabancılara yer satmayın. Yaşadığınız yere sahip

çıkın. Yabancılar tatile gelsin. Paralarını bırakıp gitsinler. Yabancı derken, yurtdışından gelenleri kastediyorum".

Keza, sosyal demokratların milliyetçi olmadıklarını, yabancı düşmanlığı yapamayacaklarını, yapmadıklarını da iddia etmiyorum. Sosyal demokrasinin, Birinci Dünya Savaşı'nda sosyal demokrat partilerin “kendi" ülkelerinin savaş bütçeleri lehinde oy kullanmalarıyla ortaya çıkmış olması bir yana, örneğin Blair’in performansına baktığımızda, yedi yıllık başbakanlığı süresinde İngiltere'yi Thatcher ve arkadaşlarının 20 yıllık hükümet döneminde becerebildiklerinden daha fazla savaşa sokmuş olduğunu;

Müslüman düşmanlığının ve ırkçılığın Blair döneminde hükümet marifetiyle yükseltildiğini görüyoruz.

Ama en azından bu partiler, yabancı düşmanlığını, milliyetçiliği açık açık değil, şu veya bu şekilde “insancıl”, “ilerici” bir kılığa sokarak yaparlar. Peygamberin kafasını el bombası ve dolayısıyla bütün Müslümanları “bombacı” olarak resmeden karikatürün yayınlanması “düşünce özgürlüğü” adına savunulur; göçmen işçilerin derdest edilip kovulmasını öngören yasalar “yerli işçilere daha iyi hizmet verebilmek” bahanesiyle geçirilir. Ve bunlar yapılırken, açık ırkçılık, bariz yabancı düşmanlığı kınanmaya devam edilir.

Müslüman düşmanlığı

CHP ise, ana muhalefet partisi olduğu üç buçuk yıl içinde, sadece bir konuda, tek bir konuda muhalefet etmiştir. Karşısında büyük sermayenin tüm taleplerini hayata geçiren, TÜSlAD'ın bir dediğini iki etmeyen, bu ikisini en iyi nasıl yapacağının ayrıntılarını IMF’den öğrenen bir hükümet var. Özelleştirme, sendikasızlaştırma, sigortasızlaştırma doğrultusunda emin adımlarla ilerleyen bir hükümet var. Ve CHP bunların hiçbiriyle değil, tek bir konuyla ilgileniyor: “Laiklik elden gidiyor!”

Bu hükümet laiklikten ödün veren, şeriata doğru giden tek bir adım atmamış olduğuna göre, seçmenlerinin dindar kesimini en çok ilgilendiren türban konusunu bile çözmemiş olduğuna göre ve keskin Kemalistler dışında herkes bunun farkında olduğuna göre, laiklik yaygarası ne CHP'ye

oy kazandırıyor, ne de AKP'yi yaralıyor. Ama ne oluyor, memlekette geniş kitleleri ilgilendiren temel konularda muhalefet olmadığı için, AKP neoliberal programını tıkır tıkır uygulamaya devam ediyor.

CHP'nin sorunlan sınıf temelinde değil, laiklik-şeriatçılık ekseninde görmesi ve bu eksen dışında hiçbir konuyla ilgilenmemesi sonucunda, emekçilerin çıkarlan doğrultusunda ne parlamentoda bir sol muhalefet var, ne de böylesi bir muhalefetin ülke çapında yaratabileceği uyanıklık, dikkat ve direngenlik. Parlamento dışında zaman zaman yükselen muhalefet hareketlerini meclise taşımak ise, CHP'nin zaten aklından bile geçmeyen bir işlev.

Dahası, ekonomik konularda kitleleri uyaran ve seferber eden bir muhalefet odağı olmak bir yana, CHP Kürt sorunu, Ermeni sorunu, Kıbrıs sorunu, insan haklan ve demokrasi gibi konularda hükümetin çekingence atmayı düşündüğü adımlara karşı milliyetçileri, faşistleri, ülkücüleri seferber eden, yüreklendiren, ırkçılığı ve azınlık düşmanlığını meşrulaştıran bir odak görevi görüyor.

Kısacası, CHP muhalefette olduğu sürece sola kaymak şöyle dursun, memleketteki her olumlu adımın karşısında duran, sağı meşrulaştırıp solu demoralize eden bir parti haline geldi.

Bütün bunlardan iki sonuç çıkar. Birincisi, emekçi kitleler açısından Türkiye'de sorun hayalf bir şeriat tehlikesi değil, bu hayaleti öne sürüp gerçek muhalefet alanlannın üstünü örten, her tür muhalefeti güdükleştiren Kemalizmdir. İkincisi, milliyetçilik ve neoliberalizm ile arasına kalın çizgiler çekmiş yeni bir kitlesel sol parti yarattığımız güne kadar, IMF'cilerle laiklik çığırtkanlan arasında ezilip duracağız. Böylesi bir partiye önce emekçilerin, sonra biz sosyalistlerin, sonra da CHP'nin geldiği yeri içlerine sindiremeyen sosyal demokratlann ihtiyacı var. Ya bir araya geleceğiz, ya da meydan Baykal'ın.

BirGün, 17 Haziran 2006

Hamiş:

" ... laiklik yaygarası ne CHP'ye oy kazandırıyor, ne de AKP'yi yaralıyor" demişim. " ... memlekette geniş kitleleri ilgilendiren temel konularda muhalefet" olmadığını söylemişim. Böylesi bir durumda, memlekette seçim olsa, ne beklenir? 22 Temmuz seçimlerinin sonuçları beklenir, değil mi?

CHP'nin başkan ve kurmayları beklemiyormuş!

Genel Başkan Yardımcısı Onur Öymen, örneğin, 23 Temmuz tarihli tüm gazetelerin belirtiğine göre, "Vatandaşlarımızın geniş kesimlerinin bu kadar sıkıntı çektiği bir dönemde bu iktidar partisi oylarını artırabiliyorsa bunda rasyonel olmayan bazı sebepler aramak gerekir" demiş. Öymen'in, Türk seçmeninin rasyonel, yani akılcı olmadığını ima ettiğine inanmak istemem. Adında "halk" kelimesi geçen, logosundaki altı oktan biri halkçılığı simgeleyen bir partinin Genel Başkan Yardımcısı herhalde kendi halkını suçluyor olamaz. Ama “rasyonel olmayan" ne tür nedenler var Öymen'in aklında, tam olarak kestiremiyorum doğrusu. İnsan rasyonalitesini paylaşmayan uzaylı gizil güçlerin seçimlere hile karıştırdığını düşünüyor olabilir. Çeşitli Anadolu köylerinin delilerinin, folklorumuzda önemli bir yer işgal eden meczup ve kaçıkların örgütlü bir operasyonla halkı irrasyonel davranmaya ikna ettiğinden kuşkulanıyor olabilir.

Genel Başkan Deniz Baykal ise, dördüncü kez aynı partinin genel başkanı olarak seçimlere girip dördüncü kez yenilmeyi, üstelik %47'ye karşı %20 oy alarak yenilmeyi, yine tüm gazetelerin belirtiğine göre, “başarısızlık değil, beklentilerin gerçekleşmemesi" olarak yorumlamış, “CHP olarak, bu seçimde arzu ettiğimiz kadar hızlı bir artış sağlayamamış olmamızın bizimle doğrudan ilgili nedenlerini de kapsamlı bir biçimde inceleyeceğiz, araştıracağız" demiş.

Aynı inceleme ve araştırma merakını seçimlere CHP bünyesinde katılan DSP'nin Genel Başkanı Zeki Sezer de dile getirmiş: "Nerede eksik yaptık ve nerede yapmamız gerekenleri gerçekleştiremedik, bunları düşünmemiz lazım".

Onur Öymen, 1964'te Dışişleri Bakanlığı'na girmiş, müsteşarlık, daire başkanlığı, büyükelçilik, NATO daimi temsilciliği gibi burada sayılamayacak kadar çok görevde bulunmuş, 2002'de milletvekili olmuş, 2003’ten beri de ana muhalefet partisinin başkan yardımcısı. Deniz Baykal,

ilk olarak 1973'te (tam 34 yıl önce) milletvekili seçilmiş ve ilk olarak 1992'de CHP Genel Başkanı olmuş; Maliye, Enerji ve Tabii Kaynaklar ve Dışişleri Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı yapmış. Zeki Sezer ise, 1999'da milletvekili, 2001 'de DSP Genel Başkan Yardımcısı, 2004'te Genel Başkan olmuş; Ece-vit hükümetinde Parlamento ile İlişkiler, Diyanet İşleri Başkanlığı, Türkiye Taş Kömürü Genel Müdürlüğü ve ETİ Holding A.Ş. Genel Müdürlüğü'nden sorumlu Devlet Bakanlığı görevinde bulunmuş.

Bunca görev, bunca deneyim neye yaramış?

Ben profesyonel siyasetçi değilim (gerçi, itiraf edeyim, Marksist olmak gibi bir avantajım var). Ama Öymen, Baykal ve Sezer uzun ve zahmetli inceleme ve araştırmalar yapmak yerine bana danışsa, seçim sonuçlannın “rasyonel olan" nedenlerini ufak bir ücret karşılığında kendilerine çok kısaca anlatabilirim: Türk bayrağı sallamak ve başka hiçbir şey yapmamak, Ge-nelkurmay'ın hislerine tercüman olmak dışında hiçbir şey söylememek Türkiye halklan tarafından hoş karşılanmaz; Türkiye halklan akılcıdır, irrasyonel politikacılara oy vermemeyi tercih eder. •

“SAHTE ATATÜRKÇÜLER VE ÖZ ATATÜRKÇÜLER”

Mete Tunçay'ın *Eleştirel Tarih Yazılan* (Libene Yayınlan, 2005) adlı kitabı üzerine

Fark etmeyen kalmamıştır elbet, Atatürkçülük ile başımız dertte. Başımızın dertte olduğu “şey” genellikle böyle ifade edilmiyor, bu şekilde düşünülmüyor. “Atatürkçülük” ile değil, “milliyetçilik” ile derdimiz olduğu; ikisinin ayrı şeyler, birincisinin iyi, ikincisinin sorun olduğu düşünülüyor. Oysa kanımca, Atatürkçülük Deniz Baykal'dan Muhsin Yazıcıoğlu’na kadar her tür Türk milliyetçiliğinin temeli, verimli toprağı, meşrulaştırıcısı. İkisi arasında ayırım yapmak anlamlı değil; Atatürkçülükle hesaplaşmadan milliyetçilikle hesaplaşmak mümkün değil.

Çanakkale şehitleri

Kadıköy meydanında 9, 10 ve 11 Mart günlerinde Küresel Banş ve Adalet Koalisyonunun (BAK) düzenlediği Banş Panayın vardı. On binlerce kişinin girip çıktığı, söyleşiler, konserler dinlediği, tiyatro oyunları ve gösteriler

izlediği dev çadır kurulmak üzere hazırlanırken, orta yaşlı, öğretmen/bürokrat görünümlü bir kadın geldi, yerdeki metal çadır iskeletinin parçalarına ve renkli branda bezlerine baktı, “Ne oluyor burada?" dedi. “Barış ve Adalet” kelimelerini duyunca, “Yani hâkimler mi düzenliyor bunu?” diye sordu! Sonra “Çadırın renkleri niye böyle?” dedi, onaylamadığını belli eden bir sesle. “Barışın, doğanın, baharın renklerini yansıtmasını istedik,” cevabından tatmin olmadı, Kürdistan bayrağının kırmızı, yeşil, sarı renklerini yansıtmaya çalıştığımızdan emin bir yüz ifadesiyle, söylene söylene yürüdü gitti. Irak'ta şu ana kadar ölen 665 bin kişiye ayıracak vakti yoktu besbelli.

Üç gün boyunca, çadırda tek bir kez tartışma çıktı. Öğretmen/bürokrat olup olmadığından emin olamadığım bir adam, “Burada Irak’ta ölenlerle ilgili bu kadar etkinlik yapıyorsunuz, Çanakkale şehitlerini niye hiç anmıyorsunuz?” diye diklendi. Haklı, üstün (ve kuşkusuz Türk) olduğunu bilenlerin özgüveni ve mantıksızlığıyla tartışmayı sürdürdü, çevrede benden daha munis olan kişilerin “Elbet onları da anmak gerekir, ama bu etkinlik özellikle Irak'la ilgili,” açıklamalarını inandırıcı bulmadı, kanmadı, şişine şişine bastı gitti. Çanakkale şehitlerinin anılma-dığı bir yerde bulunmak istemiyor, başka ölümler ise belli ki zaten ilgisini çekmiyordu.

Sözü geçen teyze ile amca, hiç kuşkum yok, ne MHP ne BBP üyesiydi, ne de kendilerine sorulsa “milliyetçi” olduklarını beyan ederlerdi. Büyük olasılıkla “ulusalcı” olarak tanımlarlardı kendilerini. Ulusalcılık, “vatanını seven ve vatanı uğruna her tür insanlık dışı davranışı seve seve yapabilen milliyetçi ve/veya faşist" ile “vatanını seven ve vatanı uğruna her tür insanlık dışı davranışı seve seve yapabilen solcu” kavramlarını ayırmak için uydurulmuş anlamsız bir kelime. Anlamsız, çünkü var olduğu iddia edilen ayırım gerçekte yok. Vatanını seven ve vatanı uğruna her tür insanlık dışı davranışı seve seve yapabilen kişi, “solcu” kavramının dışında kalır; söz konusu kişi milliyetçi ve/veya faşisttir, solcu değil.

Eşit ölçüde antidemokratik

Peki, bu ayırımı yapma gereği nereden çıktı? Kemalistler kendilerini demokrat, halkçı, ilerici/solcu zanneder. Özellikle son yıllarda baktılar ki, eli kanlı, azgın milliyetçi, gerici ve faşistlerle pek çok konuda aynı düşünüyor, aynı şeyleri savunuyorlar; hatta işbirliği yapıyor, ortak eylem düzenliyor,

aynı “cephe”de yer alıyorlar. “Ama biz farklıyız,” diye düşündüler, “biz bunlar gibi değiliz, ilericiyiz.” Dolayısıyla, “milliyetçi” değil “ulusalcı” oluverdiler. isim değişince cisim değişirmiş gibi!

Gerçek dünyaya tekabül etmeyen bu ayırım çabası yeni bir şey değil. Son yıllarda ne Kemalistler sağa kaydı ne faşistler sola; örtüşmeleri çok daha eskiye dayanıyor. Bakın, ta 199l’de Mete Tunçay bir söyleşide ne demiş:

Sonradan bir efsane çıkarıldı, “sahte Atatürkçüler ve öz Atatürkçüler" ayrımı yapıldı. Mesela *Cumhuriyet* gazetesi kendisinin “öz Atatürkçü" olduğu vehmindedir, ama 12 Man'ı, 12 Eylül'ü yapanlar “sahte Atatürkçüler"dir, Atatürkçülükten yararlananlardır. Aralarında bazı vurgu farkları var, ama ben bunların o kadar abartılmaya elverişli olduklarını düşünmüyorum. Özünde hepsi de eşit ölçüde antidemokratik tutumlardır.

Dahası, antidemokratiklik, 12 Mart ve 12 Eylül (ve elbet 27 Mayıs) darbecileri tarafından, aslında demokratik bir özü olan

Kemalizme haince eklenmiş bir özellik değil. Yine Mete Tun-çay’ın sözleriyle:

Tek-parti yönetimini, milletvekillerinin bir tek-seçici tarafından atanmasını, iki-dereceli (ilk derecesinde çok düşük katılmalı), açık oylamalı, gizli saymalı seçimler, göstermelik kurumlan, eğitim ve kültürün propaganda aracı kılınmasını, tarihte ve dı lde girişilen Turancı sözde-fetihleri, basında sansürü aşan, hiç yazdır-mamalan ya da yalnız dilediğini yazdırmalan ve Atatürk döneminin daha birçok özelliklerini bugün için savunma olanağı var mıdır?

Ya da Atatürk döneminin bu özellikleriyle 28 Şubat darbesi arasında bir fark var mıdır? Seçilmiş bir hükümeti seçilmemiş bir general grubunun devirmesini desteklemek ilericilik midir? Veya yine seçilmiş bir hükümetin uygulamalan hakkında seçilmemiş generallerin ikide bir görüş bildirmesini doğal karşılamak, özendirmek, hatta talep etmek halkçılık mıdır? Halkın seçtiği hükümeti değil, Genelkurmay Başkanlığını memleketin gerçek yöneticileri olarak görmek solculuk mudur? Bu sorulan sıkıcı ve iç ka-ranıcı bir şekilde biteviye çoğaltmak mümkün.

Ulusal tapıca

Atatürk'ün resimleri (evlerimizde de var ya) devlet dairelerinin, hatta özel işletmelerin bütün odalannda asılı; heykelleri meydanlarımızı süslüyor; büstleri okul bahçelerinde, köy alanlannda. Ölümünün yıldönümlerinde dokuzu beş geçe saygı duruşuna kalkıyoruz. Her ulusal bayramda onu yücelten söylevler çekiyor, yazılar yazıyoruz; şimdiye dek söylenmemiş bir övgü cümlesi bulmak için kafamızı zorluyor, birbirimizle yanşıyonız. Ama askerler, kurumsallaşan törenlerinde hepimizi geçiyor: Kara Harp Okulunda yoklama yapılırken, onun okul numarasını okuyup "İçimizde" diye bağırıyor, şehirlerimizin kurtuluş bayramlannda büstünü kucaklayıp koşturuyorlar.

Peki, böylesi bir ulusal tapınmaya konu olan kişinin demokrasi anlayışı nasıldır? Yine Tunçay'dan okuyalım:

Atatürk'ün halkçılıktan, geniş katılmalı bir demokrasiyi değil, yalnız anti-monarşizmi, statü ayncalıklarına düşmanlığı anladığı açıktır. Muhalefetten hiçbir zaman hoşlanmamış, muhaliflerin varlığına katlanmak zorunda kaldığı zamanlarda da, onlara adeta askeri bir taktik uygulamıştır. [Önce "sol," sonra "sağ"] muhalefete karşı, önce bölmek ve bir bölümünü ele geçirmek, daha sonra öteki bölümünü aşırılığa iterek, en sonunda büsbütün yasaklatmak yöntemini izlemiştir... l 925'in ilk yansından itibaren, Türkiye'de muhalefete ve dolayısıyla siyasete yaşama hakkı tanınmamıştır. Milletvekilleri onu [Atatürk'ü] değil; o, milletvekillerini bir bir seçmiştir.

Devletin ve devlet adamlannın önceliği, dokunulmazlığı ve her koşulda haklılığı, tepeden dayatmacılık, tabu konular, hoşgörüsüzlük, Atatürkçülüğün özüdür. Mete Tunçay'ın, yukarıdaki alıntıların çoğunu aldığım 1978 tarihli makalesine gelen cevaplar da bekleneceği gibi olmuş. Önce, Emekli Albay Şükrü Galip Er-ker "Doç. Dr. Mete Tunçay'ın Ulusal Bilinci, Ulusal Ülküyü Yıkıcı Çalışmalan" başlıklı bir yazı yazıp "çeşitli kişi ve kurumlara" postalamış. Sonra, kütüphaneci Sami Nabi Özerdim *Varlık* dergisinde "Anıt-Kabir Yıkılır mı?" adlı bir başyazı yayınlamış. Ardından, avukat Bilgılh Esemenli'nin, Kemalist *ülkü* dergisinde "Mete Tunçay Adlı Öğretim Üyesinin 'Atatürk'e Nasıl Bakmak' Adlı Yazısı Üzerine" başlıklı yazısı yayınlanmış. Nihayet, bunlan yetersiz bulmuş olsa gerek ki, Niyazi Berkes *Cumhuriyet* gazetesinde tam sekiz gün süren bir

yazı dizisi ile cevaplamış Tunçay'ın makalesini (makale kitapta yedi buçuk sayfa tutuyor)! Sanılır ki Tunçay kısa, makul ve dengeli bir makale yazmanın ötesinde, bir elınde balta, bir elinde balyozla Anıtkabir'e saldırmış, "ulusal ülküyü" fiziksel olarak imha etmeye çalışmış!

"Tek Parti Dönemi ve Kemalizm," *Eleştirel Tarih* Yazılan'nın sadece bir bölümünü oluşturuyor. "Türkiye'de Siyasal Kültür" başlıklı bir diğer bölümde, "Ermeni Sorunuyla ilgili Bir Söyleşi" var; Aralık 2000'de yapılmış. Şöyle diyor Tunçay:

Galiba bütün sorun, ulus-devletin ideolojisi olan milliyetçilikten kaynaklanıyor. Çünkü milliyetçilik ideolojisinde körü körüne bir üstünlük iddiası var. Her milliyetçilik kendi milletinin başkalarından üstün olduğunu iddia ediyor. Adalete aykın düşse de, ulusal çıkarlann, her neyse o, gereğinde zor kullanarak sağlanmasını öngörüyor. Bu ideoloji "banş, iyi ilişki" gibi değerlerle çatışıyor.

Mete Tunçay dememiş, ben diyeyim: "Ne mutlu Türküm diyene" demekten vazgeçip "Ne mutlu insanım diyene" demenin zamanı geldi de geçiyor.

Virgül, sayı 106, Nisan 2007

ZOMBILERIN DİRENİŞİ

Amerika'da her dişçinin ve tren istasyonunun bekleme salonunda çeşitli renkli ve hafif dergilerin arasında *Time* dergisi de bulunur. Bir araştırmaya göre, bu dergi, 12 yaşında bir çocuğun ortalama zekâ ve bilgi düzeyine sahip kişilerin anlayacağı şekilde yazılmıştır. Allah'ın unuttuğu küçük Amerikan kasabalarındaki taşralılara basit bir dille basit bir dünya görüşü sunar. Bu nedenle de milyonlar satar.

Süleyman Demirel her şeye rağmen ciddice bir ülkenin cum-hurbaşkanıydı. Bu cumhurbaşkanı hakkında, yasal nedenlerle burada ifade edemeyeceğim pek çok sıfat kullanılabilir, fakat zekâsının 12 yaşında bir çocuğunkinden (hâlâ) üstün olduğuna eminim.

Bu dergi l 990'lı yıllarda "yirminci yüzyılın en büyük ada-mı"nı saptamak üzere bir anket yapmıştı. Bu cumhurbaşkanı Time dergisine mektup yazıp

Mustafa Kemal’in ne kadar büyük bir adam olduğunu anlatmış, *Hürriyet* gazetesi de herkesin “En büyük Mustafa Kemal” diye oy kullanmasını sağlamaya çalışmıştı. Amaç neydi? Amerika’nın taşralılanna, varlığından bile haberdar olmadıklan bir ülkede adını bile duymadıkları bir adamın “büyük adam” olduğunu göstermek! Oklahoma ve Nevada'daki çiftçiler ise kendi tanıdıklarına oy veriyorlardı elbet. Kimin kazandığını hatırlamıyorum ama, bir ara, Ronald Reagan birinciyken Mustafa Kemal az farkla Madonna'nın önünde beşinciydi. Vah zavallı Mustafa Kemal, diye düşünmüştüm, Demirel'le Hürriyet in elinde maskara oluyor.

Cumhuriyet Bayramı

Geçtiğimiz hafta, Cumhuriyet Bayramı vesilesiyle bu maskaralığın hem böylesine gülünç hem çok daha vahim örneklerini hep birlikte izledik.

Çuvaldızı kendime batırayım, çalışanı olduğum BirGün gazetesiyle başlayayım. Bayram günü Balçova Belediyesi'nin bir ilanı çıktı gazetemizde. “Cumhuriyeti seviyoruz, çünkü; Böyle bir Türkiye istemiyoruz!" ibaresinin üzerinde çokça sayıda çarşaflı ve başörtülü kadının ve çember sakallı erkeğin bulunduğu bir sokak manzarası vardı (fotoğrafta bir de Amerikan beysbol kasketli delikanlı vardı, ama onun istenmeyenler arasında olmadığını varsayıyorum). Bu ilanın parasını veren Balçova Belediyesi fotoğraftaki kişileri ne yapmamızı önerir acaba? Asmalı mı, sınır dışı mı etmeli, uzaya mı göndermeli? Seçimle başa gelmiş bir belediye, temsil etmesi ve hizmet sunması gereken nüfusun bir kesimi hakkında nasıl “bunları istemiyoruz” diyebilir? Bunun “Ya sev ya terk et” demekten bir farkı var mıdır?

İstanbul’un benim oturduğum bölgesinde ise her sokakta bir kaldırımdan bir kaldırıma uzanan flamalarda, Mustafa Kemal'in resminin yanında “Yurt sevgisi ona hizmetle ölçülür. Emanetlerini sonuna kadar koruyacağız” yazıyordu. Dünyada, “yurda hizmet etmek” kavramının bu şekilde anlaşıldığı bir başka ülke olabileceğini sanmıyorum. “Yurt”, bir toprak parçası; buna olsa olsa bir bahçıvan hizmet edebilir. Anlamlı olan, bu toprak parçasında yaşayan insanlara hizmet etmektir. Ama hayır, değil, çünkü önemli olan bu insanların ne düşündüğü, ne istediği, neler özlediği değil, bu toprakta artık yaşamayan, tam 68 yıl önce Hakkın rahmetine kavuşmuş bir kişinin emanetlerini sonuna kadar korumak! Yurda önem verenlerin,

yurtseverlik adına savundukları davranış, değer ve eylemleri savunurken, içinde yaşadığımız yüzyıldan iki önceki yüzyılda doğmuş bir kişiye başvurmak dışında öne sürebilecekleri bir şey yok mu?

Her politikacının her konuşmasına “God bless America” (Tanrı Amerika'yı takdis etsin) sözleriyle başladığı, milliyetçiliğin Tür-kiye'dekinden fersah fersah ileri olduğu ve, Kemalistlere garip gelecek ama, Amerika sevgisinin Tanrı sevgisinden ayrılmaz olduğu Amerika’da bile, cumhuriyeti George Washington’un tek başına kurduğunu zanneden yoktur. George Washington’a tapılmaz, George Washington’u eleştiren herkesin sınır dışı edilip Ve-nezüela’ya gönderilmesi gerektiği henüz düşünülmemiştir, her gerçek Amerikan vatandaşının hayattaki tek amacı George Was-hington’a hizmet etmek değildir. Çünkü Amerika kadar geri, nüfusunun büyük çoğunluğu her pazar kiliseye giden ve Darwin'in yanıldığını düşünen, Allah’tan nefret eden ama Incil’in her ayrıntısının Tanrı sözü olduğuna körü körüne inanan, entelektüel düzeyi ortalama bir ağaç köküne parmak ısırtan bir ülkede bile, tarihi tek bir bireyin yaptığına kimse inanmaz.

Bizde ise böyledir. Üstelik, nüfusun çoğunluğu arasında degıl, ‘çağdaş yaşamı savunanlar' arasında böyledir. Sağcılar arasında, doğal olarak, böyledir. Pek çok solcu arasında, doğal degil ama, heyhat, böyledir.

Ödün verenler

Birkaç yıldır, Kürt, Kıbns, Ermeni ve diğer azınlık sorunlarının, AB’ye girişin, İslamcı kökenli bir partinin iktidara gelişinin etkisiyle ve bunlara tepki olarak, milliyetçilik yükselmeye başladı. Milliyetçilik durup dururken, kendi kendine yükselmez. Ve zaten Türkiye’de yükselen milliyetçilik tabandan gelen bir dalga değil, halk arasında kitlesel bir hareketlenmeye, kitlesel katılıma yol açan bir yükselme değil. Öyle olsa, AKP’nin desteği hızla düşüyor, CHP ve MHP'ninki hızla yükseliyor olurdu; oysa değil. Öyle olsa, ölen askerlerin anneleri Osmanlı ve Türkiye tarihinde ilk kez çıkıp aykırı sözler edemez, etseler evlerinde ve mahallelerinde rahatça oturmaya devam edemezlerdi. Öyle olsa, düşük yoğunluklu bir iç savaşın yaşandığı bu ülkede “linç kültürü" degil, kitlesel arbedeler ve ölümler olurdu.

Olmuyor, çünkü milliyetçilik yükseliyor dememize yol açan, tabandan değil, tepeden gelen göstergeler: Resmi demeçler, mahkemeler, medya,

CHP’nin şaklabanlıkları, yarı resmi (belki de resmi) destek gören Kerinçeklerle Perinçsizlerin densizlikleri.

Açık ki, egemen sınıfın bir kesimi direniyor. Kendilerini dışlayan küreselleşmeye, dışa açılmaya, demokratikleşmeye, barışçı çözümlere, değişime karşı direniyorlar. Direnişin al sancağı, toplumsal destek kazanmak için kullandığı savaş çığlığı Kemalizm, Lozan, şu çılgın Türklük, Onuncu Yıl Marşı, “Cumhuriyet’i korumak”, yani kısacası milliyetçilik. Tabandan yükselen bir milliyetçilik değil, egemen sınıfın en geri, durağan, çağdışı kesiminin dayatmaya, alevlendirmeye çalıştığı bir milliyetçilik.

Buna karşı durmak için, egemen sınıfın bu kanadının yenilmesini sağlamak, milliyetçiliğin gerçekten kitlesel bir taban kazanmasını önlemek için, ödünsüz bir mücadele vermek gerekir. Ödün veren değil, ödün vermeyen: “Milliyetçilik değil de ulusalcılık dersek, o zaman ben de varım” demeyen; çuvaldızı yine kendi gazeteme batırırsam, milliyetçi okurların “Mustafa Kemal'e nasıl laf edersiniz yahu” şikâyetlerini köşe yazılarına aktarmayan; sanki kendi parlamentosunda her şeyi halletmiş gibi Fransız parlamentosuyla uğraşmayan (ve son tahlilde “Ermeni soykırımı olmamıştır diyebilmek istiyorum” çığlıkları atmayan); kendi devletinin yanlışlarıyla uğraşan ve ikide bir Kürt hareketinin yanlışlarından sabırsızlanmayan; MGK'nın saptadığı “bölücülük” ve “irtica” tehlikelerini kendi sorunu gibi görmeyen bir mücadele.

Bazen karamsarlığa kapılıyorsam, milliyetçiliğin yükselmesinden değil, milliyetçiliğe ödün verenlerden oluyor.

BirGün, 4 Kasım 2006

Hamiş:

Bu yazıyı yazdığım günlerde beni öfkelendirenler arasında bugün hala en çok öfkelendiren, “ödün verenler".

Tandoğan, Çağlayan ve Gündoğan "Cumhuriyeti koruma" mitingleri ve bunların birincisiyle ikincisi arasındaki 27 Nisan e-muhtırası, zombilerin şahlanış çabasıydı. Şahlanmasıyla birlikte, Genelkurmay, CHP ve

arkadaşları ağır bir darbe aldı. Seçim sonuçlarıyla ilgili olarak, Radika/ gazetesi tarihinin belki de en doğru manşetini attı: "Bu da halkın muhtırası".

Ama bakın milliyetçiliğin o şahlanış günlerinde mitingler ve muhtıra hakkında “sol" neler demiş (“sol" kelimesinin iki yanındaki çift tırnakları vurgulamak isterdim ama, heyhat, böyle bir yazım yöntemi yok).

DİSK: “ ... Ankara'da yapılan miting, yüz binlerce yurttaşın laik Cumhuriyet ve demokrasi yönündeki taleplerini demokratik bir biçimde ifade etmesiyle Türkiye tarihinde... yerini almıştır. Burada toplanan yurttaşların duyarlılığını paylaşıyoruz... Miting aracılığıyla duyarlılıklarını ifade eden yüz binlerin sesini biz de paylaşıyor ve bu sese kulak verileceğini umuyoruz".

Tabipler Birliği: “14 Nisan mitinginin geniş bir katılımla gerçekleşerek, laiklik konusundaki toplumsal duyarlılığın bir kez daha ve güçlü bir sesle di. le getirilmiş olması sevindiricidir... Umuyoruz ki... 14 Nisan mitinginin mesajı yerine ulaşır".

KESK ve TMMOB ise, “darbelere karşı duracağımız bilinmelidir" demek ilkeliliğini göstermiş, ama devamında şöyle demiş: “İçerisinden geçtiğimiz süreçte 'Nasıl bir Cumhurbaşkanı?' sorusunun yanıtı önem kazanmaktadır". Hayır, o sorunun yanıtı değil, “Cumhurbaşkanını asker mi seçecek, milletvekilleri mi?" sorusunun yanıtı önem kazanıyordu.

Halkevleri: “AKP'nin %25'lik azınlık desteğiyle devletin tüm iktidar merkezlerini Amerikancı-Yobaz bir grubun denetimine aktarmaya dönük darbeci girişimi, ordunun otoriter ve ırkçı bir anlayışı yansıtan darbe tehdidini içeren muhtırasıyla karşılandı... AKP'ye %25'lik azınlıkla şeriatçı sivil darbe yapma imkanını veren, emekçi sınıfları demokratik hak ve özgürlüklerden yoksun bırakmayı ilke haline getirmiş 12 Eylül Anayasası ve halkın kendi kendini temsil etmesini barajlarla, yasaklarla imkansız hale getirmiş seçim sistemidir". Yani o da darbe bu da darbe, taraf tutmaya gerek yok! Dünya literatürüne “gizli faşizm" kavramını hediye eden, Alparslan Tür-keş'i de, Süleyman Demirel'i de faşist olarak gören bir geleneğin temsilcilerinin bu yaklaşımında şaşacak bir şey yok. AKP de darbeci, Genelkurmay da! Birincisinin geçen seçimlerde aldığı %30 küsur oyun, bu seçimlerde aldığı %40 küsur oyun hiçbir anlamı yok!

Türkiye “Komünist" Partisi: “Genelkurmay Başkanlığı'nın [açıklamasını] “meşruiyet" açısından değerlendirmek, konuyu asker-sivil ya da seçil-mişler-atanmışlar ikilemi içerisine hapsetmek yanlıştır... Konu, TSK'nın seçimle işbaşına gelmiş bir hükümete ve parlamentoya müdahalesi ekseninde ele alınmamalıdır. Bugünkü hükümetin ve parlamentonun, demokratik bir anlayışı temsil yeteneği de, niyeti de bulunmamaktadır... " Ya hangi eksende ele alınmalıdır? Miki Fare ile Pluto ekseninde mi?

Türk solu, “Muhtıraya hayır, ama. .." demenin ne anlama geldiğini anlatan Yasemin Çongar kadar, Hasan Cemal kadar, Cengiz Çandar kadar olamamıştır. Ama anlamsız, sembolik radikalizme gelince, mangalda kül bırakmaz.

1 Mayıs'ta Taksim'e çıkmanın sembolizmadan öte bir anlamı var mı? İstediğimiz yerde gösteri yapabilmek için, bu temel demokratik hak için mücadele etmek önemlidir elbet. Ama 2007 yılının Nisan ayında önemli olan bu muydu? Parlamento elden giderken, Taksim miydi korunması gereken? Tüm solun ve emek güçlerinin bir araya gelerek devasa bir 1 Mayıs gösterisi örgütlemeye çalışması, Tandoğan ve Çağlayan'a kitlesel bir yanıt vermesi daha anlamlı olmaz mıydı? Olurdu, ama muhtıraya, askere, Türk bayrağına karşı duramayanlann omurgasızlığı örtbas edilemeyecekti o zaman.

Mevcut Türk solunun büyük çoğunluğundan ve bunlann yönettiği kurum ve örgütlerden, ne köy olur ne kasaba. Bu konuda inancım sarsılmaz hale geldi. •

“Karşıda düşmanların bakışıp durur”:

TÜRK SOLU, MİHRİ BELLİ VE MİLLİYETÇİLİK

Mihri Belh'nin *Yunus Emre’den* Bili *Gates'e* (Cadde Yayınlan, 2003) adlı kitabı üzerine

Mustafa Kemal’in Kurtuluş Savaşı’nın başına geçmek üzere Samsun'a çıkışının tarihi olan 19 Mayıs’ın Gençlik Bayramı olarak ilk kutlanışı 1935 yılında oldu. Okullar ve spor kulüpleri İstanbul’da Fenerbahçe Stadyumu'nda toplandılar. Geçit merasimi orada yapılacaktı. Kolej

jimnastik takımı olarak biz de oradaydık. Kol başında ben vardım ve kocaman bir Türk bayrağı taşıyordum... Geçit resminde bizim yerimiz gerilerdeydi. Geldiler, “Bayrağın başta geçmesi gerek, bayrağı ver" dediler. “Bayrağı vermem ... Bayrağı biz taşırız" dedim ve direndim ... Sonunda... razı oldular. Evet o ilk gençlik bayramında ayyıldızlı al bayrağı kol başında taşıyan ben oldum... O dönemin ulusal gururunu körükleyen sloganlar, bizim duygularımızı da ifade ediyordu. Okul arkadaşlarım için aynı şeyi söyleyemem ama o ulusal gurur beni

derin bir anti emperyalist görüşe vardırdı. Oradan da Marksizme zaten bir adım... (Yunus *Emre'den*... , s. 51)

Türkiye solunun tanımlayıcı özelliği, harcının temel unsuru, sosyalizm değil, milliyetçiliktir. Türkiye'de 1923 sonrasında hiçbir siyasi düşünce akımı Kemalizmden ve dolayısıyla milliyetçilikten azade olmadığına göre, solun da bu özelliği paylaşmasında şaşacak bir durum olmadığı düşünülebilir. Ancak, Marksizme dayandığını iddia eden bir hareketin milliyetçilikten tümüyle uzak olmasını beklemek de doğal olacağına göre, Türk solunun milliyetçiliği, zaman zaman azgın milliyetçiliği, “sorunlu" bir konu olarak incelenmeye değer. Evet, Kemalizmin etki alanına şu veya bu ölçüde girmemiş hareket Türkiye'de yoktur, ama solun bir istisna olması gerekirdi. Niye olmadı, niye olamadı?

Yazının başında alıntılanan satırların yazarı Mihri Belli, hem bir simge-kişi olarak hem yazılarıyla, bu soruları cevaplamakta anahtar bir konuma sahip. Milliyetçiliği Mustafa Kemal'den ve Türk ordusundan, daha sonra “Marksizm" Moskova'dan öğrenmiş, siyasi görüşlerini bu ikisinden yoğurmuş olan Belli; Kemalizm, Türk solu ve Stalinizm arasındaki yetmiş yıllık evliliğin simgesi adeta. Daha bahtsız ve mutsuz bir *menage a trois* düşünmek zor, ama Belli tek bir gün bile kuşku ve geçimsizlik sorunu yaşamadan bu evliliği l930’lardan günümüze kadar taşımıştır. Şöyle der 1999’da yayınlanan anılarında:

1968'de SBF’de verdiğim “Türkiye'de karşıdevrim" konulu konferansta Kurtuluş Savaşı ruhuna bağlılık anlamında “Kemalistlik ile Marksizm arasında aşılmaz duvar yoktur...” diye söze başlamıştım) ... Tekrar ediyorum: tutarlı bir Türk yurtseveri, bugünkü dünyada ve Türkiye gibi bir toplumda yurtseverliğine gölge

düşürmeyecekse mutlaka, er geç çağımızın devrin::i düşüncesini, yani Marksizmi benimsemek zorundadır.

İlginç, değil mi? Yukandaki “bayrak” alıntısında anlatılan şema, yani ulusal gururdan antiemperyalizme ve oradan Marksizme geçiş, bir dil sürçmesi veya genç Belli'nin kendine özgü tesadüfi bir gelişme değil. Marksizm zaten ulusal gururun, yurtseverliğin doğal sonucu; yurtseverler Marksist olmak zorundadır, Marksistler yurtseverdir. Ulusal bayrağı elinden bırakmayan, en önde taşımak için mücadele verenler er veya geç Marksist olacaktır; Marksistler de zaten ulusal bayrağı en önde sallayanlardır. (Alıntının alındığı makalenin başlığı da “Bayrak” zaten.)

Yine anılarında, II. Dünya Savaşı yıllarında askerlik yaptığı ordudan söz ederken, Belli o ordunun Kurtuluş Savaşında savaşmış ordu olduğunu, “bugünkü” (yani 1990) ordudan farklı olduğunu anlatır sürekli olarak. Ordunun ne zaman “ilerici” bir güç olmaktan çıkıp Marx’ın anlattığı gibi egemen sınıfın bir aracı haline geldiğini düşünmektedir Mihri Belli, bilemiyorum, ama l960'larda hâlâ “yurtsever” subayların “ilerici” bir darbesini beklemektedir. Tıpkı 197l'de “ilerici bir darbe” bekleyen Mahir Ça-yan ve arkadaşları gibi; tıpkı 27 Nisan 2007 e-muhtırasını yorumlarken ordunun “yurtsever ve aydınlanmacı” birikiminden söz eden günümüz Türkiye Komünist Partisi gibi. (TKP Merkez Komitesinin 28 Nisan tarihli açıklamasında şöyle denir: “Türkiye Komünist Partisinin ‘asker düşmanı' olmadığı, orduda küçümsenmeyecek bir yurtsever ve aydınlanmacı birikimin bulunduğunu düşündüğü açıktır.”) Veya arık hangi anlamda sol olduğu çok kuşkulu olan ve Diyarbakır'daki “Cumhuriyet” mitingine herkesi şu sözlerle davet eden Doğu Perinçek gibi: “Sayın Genelkurmay Baştanımız Org. Büyükanıt... Harp Akademilerinde Türk Ordusunun hangi mevzide hangi edayla durduğunu bir daha ilan etti. Avşar Beyleri türküsünde, 'Karşıda düşmanların bakışıp durur,’ diyor ya, karşıdaki düşmanı da, bakışını da saptad ı. ABD’nin de, NATO’nun da adını koydu. Komutanın tavrı sakin, ancak duruşu kararlı. Milletimize güven verdi.”

Aynı güveni, Türk ordusunun komutanları Mihri Bellı'ye de her zaman vermiş ve hâlâ veriyor:

[B]iz Türk ordusunun, Kurtuluş Savaşımızın geleneğine sadık kalarak Wolfowitz gibilerini [yani Türkiye’yi Amerikanın yanında Irak, Iran ve

Suriye'ye karşı savaşa sokmaya çalışan emperyalistleri] düş kırıklığına uğratmaya devam edecegine inanıyoruz. Bunu umuyoruz. (Yunus Emre'den..., s. 151)

Bu satırlar, 2003 yılında yazılmış! "Türkiye Yurtseverliği Nedir?" başlıklı bir makaleden.

Bu makalede Belli'nin sözünü ettiği yurtseverlik, "Türkiye" yurtseverliği, ama ordu, "Türk" ordusu. Zaten birkaç satır sonra bu ilginç çelişki yine baş gösteriyor, kaçınılmaz olarak: "Laiklik, demokratik devrimin ayrılmaz unsurudur. Ama o devrimin başka unsurları da var. Ulusun egemenliği gibi, vatanın bölünmezliği gibi..." Lenin'i altmış yetmiş yıl önce, pek çoğumuz daha doğmamışken okumuş olduğunu varsayabileceğimiz bir "Marksist" nasıl "vatanın bölünmezliğimden söz edebilir? Mihri Belli, Le-nin'in "ulusların kendi kaderini tayin etme hakkı" kavramına, "ayrılma hakkı dahil" ibaresine hiç rastlamamış olabilir mi?

"Ulusal çıkarlarımız nasıl savunulur?" başlıklı bir başka makalede de şu sözler var:

[Yetmişli yıllarda bazı Kürt gençler... bir örgüt kurdular] Sonunda savunduktan politik çizgi Türklerle ortak vatan çatısı altında özgürlük ve eşitlik temeli üzerinde gönüllü birlik hedefine yönelikti. Yani vaktiyle Mustafa Kemal'in Kurtuluş Savaşı koşullannda uyguladığı ve bizi zafere götüren çizgi. (Yunus *Emre'den...*, s. 72)

Aklıma, İstanbul'un Kürt çoğunluklu varoşlarından birinde ilkokul öğretmeni olan bir arkadaşımın anlattığı anekdot geliyor. Sınıfta 10 Kasım günü arkadaşım, müfredat gereği, "büyük kurtarıcının yaşamını anlatıyor. Ertesi gün, çocuklardan biri parmak kaldırıyor, "Öğretmenim," diyor, "Atatürk bizim kurtarıcımız değilmiş"! Sekiz yaşında bir çocuğun bildiğini, doksan küsur yaşında Mihri Belli bilmiyor olabilir mi? Olabiliyor; dünyaya "yurt" gözlükleriyle bakınca, her şey olabiliyor!

Örneğin, Amerika'nın Irak'a saldırısına ve süregelen işgale karşı dünyanın dört bir yanında milyonlar, ya çok temel insancıl duygular ya Amerikan emperyalizmine dünya ölçeğinde direnmek gerektiği anlayışı, ya da bu ikisi

arasındaki geniş yelpazenin herhangi bir noktasından itiraz ederken, Mihri Belli'nin itirazı şöyle:

ABD ile beraber hareket etmek, uydu Kürt devletinin kurulmasına hizmet olmuyor mu? Bu amaçla Irak'a asker sevk etmek Türkiye'nin ulusal çıkarlannı savunan bir yurtsever politika olarak savunulabilir mi? (Yunus *Emre'den...*, s. 20)

Yani bir "ulusal çıkar" olsa (petrol, ihaleler, toprak?), Türkiye'nin Irak'a girip Amerika'ya yardımcı olmasına Belli'nin bir itirazı olmayacak. Ya da Paraguaylı olsa Belli, yine itiraz etmeyecek, kendi yurdu tehdit altında olmadığı için. Belli, antiemperyalizmi "Türkiye'nin ulusal çıkarlarını savunan bir yurtsever politika" olarsk anlıyor. Marksizme, komünistliğe kapitalizm eleştirisinden, dünya işçi sınıfının çıkarlarını savunma isteğinden degıl, ulusal gururdan, yurt ve vatan sevgisinden ulaşıyor.

Dünyada, Türkiye dışında, devletin silahlı kuvvetlerini devrimci bir dönüşümün öznesi olarak gören kimse kalmış mıdır acaba? Emperyalizme, antikapitalist bir temelde değil, sadece "benim" yurdumun çıkarları temelinde karşı çıkan bir "Marksizm'in yaşamını sürdürdüğü bir yer Türkiye sınırları dışında var mıdır acaba?

Trak tiki tak!

Mihri Belli, düşünce ve siyaset dünyası önce Kurtuluş Savaşı ve Kemalist "devrimler," sonra Stalinist bürokrasinin egemenliği altındaki Sovyetler Birliği tarafından şekillendirilmiş, bu ikisini birlikte ve tamamlayıcı unsurlar olarak algılayan bir "komünist"tir ve bu özelliklerini TKP genel sekreteri ve daha sonra *Kadro* ekibinin üyesi Vedat Nedim Tör'le, komünist ve daha sonra *Kadro* dergisi yöneticisi Şevket Süreyya Aydemir'le, Nâzım Hikmet'le ve gençlik döneminin tüm komünistleriyle paylaşır.

Vedat Nedim'le Şevket Süreyya, Mihri Belli'den daha tutarlı, daha dürüst aydınlardır. Düşüncelerinin mantıksal sonucunu çıkarır, komünizmden vazgeçer, Kadro'yu yayınlayarak Kemalizm'in radikal sol kanadını oluşturmaya soyunurlar. Ama önemli olan, Belli ile Aydemir arasındaki bu fark değil, her ikisinin ve aynı dönemde dünyanın dön bir tarafındaki

binlerce komünistin nasıl olup da komünizmi milliyetçiliğin ilerici bir türü olarak görebilmiş olduklarıdır.

Cevap, Stalinist bürokrasinin l 920'lerin sonlarından, l 930'la-rın başlarından itibaren kendi çıkarları doğrultusunda yeniden formüle etmeye başladığı "Marksizm"de yatar. Bürokrasi, iktidarını pekiştirme sürecinde, önce "gerçekçileşerek" dünya devri-minden vazgeçmiş ve tek ülkede "sosyalizm"i inşa etme yöntemi olarak ulusal kalkınma ve sanayileşme hedefini öne çıkarmış, ardından ve buna uygun olarak, milliyetçiliği Marksizmin içsel ve doğal bir unsuru olarak teorize etmiştir. Marksist literatüre, bu tarihten itibaren, on yıl öncesinin hiçbir Marksistinin tanıyama-yacağı, "işçi sınıfının vatanı yoktur" diyen Marx'ın kendisini dehşet içinde bırakacak bir "vatan, millet" söylemi girmiştir. (İlginçtir, komünistlerin övgü vesilesi ettiği gibi, ikinci Dünya Sava-şı'nda SSCB'nin Alman faşizmini yenmekte başrolü oynadığı doğrudur, ama Stalinist bürokrasi Sovyet halkını antifaşizm temelinde değil, "Büyük Yurtsever Savaş" için seferber etmiştir.)

Komünizm, l 930lardan başlayarak, proletaryanın iktidarıyla ilgili bir şey olmaktan çıkmış, ulusal sınırlar içinde hızlı sanayileşme ("elektrifikasyon", "trrrrrum / trrrrrrum / trrrrnım! / trak tiki tak!") anlamına indirgenmiştir. Sovyet devriminin öznesi olan işçi sınıfını iktidardan uzaklaştırarak kendi iktidarını kuran ve büyük kapitalist ülkelerle rekabet içinde olan bir egemen sınıfın temel ihtiyacı, doğal olarak, içe kapanmak, ekonomisini hızla geliştirmek ve silahlanmaktır. Bunun gereklerinden biri sömürü oranlarını, iş disiplinini, üretimi artırmak için olağanüstü baskıcı bir rejim, diğeri ise bu baskıyı meşrulaştıran bir ulusal gurur, "dünyaya karşı biz", "vatanını seven komünisttir" söylemidir. Siyasetle 1930'larda tanışan Mihri Belli ve kuşağı, bu rejimi "sosyalizm," bu söylemi "komünizm" olarak öğrenmiştir.

Aynı şey dünyanın her yanında o kuşağın komünıstle nni n başına gelmiştir elbet ve resmi Komünist Partiler bu nedenle politikalarına milliyetçiliği, söylemlerine vatan sevgisini dahil etmiştir (sayıları çok azalan günümüz Komünist Partilerinin politika ve söyleminde hiçbir şeyin değişmemiş olduğunu söylemeye gerek yok herhalde). Dünyanın her yanında aynı şey oldu, ama Türkiye'de daha da bir katmerli oldu. Yabancı ordulara karşı savaş vererek kurulan ve "muasır medeniyet" seviyesine çıkma mücadelesi

veren Cumhuriyet'in ideolojisiyle, yani Kemalizmle büyüyen bir genç, Stalinizmin yukarıda özetlediğim öğretileri karşısında hiçbir yabancılık, hiçbir rahatsızlık yaşamayacaktı elbet ve yaşamadı. Suçlamamak gerek o genci: Emperyalist Batı ülkelerine karşı duruş, milli gurur ve ulusal kalkınma telkin eden, sınıf içeriğinden yoksun, militarist ve tepeden inmeci bir “Marksizm” gerçekten de Kemalizm ile çelişmez, büyük ölçüde örtüşür.

TKP'den FKF'ye, DEV-GENÇ'ten günümüze

O akşam, Mihri Belli devrimci hareketin önde gelen isimlerini bir arada topladı. Belli'nin annesinin Kızılay civanndaki Çelikkale Sokak'taki evinde toplanan kişiler aklımda kaldıgı kadanyla şunlardı: Deniz Gezmiş, Mahir Çayan, Doğu Perinçek, Gülten Ça-yan, Yusuf Küpeli, Cengiz Çandar, Mustafa Lütfü Kıyıcı, Tank Almaç, Mustafa Kemal Çamkıran, Gün Zileli, Ömer Özerturgut, ben. (Oral Çalışlar, ’68 Anılanm, s. 118-19)

Oral Çalışlar’ın anılarında anlattığı bu toplantı 20 Mayıs 1969 akşamı gerçekleşmiştir. Aynı toplantıyı Gün Zileli de anılannda anlatır. *(Yanlma {1954-1972]*, s. 308-12)

1960'lara gelindiğinde, Mihri Belli yeni kuşak devrimci gençlerin derin saygı duyduğu bir “eski tüfek”tir. Çalışlar’ın bir diğer eski tüfek, Hikmet Kıvılcımlı için söyledikleri Belli için de geçer-lidir:

Eski kuşak devrimcilere çok saygı gösıerir, onların geçmiş deneyimlerini dinlemekten doyumsuz bir zevk alır, tecrübelerinden ders çıkarmaya çalışırdık.

Toplantılar, görüşmeler, konferanslar bir yana, Mihri Belli yeni kuşağın “gerekli” dersleri çıkarmasını *Türk Solu* dergisi ile sağlar. Belli’nin yukarıda sözü geçen “Türkiye’de Karşı Devrim” konulu SBF konferansı, derginin 4 Şubat 1969 tarihli 64. sayısında tümüyle yayınlanır örneğin. Aynı sayının başyazısında şu sözler vardır:

Öteki ülkelerin tarihinde görülen, asker tarafından bastırılan halkçı, ilerici hareketler bizim tarihimizde yoktur. Ve bu gerçek, bizim, ilericiler olarak Türk Ordusuna karşı tutumumuzun Batı anti-militaristlerinin tutumunun tam karşıtı olmasını gerektirir.

Şubat 1968'de 15. sayının başyazısı “Her Devrim Milli Bir Yol izler” başlığını taşır ve şu sözlerle biter:

Biz TÜRKlYECIYlZ... TÜRK SOLU’nun açısı, Türkiye’nin çalışan insanının açısıdır. Biz her olaya, her akıma, her çevreye bu açıdan bakarız, her şeyi bu açıdan değerlendiririz.

Derginin Mayıs 1969 tarihli 78. sayısının kapağında, büyük harflerle, “Mustafa Kemal Geliyor” yazar. Bir yıl önce, 1968 Mayısında derginin kapağı “Atatürk ve 27 Mayıs”tır.

1968 hareketi, Belli’nin annesinin evindeki toplantıdan sonra bölünür; önce ikiye, sonra pek çok parçaya. Günümüz örgütlerinin hemen hepsi köklerini o bölünmelerin şu veya bu tarafına dayandım. Hareket bölünür, ama Mihri Belli'nin verdiği ders öğrenilmiştir, bölünmelerin tüm taraflarında ortak payda olarak varlığını sürdürür. Ve Kemalizmle Stalinizmin oluşturduğu o mide bulandırıcı çorba ta günümüze kadar gelir. En saf ve katkısız şekliyle Doğu Perinçek'in İşçi Partisinde yaşamaktadır, ama bazen biraz tuz, bazen biraz biber eklenmiş şekliyle hâlâ Türk solunun özünü oluşturmaktadır. Oluşturmasının önemli, belki de en önemli nedeni, 1 930'larla 1960’lar arasında iletken bir menteşe işlevi gören Mihri Belli'dir. 1968 hareketinin dünyanın her yanında entemasyonalist bir hareketken Türkiye'de “milli" (dönemin söylemiyle “millici") bir hareket olmasında Mihri Belli'nin rolü tartışmasızdır.

Beddua etmeyeceğim, yakışık almaz. Mihri Belli'ye Allah uzun ömürler versin. Ama siyasi görüşlerinin bir an önce öleceğini umuyorum. Aksi takdirde, bu memlekette milliyetçilikle sosyalizmin, yurtseverlikle antikapitalizmin bir ve aynı olduklan yanılgısı yaşamını sürdürecek, Türk solu haldeki sefaletinden hiç kurtulamayacak, devrimci sosyalist bir hareket inşa etmenin önündeki temel engel Mihri Belli'nin ömrünü kolayca aşacağı gibi, korkarım bu derginin en genç okurunun da ömrünü aşacak.

Virgül. sayı 109, Temmuz 2007

MİLLİYETÇİLİK ÇIKMAZINDAN ÇIKIŞ VAR MI?

Her yıl 1 Mayıs gösterilerinde, bir önceki yıl ve ondan önceki yıl gördüğüm sahneye tekrar tanık olur ve tekrar hayret ile öfke arası bir hisse kapılırım. Koca bir kortej, elinde kocaman Türk bayraklarıyla caddede yerini alır. Gün, uluslararası işçi günüdür; kortej, Işçi Partisi adını taşıyan bir partinin kortejidir. Sonra, her zaman yaptığım gibi, gösterinin kenarından bir uçtan bir uca yürürüm. Türk bayraklarının dalgalandığı birkaç kortej daha vardır. Bunlar da Türk-İş'e, Türkiye Işçi Sendikaları Konfe-derasyonu'na bağlı bazı sendikaların kortejleridir.

Denebilir ki, burada şaşılacak, öfkelenecek bir durum yok; alt tarafı, sözü geçen parti Doğu Perinçek'in İşçi Partisi, sendika ise Türk-lş. Biri artık faşistlerle birlikte gösteriler düzenleyen, orduyu 'göreve' davet eden, kantarın topuzunu tümüyle kaçırmış bir parti; diğeri de Amerikalılar tarafindan 195O'lerde kurulduğundan beri 'sarı' olduğu iddia edilen bir sendika.

Türk solu, Kemalizm, Stalinizm ve milliyetçilik

Keşke Türk solunun onulmaz milliyetçiliğini bu kadar kolay açıklayabilsek, bir partiyle bir sendikanın sırtına yükleyip kurtulabilsek. Heyhat, bu kadar kolay değil. Türk solunda, "işçi sınıfının vatanı yoktur" diyen Kari Marx'a nazire yaparmışçasına, *Vatan* adlı gazeteler çıkar; 'ulusal onur' kavramı önemli bir yer tutar (dahası. "satılmış burjuvazinin koruyamayacağı ulusal onurumuzu en iyi işçi sınıfının koruyabileceği" anlatılır); 'ulusal değerler' savunulur, asker cenazeleri kaldırmak ve parti bürolanna Türk bayrağı asmak gerektiği iddia edilebilir; ülkenin *komünist* partisinin gençlik gazetesinin adı *ilerici Yurtsever Gençlik* olabilmiştir; çoğu parti ve örgütün adı Komünist/Sosyalist/işçi/Köylü kelimeleriyle değil. "Türkiye" kelimesiyle başlar ve bunun böyle olması doğal ve doğrudur çünkü çoğu parti ve örgütün temel amacı proletaryanın iktidarı değil, Türkiye'nin bağımsızlığıdır.

Bunlar (ve bunlara eklenebilecek sayısız örnek) yüzeysel, anekdot düzeyinde göstergeler. Hepsinin temelinde aynı gerçek yatıyor: Türk solu, küresel kapitalizm ile ve hem bu sistemi devirebilecek hem yerine sosyalizmi kurabilecek özelliklere sahip olan dünya işçi sınıfı ile ilgilenmez, Türkiye kapital^miyle ve Türk işçi sınıfıyla ilgilenir; kapitalizmin bir dünya sistemi, işçi sınıfının dünya çapında tek bir sınıf

olduğunu bilmez veya kabul etmez, değiştirmek istediği sistem ve bu sistemi değiştirecek olan sınıf Misak-ı Millr sınırlan ile kısıtlıdır. (Türk solunun işçi sınıfıyla ister küresel ister ulusal düzeyde ne ölçüde ilgilendiği zaten ayrı ve zengin bir tartışma konusudur, ama bu yazının konusu değildir).

Türk solunun ezici çoğunluğu, 'sosyalizm' derken işçi sınıfının kendi kitlesel eylemi ile, kendi iktidar organlarını kurarak yarattığı ve sadece baskının degil, teknik anlamıyla sömürünün ortadan kaldırılmaya başlandığı bir düzeni kastetmez. Mevcut düzene kıyasla daha eşitlikçi, daha özgürlükçü, daha adil bir düzeni kasteder elbet, ama kastettiği, son tahlilde, bağımsız, sanayileşmiş, gelişmiş ve hızlı gelişmenin meyvelerinin eşit bir şekilde dağıldığı bir Türkiye'dir. Kısacası, Türk solunun ezici çoğunluğu devrimcidir, ama Marksist değildir, antiemperyalisttir, ama anti-kapitalist değildir.

Bu özellikler sadece Maocu bir partiye, işçi Partisi'ne özgü olsa, Üç Dünya “Teori”sinden kaynaklandığı düşünülebilirdi. Dünyayı sınıflara değil, Avrupa, Amerika ve Üçüncü Dünya ülkelerine bölünmüş olarak yorumlayan ve Amerikan emperyalizmine karşı çıkacak gücün dünya işçi sınıfı değil, Üçüncü Dünya *ülkeleri* olduğunu savunan bir “teori”, doğal olarak, işçisi, köylüsü ve egemen sınıfıyla “kendi” *ülkemizi* Amerika'ya karşı örgütlemeyi gerektirir. Egemen sınıfı bu amaca kazanabilmek antikapitalist olmamayı gerektirir; kazanılması düşünülen tüm bu kurumlarla (başta silahlı kuvvetler olmak üzere) işbirliği yapmak gerekir; bu kurumlan egemen sınıfın araçları değil, ülkenin *milli* araçları olarak anlamak ve anlatmak gerekir. Kısacası, *milliyetçi* olmak, tüm milliyetçi güçlerle işbirliği yapmak gerekir. Demek ki, işçi Partisi kendi dünya görüşü doğrultusunda *tutarlı davranmaktadır.* Yaptıklarının sosyalizmle, Marksizmle hiçbir ilişkisi yoktur, başka mesele.

Ama sorun işçi Partisi değil. Türk solunun hemen hemen tümü, tarihsel olarak ilk kitleselleştiği dönem olan 1960'lara “ilericiliği”, “devrimciliği” Kari Mare’tan değil, Mustafa Kemal'den öğrenmiş olarak girdi; Kemalizmin yeni bir burjuva devlet yaratmanın değil, dünyayı değiştirmenin ideolojisi, Mustafa Kemal’in ise bir burjuva devrimcisi değil, adeta bir “sosyalist önder" olduğunu zannederek girdi; sosyalizmin

proletaıyayla ve sınıf mücadelesiyle değil, ulusal bağımsızlıkla ve ülkelerarası ilişkilerle ilgılı bir şey olduğuna inanarak girdi; sosyalizmin bağımsızlık, sanayileşme ve ülkenin “muasır medeniyet seviyesine” çıkması anlamına geld i ğine, dolayısıyla sınıfsal değil, ulusal bir mesele olduğuna kani olarak girdi. Bu temelin üzerine, 1960 ve 70'lerde Moskova Bilimler Akademisi'nin s Özgecinden geçirilmiş bir "Marksizm” oturdu. Yüzyılın ilk çeyreğinde yaşamış hiçbir Marksistin tanıyamayacağı bu öğreti, yani Stalinizm, Türk solunun Kema-lizmden öğrendiği her şeyle örtüştü: elbet milliyetçi olmak gerekirdi, sosyalizm zaten tek ülkede inşa edilirdi, geri bir ülkeyi süper güç düzeyine getirmenin tek yolu da zaten “sosyalizm” idi Dahası, Kemalizmden öğrenilen “halka rağmen halk için", tepeden inmeci “devrimcilik”, Stalinizmden öğrenilen, her zaman her koşulda haklı olan parti ve kitlelerin edilgen rolü ile bire bir uyuşuyordu.

Türk solu, kitlesel bir hareket olarak doğduğu yıllardan bu yana, ana öğeleri Kemalizm ile Stalinizm olan bir hareket olagelmiştir. (Marksizm ile ilişkisi pamuk ipliğinden ibaret olan bu karışımı belki de en çarpıcı şekliyle kendi kişiliğinde simgeleyen kişi, kanımca, Mihri Belli’dir. Günümüz solunun geri kalanından farklı olarak, Belli önce Kemalizmi, sonra Stalinizmi değil, ikisini aynı anda öğrenmiş, ikisini aynı anda savunmanın tutarlılığına inanmış, bu inancı açıkça ifade etmiş ve 1968 kuşağına geçirmekte önemli bir rol oynamıştır. Bkz. Mihri Belli'nin Anılan; tasanlar Tamdım, Doğan Kitap, 1990). İşçi Partisi bu hareketin yabancısı değil, en keskin ve acımasız mantıksal sonuçlarını çıkaran aşın ucudur sadece.

Buraya kadar söylenenler, CHP'nin solundaki sol için söylendi. CHP'nin kendisi ve bu partiden çeşitli zamanlarda kopmuş olan diğer sosyal demokrat siyasi oluşumlar hakkında ise, çok söz etmek fuzuli olsa gerek.. Her söze, her işe, önce Mustafa Kemal'in adını anarak başlamayan bir sosyal demokrasi henüz Türkiye'de görülebilmiş değil.

Bir ülkede devletin egemen ideolojisi, ideolojik çimentosu, en sol kanadından en sağ kanadına kadar tüm “sol” tarafından kabullenilmiş ve içselleştirilmişse, kınlacak değil korunacak bir şey olarak anlaşılıyorsa, bu sol girdiği her mücadeleye silahsız ve baştan yenik olarak giriyor demektir.

Kemalizm ve egemen sınıf

Hal böyleyken, solda Kemalizmin böylesine sağlam bekçileri varken, açık ki bir zamandır Kemalizme bir şeyler oluyor. Ayrıntısına girmeden bakılırsa, 2005 yılı boyunca azgınlaştı, şaha kalktı gibi görünüyor. Daha dikkatli bir bakış ise, bu şahlanışın kendine güvenli bir saldırıya mı, yoksa yaralı bir son çırpınışa mı işaret ettiği konusunda en azından kuşkuya düşmemizi gerektiriyor kanımca.

Türk egemen sınıfı uzun zamandır Kürt sorununu, Kıbrıs sorununu, Ermeni soykırımının kabul edilmesi sorununu ve, bunlardan bile daha temkinli bir şekilde de olsa, demokrasi ve insan haklan sorunlarını çözmeyi amaçlıyor. Kemalizmin seksen yıldır dokunulmaz ilan ettiği bir dizi konunun en azından dokunulmazlığını kaldırmayı amaçlıyor. Uzun zamandır amaçlıyor, ama yakın zamana kadar çok çeşitli engellere takılıyordu: Kemalizm duvarına çarpıyordu, devletin hem sığ hem derin kesimlerine söz geçire-miyordu, hiçbir hükümet bu konularda adım atmaya cesaret edemediği için ciddi bir girişimde bulunamıyordu (Ûzal’dan Erdoğan'a kadar zaten uzun süre parlamentoda çoğunluk sahibi dogru dürüst bir hükümet olmadığını unutmayalım), üstelik egemen sınıfın kendi içinde bu konularda görüş birliği sağlanmamıştı.

Şimdi bütün bu engeller, tek bir istisnayla, şu veya bu ölçüde ortadan kalkmış bulunuyor ve egemen sınıf hızla adım atıyor. En önemlisi, yaklaşık yirmi yıldan beri ilk kez her istediğini yapabilen bir çoğunluk hükümeti var ve bu hükümet en özlü şekliyle TÜSlAD hükümeti olarak nitelendirilebilir. Takıyye yapan, ilk fırsatta Türkiye’de şeriat düzenine geçmek için fırsat kollayan bir hükümet olduğuna inananlar Deniz Baykal ve çevresi, Cumhuriyet yazarları ve işçi Partisi’nin bir avuç üyesinden ibaret artık sadece. Gerçekte ise, AKP hükümeti egemen sınıfın tüm çıkarlarını doğrudan uygulayan, TÛSlAD’ın ilk ANAP hükümetinden bu yana arayıp da bulamadığı hükümet. Kemalizmin “zinde güçleri” tarafından nefretle karşılanan, 28 Şubat gibi bir akıbete uğrama tehlikesini her zaman hesaba katmak zorunda olan bir hükümetin, sırtını egemen sınıfa sağlamca dayamadan, egemen sınıfın desteğini almadan bugüne kadar yaptıklarını yapmaya cesaret etmesi düşünülemez zaten.

Hem kendisi Kemalist olmadığı (ve Kemalizmden düşmanlık gördüğü) için hem de Kemalist bir seçmen tabanına hesap vermek, hoş görünmek zorunda

olmadığı için, bu hükümet Kürt, Kıbrıs ve Ermeni sorunlarına “devletin bekası” açısından değil, egemen sınıfın bekası açısından yaklaşma yeteneğine sahip.

Egemen sınıfın bekası, bu sorunların çözülmesini gerektiriyor. TÜSIAD üyeleri demokrat ve eşitlikçi oldukları için değil elbet. Bu tür sorunlar herhangi bir egemen sınıf için gereksiz ve saçma sapan sorunlar olduğu için. TÜSlAD'ın çok uzun zamandır sık sık insan hakları ve demokrasi raporları yayınlaması, egemen sınıfın has temsilcileri olan Özal, Çiller, Boyner gibilerinin zaman zaman Kürt sorununun barışçı yöntemlerle çözülebileceğini çekingence de olsa dile getirmesi tesadüf değil. Birincisi, Avrupa Birliği’ne girmek istiyorlar. İkincisi, dünya egemen sınıfı içinde saygın bir yer edinmek istiyorlar. Üçüncüsü, Kürdistan’a rahat rahat yatırım yapıp kâr etmek istiyorlar. Dördüncüsü, Kıbrıs’ta sadece kuzeyde değil, adanın her yanında top koşturup kârlarına kâr katmak istiyorlar. Bu sorunlar çözüldüğünde kaybedecekleri hiçbir şey yok, kazanacakları çok şey var.

Kemalizmin direnişi

Çözmelerinin önündeki engeller, bir istisnayla, kalktı, dedim. İstisna, Kemalizm. Hem kurumsal Kemalizm, hem ülkedeki düşük yoğunluklu, gündelik, sıradan Kemalizm, olağan Türk milliyetçiliği. Açık ki, Kürt, Kıbrıs ve Ermeni sorunlarının çözümü, ne kadar az da olsa, ne kadar çaktırmamaya çalışarak da olsa, Türkiye devletinin ödün vermesini gerektirir. Bu ödünleri vermek, temel Kemalist kavram ve inançların gevşemesi, zedelenmesi demek. Bu da, CHP'den faşistlere, İlhan Selçuk ve emekli generallerden Doğu Perinçek'e, *Türk Solu* dergisi ve Yekta Güngör Özden’den Ûzdemir ince ve (bir iki ay öncesine kadar) Attila İlhan’a kadar tüm azgın Kemalistleri galeyana getiriyor elbet.

Tarihin ne ilginç bir cilvesi! Egemen sınıfın l 920'lerde iktidarını kurması ve pekiştirmesi için gerekli olan ideoloji, yani Kemalizm, bugünün gelişmiş, pekişmiş ve dünya egemen sınıfı içindeki yerini almış olan egemen sınıfı için anık geçerli ve gerekli değil , ama birileri bunu “solculuk” ve “ilericilik" adına hâlâ savunuyorlar! Üstelik, faşistlerle omuz omuza saf tutup savunuyor ve dolayısıyla hiçbir anlamda “aydın", “demokrat", ulusalcı “sol” veya “sol Kemalist” olmadıklarını, basitçe milliyetçi olduklarını kanıtlamış oluyorlar.

Doğal olarak, direniyorlar. Bu direniş, 2005 Man ayında patlak veren ‘bayrak krizi'nden beri, milliyetçi bir dalganın yükseldiği izlenimini yaratıyor. Oysa, izlenimin yüzeyi biraz kazınıp bakıldığında, altının ne ölçüde dolu oldugu kuşkulu. Hiçbir çaba, ne bayrak krizi, ne linç girişimleri, ne Bozüyük, kitleselleşmiyor, halka yayılmıyor, pogromlara dönüşmüyor, bir avuç kadronun eylemi olmaktan öteye geçemiyor. Yüksekova'da 100.000 Kürt gösteri yaptığında, bunu televizyonlarında izleyen Türklerin büyük çoğunluğunun “Yahu, bu sefer herifler haklı vallahi" dışında bir tepki duyamadığına eminim.

Milliyetçilik yükselmiyor, yaygınlaşmıyor. Hem milliyetçiliği kışkırtma çabaları, hem Şemdinli, kanımca Kemalizmin şahlanışının değil, son debelenişinin işaretleri. Egemen sınıfın programını tıkır tıkır uygulayan, Kemalizmin tüm kutsal ineklerini kesen bir hükümetin uygulamaları karşısında, elbette tepki verecekler. Başka türlüsü garip olurdu. Ama tüm çırpınmalarına ragmen kitlesel tepki veremiyorlar. CHP'nin, MHP'nin hali ortada. Yarın seçim olsa AKP’nin alacağı oy ortada. Milliyetçiliğin dalga dalga yükseldiği bir ortamda, AKP'nin ciddi bir kan kaybı yaşıyor olması gerekir; oysa bütün kamu yoklamaları oylarını koruduğunu ve hatta belki de yükselttiğini gösteriyor.

Bütün bunlardan, milliyetçilik ve Kemalizm bitmiştir sonucu çıkmaz elbet. Bitmeleri daha çok uzun sürecek. Daha çok direnecekler. Banş sürecini sabote etmeye çalışacaklar, çok çeşitli girişimlerde, saldınlarda bulunacaklar. Beş sene sonra ne olacağını kimse bilemez, değişim sürecinin [ersine dönmesi de mümkündür. .Ama bugün, bu dönemde, süreç hızla işliyor, milliyetçi olmayan bir sol için sonsuz fırsatlar sunuyor

Egemen sınıfın amacı, doğal olarak, sadece Kürt, Ermeni, Kıbrıs ve demokrasi sorunlannı çözmek veya en azından hafifletmek değil; aynı zamanda ekonomik alanda neoliberal siyasetler paketini hızlandırarak hayata geçirmek.

Tabandan hiçbir basınç gelmemeye devam ettiği taktirde, egemen sınıf bu sorunları kendi çıkarları için gerekli asgari *düzeyde* çözecek. Kürt kimliği artık inkâr edilmeyecek, ama Kürtler özgür de olmayacak; Ermeni soykınmı reddedilmeyecek, ama tüm azınlıklara karşı ırkçılık devam edecek; demokrasinin sınırları genişleyecek, ama sınırsız olmayacak. Ve

neoliberalizmin emekçi kesimler üzerindeki etkisi asgari bir direnişle karşılaşarak, tüm eziciliğiyle, daha da vahşileşerek devam edecek.

Yeni bir sol?

Şu anda yaşanan değişim tablosundaki en çarpıcı eksiklik, solun yokluğu; egemen sınıfın yapmayı amaçladığı reformların daha hızlı, daha geniş, daha kapsamlı olması için tabandan hiçbir baskı gelmiyor olması. Sol eskiden beri bildiği bir avuç dar konu dışında hiçbir şeyle ilgilenmiyor, hiçbir şey değişmemiş gibi davranmaya devam ettiği için de hem durumu doğru yorumlamakta zorlanıyor, hem değişimin daha da hızlanmasına katkıda bulunma fırsatını kaçırıyor.

Basit bir örnek vermek gerekirse, Orhan Pamuk'u (yani ifade özgürlüğünü, Ermeni haklarını koruma özgürlüğünü, "Kürtler öldürülmüştür” deme özgürlüğünü) koruma görevini niye sol değil de başkaları yapıyor? Başkalarının yapmasına itirazım yok elbet, ama sol nerede? Geçen Aralık ayındaki duruşmaya yüzlerce insan dayanışma göstermeye gitti (faşistlerden kat kat daha kalabalıktık), ama örgütlü gitme çabası yoktu.

Muhafazakar, milliyetçi ve tepeden inmeci bir sol, geniş kitleleri ilgilendiren konularla değil, kendi önemli bulduğu konularla ilgileniyor, bu konular etrafında seferber oluyor sadece (elli kişinin istiklal Caddesi’nde gösteri yapmasına “seferber" olmak denebilirse eğer). Kemalist bir sol, “Ermeniler ve Kürtler öldürülmüştür" diyen bir kişiyi korumayı ya zaten yanlış buluyor ya da görmezlikten gelmeyi tercih ediyor. Stalinist bir sol, her şeyi en iyi bilen merci olarak kendi saptadığı konular dışında herhangi bir konuya eğilmiyor, eğildiği konulara ise “yurtsever” çözümler getirmeye çalışıyor. Sonuç olarak, CHP dahil tüm solun ne kadar marjinalleştiği, seçimlerde varlık göstermek bir yana dursun, günlük hayatta, gündelik mücadelelerde bile toplumun ne kadar dışına düştüğüı açık.

Oysa, egemen sınıfın açtığı kapılara çok daha zengin bir talepler dizisiyle ve çok daha geniş bir talepçiler kitlesiyle hücum etmek mümkün. Egemen sınıf bu kapılan sadece sınırlı bir ölçüde açmayı umuyor. Oysa geniş bir alanda geniş bir kitleyle tabandan saldırıldığında kapılan sonuna kadar açma olanağı var. Bunu gerçekleştiren bir sol hareket, neoliberal siyasetlere karşı direnme şansına da sahip olacaktır.

Ne var ki, böylesi bir sol bugün Türkiye'de mevcut değil. Dünyanın birçok ülkesinde, bir yandan geleneksel komünist partilerin yok olması, bir yandan sosyal demokrat partilerin tümüyle neoliberalizmi benimsemiş olmaları sonucunda ortaya çıkan boşluğu doldurmayı amaçlayan partiler yaratılıyor. Almanya'da Linkspartei, Portekiz'de Sol Blok, Danimarka'da Kızıl-Yeşil ittifak, İngiltere'de Respect, Iskoçya'da Iskoçya Sosyalist Partisi, Brezilya'da P-Sol gibi partiler, savaş karşıtı hareketin, neoliberalizm karşıtı mücadelelerin içinden çıkıyor, bunların üzerinde yükseliyor, geleneksel sol güçlerin ötesinde geniş, yeni ve genç kitleleri seferber ediyor. Bu partilerin bir ortak yönü de, solun bazı kesimleri ile toplumsal hareketleri, çeşitli kampanya aktivistlerini, geçmişte örgütlü siyasete bulaşmamış bir kitleyi, azınlıkları ve çevrecileri bir araya getirmesi, getirmeyi amaçlaması.

Türkiye'de de yeni bir sol parti ihtiyacı çok açık ve çok acil. Zaman zaman bu doğrultuda yapılan girişimlerin çokluğu da bu ihtiyacın yaygınca hissedildiğini gösteriyor.

Ancak, Türkiye'de yeni bir parti mevcut sol partilerin bir araya gelmesiyle, sosyalistlerin birleştirilmesiyle, sosyalist hareketin "yeniden yapılanması" ile yaratılamaz. Bir dizi Kemalist, Stalinist, milliyetçi parti ve örgütün bir araya gelip daha büyükçe bir Kemalist, Stalinist, milliyetçi parti yaratması hiçbir soruna çözüm getirmez. Gerekli olan, Kemalizmle ve milliyetçilikle arasına net çizgiler çekmiş; savaşa ve neoliberalizme karşı; Kürt sorununa banşçı ve siyasi bir çözümden yana; sınırsız düşünce, ifade ve örgütlenme özgürlüğünü savunan; üniversite öğrencileri ve başbakan eşleri dahil herkesin ister türbanla ister çırılçıplak her yere girip çıkma hakkını koruyan; yeni ve genç güçleri heyecana getirebilecek, onlann katılımını sağlayabilecek birleşik, popüler, kitlesel bir parti yaratmanın yollannı aramaktır.

Aksi taktirde, Türkiye değişmesine değişecek, egemen sınıf istediği reformlan uygulayacak, ama sol bu sürecin dışında kalmaya devam edecek, reformlan hızlandırma ve derinleştirme fırsatını kullanmadığı gibi, neoliberalizme karşı direnme şansı da olmayacak.

Birikim, sayı 202, Şubat 2006

SONSÖZ:

Milliyetçilik Niçin Hep Bir îç Düşmana İhtiyaç Duyar?

ORHAN KOÇAK

Milliyetçiliğin bir iyi bir de kötü çeşidinin olduğu söylenir. Buna

göre, iyi milliyetçiliğin özünde sevgi vardır, kendi yurdumuzu ve milletimizi sevmeye odaklanmıştır. Kötü milliyetçiliğin hakim duygusuysa nefrettir ve asıl nesnesi de başkalarıdır: Düşmanlardan nefret üzerine kuruludur bu tür milliyetçilik, hep düşman arar, düşmanlıktan beslenir. Birincisi barışçıdır, ikincisi saldırgan. Barışçı olduğu söylenen milliyetçilik, kendini saldırgan, marazi milliyetçilikten ayırmak için birtakım dilsel çözümlere, yani farklı kelimelere başvurur: Milliyetçilik değil de ulusalcılıktır, ya da yurtseverliktir.

Roni Margulies, hem bu kitaptaki denemelerinde hem de milliyetçiliğin gündelik görünümlerine bakan yazılarında, bu iki milliyetçilik türü arasında en azından bir açıdan çok temel bir fark olmadığını gösteriyor: İkisi de kendi tutarlılığını ve bütünlüğünü kurmak için bir iç düşman kavramına ihtiyaç duymaktadır. Saldırgan milliyetçiliğin tipik örneği olarak sunulan Alman faşizmi, başka ülkelere saldırmadan önce, ir., düşmanlar icat etmeye girişmiş, şiddetini Alman ulusunun saflığını bozan kirli unsurlar üzerinde odaklandırmıştı. Ote yandan, yurtseverlik diye kurgunun olması için, her zaman en azından bir ihtimal olarak yurtsevmezlik diye bir şeyin de bulunması gerekir. Özellikle bunalım dönemlerinde, yurtseverler bu ihtimali kuweden fiile çıkarmaya yönelirler: Herkesin yun sevgisi aynı ölçüde güçlü değildir; bazıları yurtlarını daha çok seviyorlardır, çünkü başka bazıları daha az seviyordur; toplumun bazı üyelerinin, bazı kesimlerinin her zaman gaflet, dalalet ve hatta hıyanet içine girme eğilimi vardır ve yurtseverler de daima bu kesimlere karşı teyakkuz içinde olmak zorundadırlar.

Şüphesiz, bütün milliyetçiliklerin her zaman aynı olduğunu iddia edilemez. Toplumların farklı tarihsel gelenekleri, hiyerarşik dünya sistemi içindeki yerleri, yaşanan somut konjonktür, milliyetçiliğin bazen daha öfkeli bazen daha sakin, bazen baskıcı bazen daha liberal olmasına yol açar. Margulies'in bağlı oldugu sosyalist gelenekte de iki tür milliyetçilik arasında bir ayrım gözetilir: Biri, merkez ülkelerin ya da emperyalist ülkelerin miliyetçiliğidir ve çoğu zaman ırkçı ve saldırgan özellikler taşır; çevre ülkelerin ya da

koloni halklarının milliyetçiliği ise toplumun kendini saldırıya ve istilaya karşı savunma dürtüsünden kanak-lanıyordur. Sosyalistlerden beklenen tavır, merkez ülke milliyetçiliklerine karşı durmak, ama bağımsızlık mücadelesi veren çevre toplumların milliyetçiliklerine daha anlayışla yaklaşmaktır. Ömeğin Cezayir bağımsızlık savaşı sırasında, Cezayir Ulusal Kurtuluş Cephesi içinde güçlü bir milliyetçi eğilim bulunduğu gerekçesiyle Fransızlarla Cezayirliler arasında tarafsız kalmak, aslında işgalci güce destek çıkmak dernektir. Ama bütün bu farklı milliyetçiliklerin birbirlerine dönüşme ihtimali de tıpkı yurdu-daha-az-severlerin yurtsevrnezlere dönüştürülme ihtimali kadar gerçektir. Nitekim, Cezayir’in bağımsızlığına kavuşmasından sonra yeni rejimin Berberilere karşı baskı ve ayrımcılık politikaları uyguladığını biliyoruz. Sosyalistlerin bir bağımsızlık savaşı vermekte olan ya da küresel sermayenin tahripkâr müdahalelerine karşı direnen çevre ülke milliyetçiliklerine verdiği destek, koşullara bağlı ve eleştirel bir destek olmak durumundadır.

Ne var ki bu böyle olmamış, sosyalizm 1930'1ardan itibaren enter-nasyonalist karakterini hızla kaybederken, merkez ülkelerdeki sosyalist ve komünist hareketlerin bir bölümü sosyal demokratlaşarak kendi ülkelerinin saldırgan, emperyalist maceraları karşısında en azından pasif, hatta bazen destekleyici bir tutum almışlar, buna karşılık üçüncü dünya ülkelerindeki sosyalist ve devrimci hareketler de milliyetçilikle bir tür özdeşleşme içine girmişlerdir. Bunun bir sonucu, solun her türlü programatik ilkesini anti-emperyalizme bağımlı kılması ve bu anti-em-peryalizmin de giderek düpedüz yabancı düşmanlığına benzemeye başlamasıdır. Ülkenin kendi hakim kurumları ya eleştiriden muaf tutulmakta, ya da sadece dış güçlerin uzantısı veya ajanı oldukları gerekçesiyle eleştirilmektedir. Şemdinli'de bombaların patladığı günlerde de tanık olduk bu tutuma: Bazı sosyalist gazetelerde, üstelik kendilerini Kızılelma ittifakının dışında tutmaya özen gösteren grupların gazetelerinde bile, asıl suçluyu ülke dışında arama eğilimi belirmişti. Sanki ülkenin kendi kurumları, dış güçlerden bağımsız olarak suç işleyemezlerdi; onları suça sürükleyen hep yabancı ajanlar, yabancı çıkarlardı. Bu tutumun en sakil örneğini, Sabetayist avcısının Ermeni kırımıyla ilgili tezinde görüyoruz: “Türkleri tenzih ederim," demektedir, “Türkler tarihlerinde hiç böyle bir şey yapmamışlardır, böyle bir şey yapmayacak kadar asil ve şefkatlidirler. Bu trajik olayların asıl

sorumlusu, dünyanın özellikle bu bölgesinde 200 yıldır Hıristiyanlıkla açık ve gizli bir mücadele içinde olan Yahudiliktir."

Şu nokta önemli: Suçu dış güçlere, yabancılara atanlar, her zaman içerde de bu dış güçlerin uzantısı olan bir unsur aramak ihtiyacını duymaktadırlar. Bunun bir örneğini, sosyalist olarak tanınmış bir şairin bir günlük gazetedeki haftalık sütununda görebiliyoruz. 27 Aralık 2003 tarihli bu yazının başlığı, “Düşmanlıklar Odağındaki Türkiye". Yazı şöyle başlıyor: “Kimilerine ‘paranoya' gibi görünebilir. içerden ve dışardan yıkılmaya çalışılan bir ülkenin yurttaşı olduğumuzu düşünüyorum." Daha sonra yazar bu dış düşmanları sayıyor. Bunlar, “ülkede br panik ortamı yaratarak bugünkü hükümetin dış politikada ABD yardakçılığı yapmasına toplumun göz yummasını, hatta desteklemesini sağlamak" isteyen Amerikan emperyalizmi ile “Türkiye'ye ilişkin yaklaşım ve de-gerlendirmeleriyle onur sahibi herkeste tiksinti uyandıran" Avrupa Birliğidir. Yazar, “daha ufak çapta dış düşmanlıklardan söz etmeye gerek görmüyorum,” dedikten sonra, içerdeki düşmanlara sıra geliyor. Once, “bir bezirgan ahlakıyla Avrupa Birliği önünde diz çöken, aynı zamanda ülkenin ulusal kimliğini, tüm uygarlık kazanımlarını ABD güdümünde bir cemaat toplumuyla değiştirmeye can atan iktidar"dır bu iç düşman. Ama bununla da sınırlı değildir: “Bu iktidar çevrelerine destek olan ya da hoşgörüyle bakan 'omurgasızlar'” da düşmandır. Argümanın ilerleyişine dikkat edelim: Önce dış düşmanlara işaret edilmekte, ama bu yetersiz kaldığı için onların güdümündeki iktidar da iç düşman konumuna yerleştirilmekte, ne var ki bu da yetmediği için suçlayıcı bakış sonunda “omurgasızlara" dönmektedir. “Omurgasızlar” deyiminin, en azından rahmetli Mehmet Ali Aybar'dan beri, aydınları, özellikle de parti bağlantıları pek güçlü olmayan aydınları nitelemek için kullanıldığını biliyoruz. Nedir burada gördüğümüz? Bir noktada dışa atılan suç, bir başka noktada nerdeyse karşı konulmaz bir mantıkla hep daha içe doğru geri alınmaktadır. Once hükümete, sonra da daha içe, daha yakına: bir kısmı belki de yazarın kendi eş dost çevresinden olan “omurgasız" aydınlara.

Milliyetçiliğin her zaman bir iç düşman kurgusuna ihtiyacı vardır, çünkü kendi içinde kaynaşmış, bölünmez bir bütün olarak millet tasarısı da ancak böyle bir negatif unsur sayesinde kurulabilmektedir. Milliyetçi toplumsal tahayyülün merkezinde, farklı çıkarlara, düşmanca karşıtlıklara bölünmemiş

bir toplum düşüncesi bulunur. Bunun en iyi örneği, milliyetçiliğin çeşitli versiyonlarının kuramsal altyapısını sağlayan korporatizmdir. Buna göre toplum aslında birbirini tamamlayan uzuvlardan oluşan organik bir bütündür, ya da öyle olmalıdır. işte, amiyane deyimiyle zurnanın zırt dediği yer de “öyledir" ile “öyle olmalıdır” arasındaki bu kaymadır: Milliyetçi tahayyül, önce “toplumun aslında bölünmez bir bütün olduğunu” söyler, ama hemen ardından öfkeyle şunu ekler: “öyle olmalıdır, eğer şu iç düşman olmasaydı öyle olurdu." Bu kayma, pusula ibresinin “öyledir” ile “öyle olmalıdır” arasındaki bu oynayışı, toplu^msa veya ulusal bütünlüğün imkansızlığının hem bir an için açıkça onaya çıktığı hem de yine hemen gizlendiği ana işaret eder.

Hiçbir toplum, hiçbir millet, kaynaşmış bir bütün değildir; her toplum farklı sınıf ve tabakalara bölünmüştür ve zaten toplumu hareket ettiren başlıca faktörlerden biri de sınıflar arasındaki gerilim ve çatışmalardır. Ama toplumun bölünmüşlüğü sadece sınıf farklarından ibaret değildir; her sınıf da kendi içinde farklı kesimlere, birbiri aleyhine çalışan farklı çıkar gruplarına bölünmüştür; köyle kent birbirinden ayrıdır; farklı meslek grupları arasında, farklı kültürel gelenekler arasında gerilim ve uyuşmazlıklar olabilir. Bireysel düzeyde de görülür bu gerilimler: Özellikle kentsel kesimde, bireylerin birden çok aidiyet ve bağlılığı, hatta birden çok kimliği vardır ve bunlar da sık sık aynı bireyin toplumsal ve ruhsal hayatında birbiriyle sürtüşme içine girer. Şimdi, bütün bu farklılık ve bölünmeler, milliyetçi tahayyül için bir imkânsızlık durumu yaratıyordur ve yabancıların ülke içindeki uzantısı olan iç düşman da bu imkânsızlığın hem kaydedilmesini hem de gizlenmesini, örtülmesini sağlayan kurgudur. Bu eşzamanlı kaydetme/örtme işlemi, psikanali-tik teoride “projeksiyon" veya dışa yansıtma adı verilen ruhsal mekanizmayı andırır: Projeksiyon yapan özne, kendi ruhsal bünyesindeki bir olumsuzluğu hissediyor ve bu olumsuzluğu başkalarına, terapistine veya birlikte olduğu kişilere yansıtıyordur. Olumsuzluk, yetersizlik kendisinde değil onlardadır. Mekanizmanın paranoid niteliğini de görmek gerekir: Öznenin dışa yansıttığı kötü özellik, kendi ruhsal yaşantısıyla, kendi hayal dünyasıyla ilgili bir şey olarak değil, dış dünyadaki gerçek bir şey olarak, başkalarının ona yönelttiği gerçek bir saldırı olarak görünmektedir.

Bu bireysel psikolojik mekanizmanın bir benzeri, daha geniş toplumsal ölçekte de ortaya çıkıyor. Bireysel psike'nin yerinde toplumsal tahayyül vardır burada, sıkıntı veren olumsuzluksa toplumun kapalı, homojen bir bütünlük oluşturmasının imkânsızlığıdır. İşte iç düşman denilen olgu da bu noktada devreye girer; iç düşman, milliyetçi toplumsal tahayyülün kendi imkânsızlığını hesaba katmasının, onu temsil etmesinin aracıdır. Ama bu hesaba katış, bu temsil, bir projeksiyon biçiminde gerçekleşir: İmkânsızlık, toplumun kendi bünyesinden, “otantik özünden" dışarı aktarılarak o iç düşman figürüne yansıtılıyordun

Şimdi bu argümanı bir adım ileri götürerek bir noktayı daha görmemiz gerekiyor. Milliyetçi tahayyüle göre organik bir toplum sahiden vardır, sadece ona sonradan sızan ya da çözülme ve kriz dönemlerinde üreyen bazı kirli unsurlar tarafından bütünlüğü bozulmaktadır. Buna göre, organik, bütünsel toplum, hem mantıken hem de kronolojik olarak çözülme ve iç düşman olgularından önce gelmektedir. Iç düşman bir eklentidir, varolan bir bütünlüğe sonradan eklenen bir fazlalıktır (ya da eksiklik!). Ama buraya kadar geliştirdiğimiz argüman, bize şunu öne sürme imkânı da veriyor: Aslında toplumun kurgusal bütünlüğünü geriye dönük bir zihinsel işlem içinde kuran şey, tam da toplumu böldüğü söylenen o iç düşmandır! Bunu tekrar tıbbi, psikanalitik terimlere tercüme edersek şöyle de diyebiliriz: İç duşman, toplumun kendi bü-tü nlüğüyle ilgili olarak yaşadığı huzursuzluğun bir semptomudur, ama o bütünlük de ancak iç düşmanın bütünlük bozucu bir kurgu olarak tasarlanmasıyla , sonradan, retroaktif bir biçimde varlık kazanmaktadır. Özetlersek, toplumun önsel ve organik bir bütünlüğü, ancak bu organik bütünlüğün kendi içkin çelişkilerini herhangi bir hayali farklılık ya da başkalık figürüne yansıtması sayesinde mümkün oluyordur.

M il liyetçi tahayyül, kendi endişelerinden, kendi açmazlarından kaçmak için hep bir iç düşman icat etmeye gider. Kriz ve çözülme dönemleri, dış tehdit algısını keskinleştirerek bu eğilime hız verir. Aramaya başlarız o zaman: Kim daha çok bizden yanadır ve kim daha az bizden yanadır. Bu türden çekişme ve tanışmaların bir kısmı, deyim yerindeyse bel üstünde, belli bir mazbutluk düzeyinde cereyan eder. Ama bir de bütün bunların kemer altı vardır, hukukun, mazbutluğun ve asgari saygının yerle bir edildiği, belki de aslında olduğu yere havale edildiği bir müstehcenlik

düzeyi, Margulies'in popüler kültürle ilgili yazılarında odaklandığı bir bölge. İdeolojiyi asıl yaşadığımız yer. Oraya bakalım. Konuşan bir futbolcu, üç beş yıl önce saha içi ve saha dışı taşkınlıkları yüzünden kınanan eski Fenerli, sonra Beşiktaşlı ve şimdi de Avrupa'daki bir futbolcu. Bu insan, yediği haltlardan ötürü kınandığında şu açıklamayı yapmıştı: “Ben vatan haini miyim ki beni eleştiriyorlar!" Şu halde vatan hainliğinin dışında bir suç, bir kabahat yoktur bu memleketle. Vatan hainliği kendi dışındaki her türlü suçu mazur gösterecek bir gerekçedir, bir şemsiyedir; bu şemsiyenin altına sığınıldığında, her türlü rezillik, yasal olmasa bile toplum vicdanında meşrudur. Her şey, içimizdeki Danimarkalıları marke etmeye, içimizdeki İsviçrelileri teşhir etmeye, içimizdeki Sırpları tedip etmeye odaklanmıştır. Gerisi, tam huzura kavuşamasak da bizimdir. İçimizdeki Danimarkalılara gelince, onlarla uğraşacağızdır. Hep uğraşacağızdır.

Roni Margulies, sosyalistleri kendi milliyetçiliklerini sorgulamaya çağırıyor, bazen bilinçli olarak üstlendikleri bazen de bilinçsiz olarak “yaşadıkları" milliyetçiliği tartışmaya davet ediyor.